

בנק הפועלים

דוח על הסיכונים -

גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

מידע נוסף על מכשירי הון פיקוחיים נמצא באתר מגנ"א של רשות
ניירות ערך www.magna.isa.gov.il וכן באתר הבנק;
www.bankhapoalim.co.il < בנק הפועלים > אודות הבנק < דוחות כספיים

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

תוכן העניינים

75	ו. סיכון שוק	8	א. מבוא
75	ו.1. סיכון שוק	8	א.1. מידע צופה פני עתיד
78	ו.2. סיכון שוק בתיק למסחר	8	א.2. הצהרה על הגילוי
80	ו.3. סיכון ריבית בתיק הבנקאי		ב. יחסים פיקוחיים עיקריים, סקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון משוקללים
86	ו.4. סיכון מניות ומרווחי אשראי - סיכון השקעה	9	ב.1. יחסים פיקוחיים עיקריים
87	ז. סיכון נזילות	9	ב.2. הערכת הסיכונים וניהולם
96	ח. סיכון תפעולי	10	ב.3. תרבות ניהול הסיכונים
96	ח.1. ניהול הסיכונים התפעוליים	15	ב.4. תיאבון הסיכון
98	ח.2. סיכונים טכנולוגיה ומידע	17	ב.5. תרחישי קיצון
98	ח.3. סיכונים אבטחת מידע וסייבר	17	ב.6. חומרת גורמי סיכון
99	ח.4. סיכונים מחשוב ענן	18	ב.7. סיכונים מובילים ומתפתחים
99	ח.5. היערכות לחירום	19	ב.8. השלכות מלחמת חרבות ברזל
100	ח.6. ביטוח	22	ב.9. סקירת נכסי סיכון משוקללים
100	ט. סיכון ציות	27	ג. הון ומינוף
102	י. סיכון משפטי	29	ג.1. הרכב ההון
102	יא. סיכון מוניטין	29	ג.2. הלימות ההון
102	יב. סיכון רגולציה	33	ג.3. יחס מינוף
103	יג. סיכון כלכלי	36	ד. סיכון אשראי
103	יד. סיכון אסטרטגי	38	ד.1. ניהול סיכונים האשראי
104	טו. סיכון סביבתי	38	ד.2. גידור והפחתת הסיכון
106	טז. סיכון מודל	41	ד.3. חובות בעייתיים ולוויים בקשיים
106	יז. גילוי בגין תגמול	41	ד.4. איכות האשראי של חשיפות האשראי
106	יז.1. הגופים המפקחים על התגמול	43	ד.5. חשיפות לסיכונים אשראי
107	יז.2. התכנון והמבנה של תהליכי התגמול	46	ד.6. מידע נוסף על חשיפות לסיכונים אשראי
107	יז.3. הכללת סיכונים קיימים ועתידיים בתהליך התגמול	54	ד.7. הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית
108	יז.4. תהליך בניית מדדי ביצוע אישיים KPIs	65	ה. סיכונים אשראי של צד נגדי
108	יז.5. התאמת התגמול לביצועים לטווח ארוך	70	ה.1. ניהול סיכון הצד הנגדי
111	יח. תוספות	70	ה.2. חשיפות לסיכון צד נגדי
111	יח.1. קשרים בין הדוחות הכספיים ובין חשיפות פיקוחיות	71	

רשימת הטבלאות

9	יחסים פיקוחיים עיקריים, סקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון משוקללים
9	טבלה ב-1: טבלת יחסים פיקוחיים עיקריים
18	טבלה ב-2: טבלת חומרת גורמי הסיכון
25	טבלה ב-3: פרטים בדבר פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה
27	טבלה ב-4: סקירת נכסי סיכון משוקללים
28	טבלה ב-5: תנועה בנכסים משוקללים בסיכון במהלך התקופה
29	הון ומינוף
29	טבלה ג-1: הרכב ההון הפיקוחי
31	טבלה ג-2: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי
36	טבלה ג-3: השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף
37	טבלה ג-4: גילוי על יחס מינוף
38	סיכון אשראי
43	טבלה ד-1: מדדי סיכון אשראי
45	טבלה ד-2: איכות האשראי של חשיפות אשראי
46	טבלה ד-3: פירוט החשיפות לפי ענפי משק בישראל
50	טבלה ד-4: חשיפות לפי יתרת תקופה חוזית לפירעון
51	טבלה ד-5: סך החשיפות העיקריות למדינות זרות
53	טבלה ד-6: תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות
54	טבלה ד-7: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
55	טבלה ד-8: פילוח סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים
56	טבלה ד-9: ניתוח איכות האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן
57	טבלה ד-10: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה
60	טבלה ד-11: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק
61	טבלה ד-12: יתרות סיכון האשראי לכל קבוצת לוויים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313)
61	טבלה ד-13: סיכונים בתיק הלוואות לדיור
62	טבלה ד-14: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי
62	טבלה ד-15: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק
63	טבלה ד-16: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 השנים האחרונות
63	טבלה ד-17: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק - שיעור מסך הביצועים החדשים
63	טבלה ד-18: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל
64	טבלה ד-19: חשיפות הבנק למימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה
65	טבלה ד-20: טבלת הפחתת סיכון אשראי
67	טבלה ד-21: חשיפה לסיכון אשראי והשפעות הפחתת סיכון אשראי
68	טבלה ד-22: הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

70

סיכוני אשראי של צד נגדי

71

טבלה ה-1: ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי לפי גישה פיקוחית

71

טבלה ה-2: הקצאת הון בגין התאמת שערור לסיכון אשראי

72

טבלה ה-3: הגישה הסטנדרטית - חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי לפי תיק פיקוחי ומשקלות סיכון

73

טבלה ה-4: הרכב הביטחון - בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי

74

טבלה ה-5: חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים

75

סיכון שוק

76

טבלה ו-1: המגבלות העיקריות על חשיפות לסיכונים שוק נכון ליום 31 בדצמבר 2024

78

טבלה ו-2: אומדני הסיכון של הפעילות למסחר (VaR)

79

טבלה ו-3: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ולשינויים במדד המחירים לצרכן

79

טבלה ו-4: סיכון שוק על-פי הגישה הסטנדרטית

81

טבלה ו-5: שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

82

טבלה ו-6: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו

83

טבלה ו-7: רגישות הערך הכלכלי של הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש)

83

טבלה ו-8: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

83

טבלה ו-9: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על ההון העצמי (נטו לאחר מס)

84

טבלה ו-10: חשיפה כוללת של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

87

טבלה ו-11: פרטים על השקעות קבוצת הבנק במניות בהתאם לסיווג המאזני

87

סיכון נזילות

88

טבלה ז-1: יחס כיסוי הנזילות (LCR) - תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו לתקופה של שלושה חודשים

91

טבלה ז-2: יחס מימון יציב נטו, תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו NSFR

94

טבלה ז-3: פירוט נכסים נזילים לפי רמות כנדרש בהוראות באזל

95

טבלה ז-4: נכסים זמינים משועבדים ולא משועבדים

104

סיכון סביבתי

105

טבלה טו-1: סיכון אשראי בענפי משק בסיכון שורשי מוגבר במעבר לכלכלה דלת-פחמן (Transition Risk) - הבנק

106

גילוי בגין תגמול

109

טבלה יז-1: תגמול בגין שנת הדיווח לנושאי המשרה הבכירה והעובדים המרכזיים האחרים (במיליוני ש"ח)

109

טבלה יז-2: תשלומים מיוחדים ששולמו בשנת הדיווח לנושאי המשרה הבכירה והעובדים המרכזיים האחרים (במיליוני ש"ח)

110

טבלה יז-3: תגמול נדחה לנושאי המשרה הבכירה והעובדים המרכזיים האחרים (במיליוני ש"ח)

111

תוספות

111

טבלה יח-1: הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי

113

טבלה יח-2: קשרים בין הדוחות הכספיים ובין חשיפות פיקוחיות

115

טבלה יח-3: המקורות העיקריים להבדלים בין סכומי החשיפה הפיקוחית לבין היתרות המאזניות בדוחות הכספיים

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

אנו מתכבדים להגיש לכם את הדוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2024. המידע המפורט בדוח זה כנדרש בהוראות הדיווח של בנק ישראל, כולל דרישות גילוי שפורסמו על-ידי ועדת באזל ודרישות גילוי על סיכונים המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות גילוי שפורסמו על-ידי הפורום ליציבות פיננסית (FSF) ודרישות גילוי שפורסמו על-ידי צוות משימה שהוקם על-ידי המוסד ליציבות פיננסית (FSB) לשיפור הגילוי על סיכונים בתאגידים בנקאיים.

פרסום זה של הדוח על הסיכונים הינו במסגרת הדיווח הכספי של בנק הפועלים בע"מ וכולל מידע בנושאי ניהול הסיכונים וההון. יש לעיין בדוח זה ביחד עם הדוחות הכספיים.

בכבוד רב,

מירב בן שושן כהן

משנה למנכ"ל, מנהלת הסיכונים הראשית

ידין ענתבי

המנהל הכללי

נעם הנגבי

יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 2 במרץ 2025

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

א. מבוא

ביום שבת 7 באוקטובר 2023 פרצה מלחמת חרבות ברזל. קיימת אי ודאות רבה לגבי המצב הביטחוני, ובפרט ביחס להתחדשות ו/או התרחבות הלחימה, ובהתאם לגבי מידת השפעת המלחמה על תחומי המשק השונים, לקוחות הבנק והבנק עצמו. לפרטים אודות השלכות פוטנציאל השפעות המלחמה ראה [פרק השלכות מלחמת חרבות ברזל ופרקי הסיכון להלן](#).

א.1. מידע צופה פני עתיד

מרביתו של המידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים גולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין בדרך כלל במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצון", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות", "צריך", "יכול", "יהיה" וביטויים דומים להם. ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחו"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, המצב הביטחוני בישראל, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית. מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתממשו במקצת בלבד, ואף שההתפתחויות בפועל תהיינה הפוכות מאלו שנצפו.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בדיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד הבינוי והשיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

א.2. הצהרה על הגילוי

על פי הנחיות בנק ישראל, ההצהרות על הגילוי בדוח הכספי התקופתי של הבנק, תקפות גם לדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים. במסגרת הדיונים בדוחות הכספיים של הבנק, אישר דירקטוריון הבנק את פרסום הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2024.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

ב. יחסים פיקוחיים עיקריים, סקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון משוקללים

NSFR	LCR	יחס המינוף	יחס הון כולל	יחס הון עצמי רובד 1
125%	131%	7.17%	14.77%	11.80%
100%	100%	5.50%	13.50%	10.23%

יחס נדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים:

ב.1. יחסים פיקוחיים עיקריים

טבלה ב-1: טבלת יחסים פיקוחיים עיקריים

על בסיס מאוחד, ליום				
31 בדצמבר 2023	31 במרץ 2024	30 ביוני 2024	30 בספטמבר 2024	31 בדצמבר 2024
במיליוני ש"ח/באחוזים				
הון זמין				
52,641	54,142	55,596	57,220	58,165
52,388	53,998	55,470	57,111	58,074
52,641	54,142	55,596	57,220	58,165
52,388	53,998	55,470	57,111	58,074
65,979	67,589	69,276	71,153	72,792
65,731	67,447	69,152	71,046	72,703
נכסי סיכון משוקללים				
437,852	446,945	464,862	480,691	492,763
438,181	447,133	465,027	480,833	492,882
יחסי הלימות הון				
12.02%	12.11%	11.96%	11.90%	11.80%
11.96%	12.08%	11.93%	11.88%	11.78%
12.02%	12.11%	11.96%	11.90%	11.80%
11.96%	12.08%	11.93%	11.88%	11.78%
15.07%	15.12%	14.90%	14.80%	14.77%
15.00%	15.09%	14.87%	14.78%	14.75%
10.23%	10.23%	10.23%	10.23%	10.23%
1.79%	1.88%	1.73%	1.67%	1.57%
יחסי המינוף				
760,396	749,579	766,746	797,929	810,835
760,528	749,654	766,812	797,986	810,883
6.92%	7.22%	7.25%	7.17%	7.17%
6.89%	7.20%	7.23%	7.16%	7.16%

(1) לפני השפעת התאמות בגין תכניות ההתייעלות ולפני השפעת התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים.
 (2) לרבות דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט ההלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת השעה.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ב-1: טבלת יחסים פיקוחיים עיקריים (המשך)

ממוצע לשלושת החודשים שהסתיימו ביום					
31 בדצמבר 2023	31 במרץ 2024	30 ביוני 2024	30 בספטמבר 2024	31 בדצמבר 2024	
במיליוני ש"ח/באחוזים					
					יחס כיסוי נזילות
175,662	171,739	169,023	174,761	175,850	סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה
136,607	125,440	126,299	132,713	134,144	סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
129%	137%	134%	132%	131%	יחס כיסוי נזילות (באחוזים)
על בסיס מאוחד, ליום					
31 בדצמבר 2023	31 במרץ 2024	30 ביוני 2024	30 בספטמבר 2024	31 בדצמבר 2024	
במיליוני ש"ח/באחוזים					
					יחס מימון יציב נטו
418,413	426,230	431,130	436,376	440,535	סך-הכל מימון יציב זמין
327,568	330,482	338,802	348,442	353,227	סך-הכל מימון יציב נדרש
128%	129%	127%	125%	125%	יחס מימון יציב נטו (באחוזים)

ב.2. הערכת הסיכונים וניהולם

הבנק מבצע בדיקה מקיפה להערכת הסיכונים להם הוא חשוף ובהינתן המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון ID וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון גולטורי, סיכון ציות וסיכון מודל. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי (אשר יכול להתממש דרך סיכונים אשראי, השקעה, שוק ועוד), וסיכון סביבתי (לרבות סיכון אקלים).

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

אסטרטגיית ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה כולה, תוך זיהוי וכימות הסיכונים, הגדרת אחריות על הסיכונים (Risk Ownership) ומקסום התועלת העסקית בהתייחס לעלות במונחי סיכון, על-ידי כל גורם אחראי בכל הרמות של הארגון. ניהול הסיכונים בבנק מתבצע במתודולוגיה אחידה ובראיה כוללת תוך התאמה לדרישות הרגולטוריות, במטרה לתמוך בנטילת סיכונים באופן מושכל, על מנת להשיא את רווחיות הקבוצה ברמת סיכון התואמת את תיאבון הסיכון.

הבנק נוטל סיכונים באופן פעיל במידה שתאיבון הסיכון וסיבולת הסיכון מאפשרים זאת. לקיחת הסיכון נעשית תוך בחינת הלימות התועלת העסקית. בנוסף, פעילויות בנקאיות שונות מחייבות קבלת מידה מסוימת של סיכון, גם אם הן אינן בהכרח רווחיות בפני עצמן. סיכונים בלתי קבילים הם סיכונים ברמה העולה על הסיבולת המירבית לסיכונים כפי שהוגדרה על-ידי דירקטוריון הבנק, או כאלה שעלולים לפגוע בעמדתו האסטרטגית במידה כזו שתפריע להמשך מוצלח של פעילות הליבה של הבנק.

ככלל, בכימות הסיכון שואף הבנק לתכלול של הסיכונים ברמת כלל הקבוצה. לפיכך, כימות הסיכונים ומדידתם מתבצעים, ככל הניתן, באופן עקבי בכל הישויות המשפטיות והארגוניות בקבוצת הבנק. הבנק יסטה מהעיקרון כאשר הדבר אינו בר-ביצוע או כאשר המאמץ הכרוך בכך אינו פרופורציונאלי ולפיכך אינו בר-ביצוע מנקודת מבט כלכלית. כימות הסיכונים מתבסס על שיטות ומודלים מתאימים ומקובלים ובמידת האפשר משתמש במגוון כלים או שיטות מדידה, לרבות הערכת מומחים, על מנת לבחון את החשיפה מנקודות מבט שונות. מבנה וארגון מערך ניהול הסיכונים המופיעים בפרק זה רלוונטיים לכל סוגי הסיכונים ולכל היחידות בבנק, בהמשך של פרק זה יופיעו התייחסויות נוספות, לפי העניין, לכל סוג סיכון בנפרד.

ב.2.א. מבנה וארגון מערך ניהול הסיכונים

ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסיניפי הבנק בניו-יורק, ובשים לב לפעילות החברות הבנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה. החברות הבנות מונחות לנהל את הסיכונים על בסיס האסטרטגיה והמדיניות הקבוצתית, תוך ביצוע התאמות בהתאם לנסיבות, ודיווח עליהן לחברה האם. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המוטויות על-ידי הדירקטוריון של כל חברה. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם. הפיקוח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין הנחיות הקשורות לנושא ניהול הסיכונים. ההוראות מפרטות את דרישות הפיקוח בניהול הסיכונים השונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי וקובעות עקרונות יסוד לניהול הסיכונים ולבקרתם, ובכללם: מעורבות נאותה והבנה מעמיקה של דירקטוריון התאגיד הבנקאי בניהול הסיכונים, ניהול הסיכונים באמצעות מנהל סיכונים שהוא חבר הנהלה, העמדת כלים לזיהוי הסיכונים ולמדידתם והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה, כולל קיום פונקציה עצמאית לבקרת הסיכונים. הבנק פועל בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים.

בקרה של הסיכונים ואמידת הסיכונים הפיננסיים והסיכונים התפעוליים מתבצעות על בסיס מתודולוגיה אחידה ברמת הקבוצה, בהנחיית החטיבה לניהול סיכונים, ובשים לב לאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה. סיכונים, ככל שישנם, במוצרים או בתהליכים חדשים, מזוהים באמצעות הליך סדור, על-פי המדיניות להשקת מוצרים ותהליכים חדשים. מודלים המשמשים לאמידת הסיכונים נבחנים טרם יישומם וכן מדי תקופה על-פי מדיניות תיקוף המודלים בבנק.

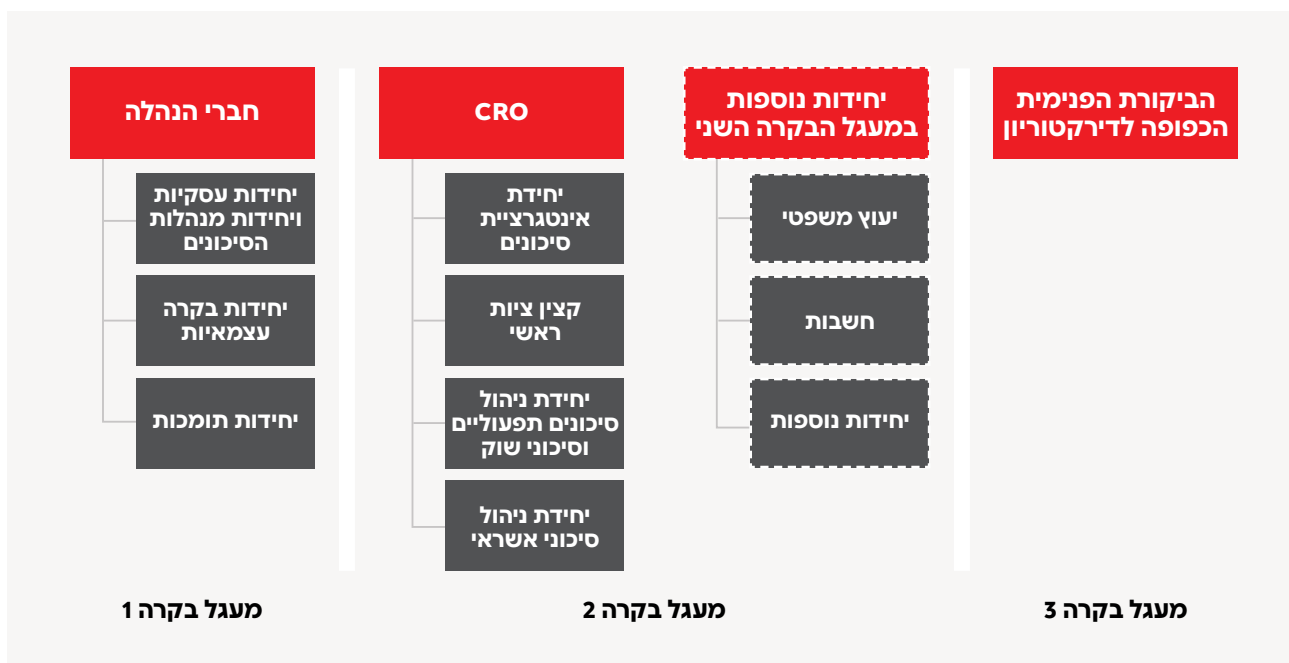
תפיסת הבקרה ביחס לכל הסיכונים הפיננסיים והסיכונים התפעוליים בבנק היא של זיהוי ואמידה של הסיכונים ובקרת עמידה במגבלות תיאבון הסיכון ובמגבלות נוספות שנקבעו בנהלים השונים, בשלושה מעגלי בקרה:

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

1. מעגל בקרה ראשון הכולל את היחידות העסקיות בחטיבות, לרבות חטיבות תמיכה ותפעול, שהם יוצרי/נוטלי הסיכונים, ואת יחידות הבקרה הפנימיות בחטיבות המספקות בקרה פנימית על יוצרי/נוטלי הסיכונים. הנהלת הקווים העסקיים נושאת באחריות הראשית לניהול הסיכונים על בסיס שוטף ומטרתה לנהל את הסיכונים תוך חתירה להשגת המטרות האסטרטגיות והיעדים העסקיים, במסגרת תיאבון הסיכון שנקבע ובהתאם לנוהלי הסיכון ולהוראות הרגולטוריות. הבקורות במעגל הראשון מעוגנות בנהלי העבודה;
2. מעגל בקרה שני הכולל את יחידות הבקרה בחטיבה לניהול סיכונים שהינה בלתי תלויה בחטיבות העסקיות. מעגל זה אחראי גם על הצגת תמונה כוללת של הסיכונים, גיבוש המתודולוגיות לאמידת הסיכונים ולהקצאת ההון הכלכלית, אמידת סיכון בלתי תלויה, תיקוף מודלים וניתוח מידת ההלימה של המוצרים והפעילויות למסגרת תיאבון הסיכון וקיבולת הסיכון שהוגדרה על-ידי הדירקטוריון. במעגל השני פונקציות בקרה עצמאיות נוספות, כגון: חשבות וייעוץ משפטי;
3. מעגל בקרה שלישי הכולל את מערך הביקורת הפנימית שפועלת באופן בלתי תלוי ואובייקטיבי. מטרתה לשפר את פעילות הארגון ולסייע לו להשיג את מטרותיו, בין היתר באמצעות פיקוח ווידוא קיום הוראות החוק והרגולציה, יישום הנחיות ההנהלה והדירקטוריון, אתגור ומתן המלצות לשיפור, באופן ממוקד וצופה פני עתיד. הביקורת הפנימית פועלת במסגרת החוקים, הרגולציה, התקנים הבינלאומיים והנחיות לשכת המבקרים הפנימיים, הנחיות ועדת הביקורת של הדירקטוריון, הדירקטוריון וצורכי הבנק.

- דירקטוריון הבנק אחראי להתוויית אסטרטגיית ניהול הסיכונים הכוללת ולפיקוח על מסגרת ניהול הסיכונים בקבוצה, ישירות או באמצעות הוועדה לניהול ובקרת סיכונים. עיקר תפקידי הדירקטוריון בנושא ניהול הסיכונים:**
- קביעת מסגרת תיאבון הסיכון וקיבולת הסיכון של הקבוצה;
 - אישור מדיניות ניהול סיכונים עקבית עם מסגרת תיאבון הסיכון, לרבות קביעת מסגרות הסיכון בתחומי הפעילות השונים ובמוקדי הסיכון העיקריים;
 - אישור מסגרת תפיסת הבקרה בקבוצה ווידוא כי היא עונה על צורכי ניהול הסיכונים;
 - הנחיית ההנהלה הבכירה בדבר ניהול הסיכונים באופן ברור, על בסיס המלצות צוות ההנהלה לניהול סיכונים, ווידוא כי ההנהלה הבכירה נוקטת את הפעילויות הדרושות לזיהוי, מדידה, ניטור ובקרת הסיכונים;
 - אישור המתודולוגיות לאמידת הסיכונים, לבקרתם ולהקצאת ההון הכלכלית בגינם;
 - פיקוח ובקרה אחר יישום מדיניות ניהול הסיכונים כפי שנקבעה, בחינת פרופיל הסיכונים בפועל לרבות ברמת הקבוצה ובחינת התהליכים והפעולות שעל הבנק לקיים, על-מנת שימלא אחר כל ההוראות הרגולטוריות הנוגעות לניהול הסיכונים.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים - ייעודה לסייע למליאת הדירקטוריון בהתווית מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק, לרבות קביעת מסגרות הסיכון בתחומי הפעילות השונים, בחינת פרופיל הסיכונים של הבנק, קיום בקרה אחר יישום מדיניות ניהול הסיכונים כפי שנקבעה ובחינת התהליכים והפעולות שעל הבנק לקיים, וזאת על-מנת שימלא אחר כל ההוראות הרגולטוריות הנוגעות לניהול הסיכונים. הוועדה לניהול ובקרת סיכונים של הדירקטוריון ומליאת הדירקטוריון מקבלות דיווח על הסיכונים וביצוע המדיניות שאושרה, לפחות אחת לרבעון.

תת הוועדה לניהול סיכוני ארצות-הברית - ייעודה פיקוח על מדיניות ניהול הסיכונים בפעילות הבנק בארצות-הברית. תת הוועדה בוחנת את מדיניות ניהול הסיכונים של פעילות הבנק בארצות-הברית ומוודאת שפעילות זו מתבצעת במסגרת מדיניות ניהול הסיכונים שנקבעה.

ועדות דירקטוריון נוספות עוסקות בנושאים הקשורים לניהול הסיכונים ובהן בעיקר ועדת הביקורת, ועדת המעקב אחר יישום ההסדרים עם הרשויות האמריקאיות והוועדה לממשל תאגידי ומחזיקי עניין.

הנהלת הבנק, לרבות הנהלות החטיבות, אחראית לגיבוש, הטמעה ויישום של מסגרת ניהול הסיכונים בקבוצה, ישירות או באמצעות הצוותים הפועלים מטעמה. עיקר תפקידי הנהלה בנושא ניהול הסיכונים:

- עיצוב מדיניות ניהול סיכונים עקבית עם מסגרת תיאבון הסיכון שקבע הדירקטוריון, לרבות מסגרות סיכון בתחומי הפעילות השונים ובמוקדי הסיכון העיקריים, והגשתה לאישור הדירקטוריון;
- מיסוד של נהלים ומסגרות סיכון התואמים למדיניות, שיטות עבודה נאותות לאמידת הסיכון ותהליכי קבלת החלטות מבוססי ניתוח תשואה/תועלת עסקית למול סיכון וקבלת דיווחים מתאימים תוך וידוא ציות ליעדי המדיניות לניהול הסיכונים;
- וידוא קיומו של תהליך פנימי להערכת ההון ולקביעת יעדי הון העולים בקנה אחד עם פרופיל הסיכונים של התאגיד ועם סביבת הבקרה שלו;
- וידוא קיומם של משאבים נאותים לניהול הסיכונים בבנק לרבות מסגרת בקרות פנימיות וקיום מערכות בקרה ודיווח עצמאיות, יעילות ומקיפות בדבר הסיכונים.

צוות הנהלה לניהול סיכונים וצוות - אחראי לעיצוב המדיניות לניהול הסיכון בבנק, מסגרות הסיכון ונהלי הדיווח והבקרה, וכן על בחינת פרופיל הסיכון הכולל של הבנק על סוגי וגורמי הסיכון השונים אליהם חשוף הבנק.

צוותי הנהלה נוספים פועלים בתחומי הסיכון הייעודיים במסגרת המדיניות ובמגבלות הסיכון שנקבעו על-ידי הדירקטוריון וועדותיו. כמו-כן הוגדרו צוותים המתכנסים בהתקיים תנאים מסוימים ובהם צוות משברים פיננסיים וצוות חירום בנקאי. צוותים אלו התכנסו עם פרוץ מלחמת חרבות ברזל וממשיכים להתכנס בהתאם לצורך, לפירוט ראה [פרק השלכות מלחמת חרבות ברזל להלן](#).

מנהלת הסיכונים הראשית (CRO) וחברת הנהלה האחראית על החטיבה לניהול סיכונים הינה הגברת מ. בן שושן כהן. הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים, ובאחריותם.

חברי הנהלה העיקריים האחראים לניהול סיכוני האשראי הינם מנהל החטיבה העסקית מר א. פורמן, והממונה על החטיבה הקמעונאית עד ליום 29 באוקטובר 2024 הגברת ד. רביב והחל מיום זה הגברת פ. גרפינקל.

חבר הנהלה האחראי על ניהול סיכוני השוק, ההשקעה והנזילות הינו מנהל חטיבת שווקים פיננסיים. עד ליום 25 בספטמבר 2024 היה מר י. ענתבי האחראי על ניהול סיכונים אלה והחל מתאריך זה האחראי הינו מר ע. דאובר.

הסיכון המשפטי מנוהל על-ידי עורכת-דין י. אלמוג, היועצת המשפטית הראשית.

הסיכון הטכנולוגי, ובכללו סיכון הסייבר, מנוהל על-ידי הגברת א. בן זאב, מנהלת חטיבת הטכנולוגיה והמחשוב.

הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי והסיכון הטכנולוגי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו.

בתאריך 15 באוגוסט 2024 החליף מר י. ענתבי את מר ד. קוטלר כמנכ"ל הבנק. בתאריך 18 בפברואר 2025 החליף מר נ. הנגבי את מר ר. קרופיק כיו"ר הבנק. לפרטים נוספים ראו פרק ענינים אחרים בדוח ממשל תאגידי.

החטיבה לניהול סיכונים - פעילויות החטיבה ותחומי אחריותה תואמים את האמור בהוראת ניהול בנקאי תקין 310. יעדיה העיקריים של החטיבה הם: הטמעת תרבות ניהול וניטור סיכונים מתקדמת בקבוצת הבנק, שתתמוך בנטיילת סיכונים באופן מושכל במטרה להשיא את רוחיות הקבוצה ברמת סיכון התואמת את תיאבון הסיכון, הגדרת מדיניות ניהול סיכונים וציות ברמת הקבוצה, התואמת את מטרות הקבוצה ואת דרישות ועדת באזל והרגולציה הרלוונטית וכן בחינה וניטור של פרופיל הסיכונים הכולל בבנק והתאמתו לתאבון הסיכון שקבע הדירקטוריון. לשם כך החטיבה מפתחת ומיישמת מתודולוגיות ומודלים כוללים וכמותיים להערכת סיכונים, המשמשים בין היתר לחישוב הון כלכלי.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

החטיבה מוודאת את קיומם ואיכותם של התהליכים המרכזיים לניהול הסיכונים בקבוצה: זיהוי ואמידה של הסיכונים, קביעת קיבולת הסיכון ותיאבון הסיכון, קביעת מנגנוני בקרה, ניטור הסיכונים ודיווח. החטיבה מובילה ומרכזת את תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי שנתי להערכת כמות ההון הנדרשת בשים לב לסיכונים) ומעורבת בתהליכי ניהול יחס ההון. החטיבה מורכבת מארבע יחידות ובראשן מנהלת החטיבה במעמד חברת הנהלה: (1) יחידת ניהול סיכוני אשראי (2) יחידת ניהול סיכונים תפעוליים וסיכוני שוק (3) יחידת קצין ציות ראשי ואכיפה בניירות-ערך ו-(4) יחידת אינטגרציית סיכונים.

ככלל, דווחי החטיבה לניהול סיכונים המוגשים לדיון בוועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים מוגשים גם למליאה כדיווח בכתב או לדיון, לפי העניין. בהתאם למדיניות הבנק, מערך הדיווח על הסיכונים נקבע באופן שיאפשר תקשורת אפקטיבית הן לרוחב הקבוצה והן במעלה שרשרת הניהול. מטרת הדיווחים הינה הצפת סוגיות טעונות או חולשות בעלות פוטנציאל לסיכון והם מתבצעים הן ברמה הפרטנית והן ברמה של כלל הקבוצה. מערך הדיווחים כולל הצגה של חולשות או מגבלות באומדני הסיכון, וכן הנחות משמעותיות שהאומדנים מבוססים עליהן, וכולל דיווחים שוטפים ודיווחי אד-הוק על-פי הצורך.

כמו-כן, מפעילה החטיבה לניהול סיכונים מספר צוותים בראשות מנהלת הסיכונים הראשית:

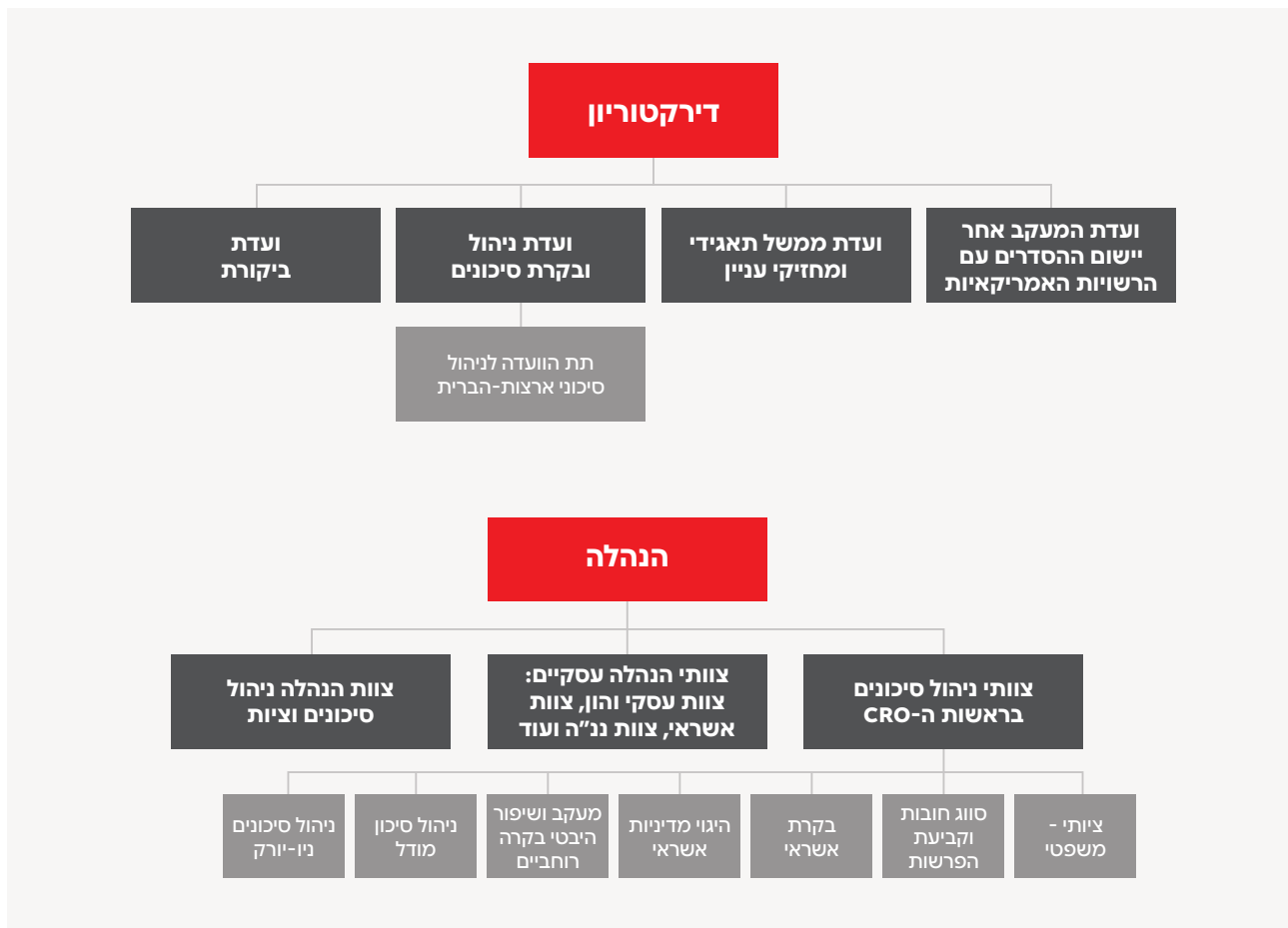
צוות הנהלה היגוי מדיניות אשראי - הצוות מגבש את מדיניות האשראי של הבנק.

צוות הנהלה בקרת אשראי - הצוות דן בדוחות בקרת אשראי שנערכו ללוויים הגדולים בבנק ולמדגמים מבוססי סיכון על כלל תיק האשראי של הבנק ובוחן את מהימנות דירוג האשראי, נאותות הסיווג וההפרשות בקבוצה.

צוות הנהלה האשראי על סיווג חובות וקביעת הוצאות להפסדי אשראי - הצוות עוסק בגיבוש המתודולוגיה להפרשה קבוצתית, גיבוש מדיניות ביצוע סיווגים והפרשות פרטניות, סיווג אשראי וקביעת הפרשות פרטניות להפסדי אשראי בכפוף למדרג הסמכויות.

צוות ניהול סיכון מודל - הצוות מגבש את המסגרת לממשל סיכון מודל, מנהל את סיכון המודל במסגרת תאבון הסיכון ומוודא הלימה עם מדיניות וממשל מודלים. במסגרת הצוות נידונים תיקופי המודלים המבוצעים הן בקו הראשון והן בקו השני.

צוותים נוספים כוללים צוות תיעודף השקעות רגולטוריות, צוות מעקב ושיפור היבטי בקרה רחביים, צוות הנהלה לניהול הסיכון הצייתי-משפטי, Risk Management Committee - New York.

3.3. תרבות ניהול הסיכונים

הקבוצה מפתחת ומשמרת תרבות ניהול סיכונים המסייעת למודעות לסיכון ולהתנהגויות ושיפוט נאותים לגבי נטילת סיכונים במסגרת של ממשל תאגידי, תומכת בניהול סיכונים אפקטיבי, מקדמת נטילת סיכונים נאותה, ומבטיחה שסיכונים מתפתחים או פעילויות של נטילת סיכון יזוהו, ייאמדו, יוצפו ויטופלו במועד.

תרבות ניהול הסיכונים המוטמעת בקבוצת הבנק מדגישה את החשיבות של:

- אחריות ישירה של מנהלי החטיבות בבנק ומנהלי החברות הבנות על הסיכונים הניטלים על ידם במסגרת סמכותם;
 - השגת איזון נאות בין גמול לבין סיכון בכפוף לתיאבון הסיכון;
 - מערכת בקרת אפקטיבית התואמת את גודלו של הבנק ואת מורכבותו;
 - יכולת לאתגר את איכות המודלים של הסיכון, רמת דיוק הנתונים, יכולת הכלים הזמינים למדוד סיכונים בצורה נכונה, והנימוקים לנטילת סיכונים;
 - ניהול מעקב אחר הפרת מגבלות וסטייה מהמדיניות שנקבעה והפעלת הליכים משמעתיים מידתיים לפי הצורך;
 - טיפוח יושרה בהתמקד על מתן שירות הוגן ללקוחות.
- עקרונות מהותיים בתרבות ניהול הסיכונים בבנק באים לידי ביטוי גם ביישום העקרונות הבאים:
- חברי הדירקטוריון וההנהלה הבכירה מתווים את הציפיות לתרבות ניהול הסיכונים;
 - חברי הדירקטוריון וההנהלה מפתחים ומיישמים מסגרת יעילה של תיאבון לסיכון, ומגבים אותה בהצהרה ברורה לגבי התיאבון לסיכון, העומדת ביסוד אסטרטגיית ניהול הסיכונים של הבנק ומשולבת באסטרטגיית העסקית הכוללת;
 - תיאבון הסיכון: תיאבון הסיכון בבנק מהווה מסגרת יעילה לניהול הסיכונים ומהווה כלי מרכזי המאפשר לקשר בין אסטרטגיית הארגון, הקצאת ההון וניהול הסיכונים. לפרטים נוספים ראה [פרק תיאבון הסיכון](#) להלן;

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

- תגמול: העקרונות והתקנים לנוהגי תגמול נועדו להבטיח ניהול תגמול יעיל, מתאם בין תגמול לנטילת סיכונים זהירה ופיקוח יעיל, ומעורבות של בעלי העניין בתגמול. תגמול העובדים בכלל והבכירים בפרט מביא בחשבון את הסיכונים שנוטל העובד בשם הבנק ואת ביצועי העובד מבחינת עמידה במדיניות הסיכון, ציות, וכללי מדיניות חשובים אחרים של הקבוצה. החטיבה לניהול סיכונים מעורבת בקביעת מדיניות התגמול והתמריצים באופן שיעודד ניהול ביצועים ויחזק את התנהגות ניהול הסיכונים הרצויה. לפרטים ראה [פרק גילוי בגין תגמול](#) להלן;
 - אחריות: ממשל הסיכונים מוכווון להשגת בהירות מלאה של הבעלות על הסיכון בכל הדרגים ובכל התהליכים;
 - תקשורת יעילה וביקורתיות: תרבות ניהול הסיכונים בקבוצה מקדמת סביבה של תקשורת פתוחה וביקורתיות אפקטיבית תוך עידוד לסביבה של מעורבות פתוחה ובונה;
 - מערכת סדורה של נוהלי הבנק הכוללת מגבלות, הסמכות ותהליכי אסקלציה התומכים בניהול סיכונים. קיימים נהלים הולמים לדיווח אנונימי על חשדות, על מנת לתמוך בציות אפקטיבי למסגרת ניהול הסיכונים;
 - הקוד האתי-התנהגותי של הבנק מבאר את אמות המידה, המוסר והקשרים בין חברים לעבודה, היחסים עם הלקוחות והספקים, התרומה לקהילה והאחריות החברתית והסביבתית ומבהיר כיצד מחויבות וערכים אלה באים לידי ביטוי במישור ההתנהגותי במהלך שגרת העבודה בבנק, כך שלצד השאיפה למובילות ולשגשוג עסקי יפעל הבנק מתוך מחויבות מוסרית וערכית. הקוד מתעדכן מעת לעת וסוגיות ממנו מעוגנות בנהלים יעודיים.
 - מסמכי מדיניות ניהול הסיכונים שלהלן מגדירים, בין היתר, את הממשל התאגידי, לרבות התפקידים ותחומי האחריות של הדירקטוריון, של מנהל הסיכונים הראשי ושל פונקציית ניהול הסיכונים, והערכה בלתי תלויה של מסגרת הממשל התאגידי לניהול סיכונים, וכן את המעמד, המשאבים, הסמכות והעצמאות של פונקציית ניהול הסיכונים והביקורת הפנימית ואת הדיווחים לוועדות ולדירקטוריון:
 - מסמך תיארון הסיכון בקבוצת הבנק
 - מסמך מדיניות ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק
 - מסמך מדיניות ניהול סיכונים - יחסי ההון והמינוף
 - מסמך מדיניות ניהול סיכונים אשראי בקבוצת הבנק
 - מסמך מדיניות ניהול סיכונים treasury בקבוצת הבנק
 - מסמך המדיניות לניהול הסיכונים התפעוליים בקבוצת הבנק
 - מסמך מדיניות תפיסת הבקרה בקבוצת הבנק
 - מסמך מדיניות השקת מוצר חדש/פעילות חדשה בקבוצת הבנק
 - מסמכי מדיניות ניהול סיכון מודל, פיתוח ותיקוף מודלים בקבוצת הבנק
 - מסמך מדיניות הציות הקבוצתית - בנק הפועלים
 - מסמך מדיניות ניהול סיכונים צד נגדי בקבוצת הבנק
 - מסמך מדיניות ניהול סיכונים בנקאות בתקשורת בקבוצת הבנק
 - מסמך מדיניות ניהול סיכון המוניטין בקבוצת הבנק
 - מסמך מדיניות ניהול סיכונים סייבר בקבוצת הבנק
 - מסמך מדיניות ניהול הסיכון האסטרטגי
 - מסמך מדיניות ענן
 - מסמך מדיניות מיקור חוץ
 - מסמך מדיניות סיכונים המשכיות עסקית
 - צ'רט החטיבה לניהול סיכונים
 - צ'רטים של ועדות הדירקטוריון ושל צוותי ההנהלה
- מבנה וארגון מערך הסיכונים וכן תרבות ניהול הסיכונים המופיעים בפרק זה רלוונטיים לכל סוגי הסיכונים ולכל היחידות בבנק. בהמשך של דוח זה יופיעו התייחסויות נוספות, לפי העניין, לסוגי הסיכון בנפרד.

4. תיאבון הסיכון

תיאבון הסיכון הינו כלי מרכזי המאפשר לקשר בין אסטרטגיית הארגון, הקצאת ההון וניהול הסיכונים. הדירקטוריון קובע את מסגרת תיאבון הסיכון בשים לב להמלצת המנכ"ל, מנהלת הסיכונים הראשית (CRO) והממונה על החטיבה הפיננסית (CFO). תיאבון הסיכון מתורגם למטרות ולמגבלות לקווי העסקים. מסגרת תיאבון הסיכון כוללת מדיניות, תהליכים, בקורות, ומערכות שבעזרתן התיאבון לסיכון מיושם, מתוקשר ומפוקח. מסגרת תיאבון הסיכון כוללת הצהרת תיאבון וקיבולת לסיכון, מגבלות סיכון וקווי מתאר של תחומי האחריות של אלה האחראים על היישום והבקרה של מסגרת תיאבון הסיכון. מסגרת תיאבון הסיכון מתייחסת לסיכונים המהותיים לבנק וקובעת את פרופיל הסיכון ביחס לאסטרטגיה העסקית של הבנק ולקיבולת הסיכון של הבנק. מסגרת תיאבון הסיכון יעילה מספקת מסגרת משותפת ואמצעים להנהלה הבכירה ולדירקטוריון כדי לתקשר, להבין ולהעריך את רמת הסיכון שהם מוכנים לקבל. המסגרת מגדירה את הגבולות שבתחומם מצופה מהנהלה לפעול על מנת ליישם את האסטרטגיה העסקית של הבנק. המסגרת כוללת את המרכיבים העיקריים הבאים:

הצהרת תיאבון הסיכון: ניסוח בכתב של היקף וסוגי הסיכון המצרפי שהבנק מעוניין לשאת על מנת להשיג את היעדים העסקיים שלו ובכללם: קיום דוחות הולמים, כמו גם מדדים כמותיים ביחס לרווחים, הון, מדדי סיכון, נזילות ואמצעים רלוונטיים אחרים על-פי הצורך. תיאבון הסיכון: הסיכון המרבי המצרפי הכולל שהתאגיד הבנקאי יהיה מוכן לשאת, בתוך קיבולת הסיכון שהוגדרה, על מנת להשיג את היעדים העסקיים על-פי התכנית האסטרטגית תחת אילוצים שונים (כגון מקורות הון ונזילות, דרישות רגולטוריות, מאפייני סיכון/תשואה וכדומה). קיבולת הסיכון: רמת הסיכון המקסימאלית שהבנק יכול לשאת, ללא הפרת מגבלות הון הרלוונטיות לתרחיש קיצון, לרבות מנקודת מבטם של בעלי מניות והלקוחות. עמידה בקיבולת הסיכון תיבחן בין היתר באמצעות ביצוע תרחיש קיצון שמטרתם לאמוד פגיעה ברווח הבנק ורמת הלימות ההון של הבנק, וזאת כתוצאה מקורות תרחיש קיצון. מגבלות סיכון: מדדים כמותיים המבוססים על הנחות צופות פני עתיד אשר נותנים ביטוי מעשי להצהרת תיאבון הסיכון המצרפי של הבנק.

5. תרחיש קיצון

על מנת להבין את ההשלכות האפשריות של זעזועים שונים על האיתנות הפיננסית של הבנק, הן בהינתן מאזן קיים והן בהתממשות תכניות העבודה וכוונות עסקיות אחרות, מתקיים תהליך של בחינת תרחיש קיצון. בבנק נבחנים לשם כך תרחישים משלושה סוגים: תרחישים מערכתיים כוללים המבוצעים על כלל קבוצת הבנק, תרחישים הפוכים ותרחיש גורם בודד (Single Factor) המבוצעים ברמת ענף/עסקה/לווה/תיק וזאת במקרים מסוימים ועל-פי ספים שהוגדרו מראש. הבנק מתאים את מגוון התרחישים והמאפיינים שלהם להתפתחויות פיננסיות, פוליטיות וסביבתיות בארץ ובעולם. מעבר לכך הבנק מיישם את ההנחיות של בנק ישראל ומפעיל מבחן קיצון אחיד המוגדר על-ידי הפיקוח על הבנקים, כאשר נדרש לכך.

מטרות ניתוח תרחיש קיצון:

- זיהוי ריכוזי סיכון וחולשות אפשריות בתיק הבנק;
- בחינת השפעת החלטות אסטרטגיות של הבנק;
- שילוב בתהליך התכנון ובחינת השלכות התכנית העסקית על החשיפות הפוטנציאליות;
- בחינת האיתנות הפיננסית של הבנק והערכת הנזק הפוטנציאלי העלול להיגרם בהתרחש אירועי קיצון מסוגים שונים;
- ניתוח של רגישות הבנק לזעזועים/אירועים חריגים אך אפשריים;
- הערכת המהותיות של הסיכונים השונים;
- בחינת עמידת הבנק בתאבון ובקיבולת הסיכון ופריטת תיאבון הסיכון לרמת החטיבות;
- תמיכה בחטיבות העסקיות בהבנת מפת הסיכונים של תחומי הפעילות והסקטורים השונים;
- תמיכה בתהליך ה-ICAAP ובגיבוש תכניות מגירה למזעור הפגיעה של אירועי קיצון.

ההנחות, המתודולוגיה והתוצאות נידונות ומאושרות בצוות תרחיש קיצון וריכוזי סיכון וכן בישיבות ההנהלה וועדות הדירקטוריון. ניהול ההון מביא בחשבון את תוצאותיהם של תרחישי קיצון שונים, וזאת מכמה היבטים: ראשית, יעד ההון והתכנית העסקית של הבנק נקבע בהתחשב בקיבולת הסיכון, אשר מגדירה את הלימות ההון המינימלית שהבנק מוכן להגיע אליה בהתרחש מצב קיצון. שנית, תכנון ההון כולל תכניות מגירה אשר הבנק יכול להוציא לפועל בקורות תרחיש קיצון על מנת להביא לשיפור בהלימות ההון שלו. תרחיש קיצון נבחנים עבור כל אחת משנות התכנון, בהינתן יעדי ההון ויחס ההון הצפוי, על מנת לוודא שתכנון ההון מבטיח עמידה בקיבולת הסיכון לאורך כל שנות התכנון. כמו-כן, בוחן הבנק את השפעת תרחיש לחץ מתון שנקראו שינויים בשווקים הפיננסיים ובכללם: שינוי ריבית, מרווחים, שערי חליפין ועוד על יחס הלימות ההון, במטרה למדוד ולהגביל את פוטנציאל שחיקת יחס הלימות ההון. בניהול הנזילות הבנק בוחן תרחיש נזילות פנימיים ורגולטוריים.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

6.6. חומרת גורמי סיכון

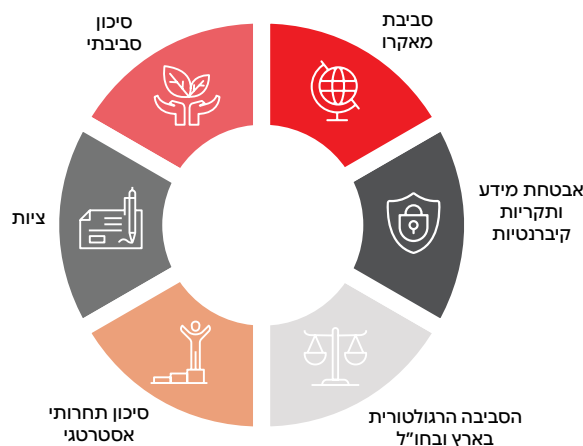
בהתאם להוראת בנק ישראל, ביצע הבנק מיפוי של גורמי הסיכון העיקריים אליהם חשופה הקבוצה. בטבלה להלן מפורטים גורמי הסיכון והערכות ההנהלה לגבי חומרת הסיכון של כל אחד מהם. חומרת גורמי הסיכון נבחנת על בסיס ניתוח כמותי של תרחישים והערכות של מידת השפעה על הרווחיות ו/או על ההון ועל בסיס הערכה איכותנית, ומביאה בחשבון את נתוני ההון ורווחיות הבנק למועד הדוח והצפויה בשנים הקרובות. הגדרות דרגות החומרה של גורמי הסיכון כוללות חמש דרגות חומרה לכל גורם סיכון, נמוכה, נמוכה-בינונית, בינונית, בינונית-גבוהה וגבוהה. כדי לכמת את השפעת גורמי הסיכון על הרווח ועל יחס ההון של הבנק, נבחנו, עבור מרבית הסיכונים, תרחישי קיצון מערכתיים ותרחישי גורם סיכון בודד וההשפעה החמורה ביותר מבין התרחישים משמשת בסיס לקביעת רמת השפעת גורם הסיכון בשילוב עם הערכה איכותנית. כל גורם סיכון המופיע בטבלה שלהלן נבדק כאשר הוא עומד בפני עצמו, ומתוך הנחה של אי-תלות בין גורם סיכון אחד לגורמי סיכון נוספים המופיעים בטבלה. יחד עם זאת, בגורמי סיכון "מצב המשק בעולם" ו"מצב המשק בישראל" המופיעים בטבלה, נבחנו תרחישים מערכתיים האומדים את ההשפעה על הרווח ויחס ההון כתוצאה משילוב של מספר גורמי סיכון. נדגיש כי תרחישי הסיכון מדמים מצב של התממשות נזקים בלתי צפויים מעבר לרמה הצפויה של אירועי נזק במהלך העסקים הרגיל של הקבוצה. אי הוודאות ששררה במשק, בעקבות תהליכים כלכליים ואחרים התגברה משמעותית עם פרוץ מלחמת חרבות ברזל, כאשר למועד הדוח קיימת אי ודאות רבה לגבי המצב הביטחוני, ובפרט להתחדשות ו/או התרחבות הלחימה. לכן, קיימת אי ודאות רבה ביחס למידת השפעת המלחמה על תחומי המשק השונים, לקוחות הבנק והבנק עצמו.

טבלה ב-2: טבלת חומרת גורמי הסיכון

השפעת הסיכון	גורם הסיכון
סיכונים פיננסיים	
1.	סיכון אשראי (לרבות סיכון צד נגדי)
1.1.	מזה: סיכון בגין איכות הלווים ו/או ביטחונות
1.2.	מזה: סיכון בגין ריכוזיות ענפית/חשיפה לאשראי בענפי בינוי ונדל"ן
1.3.	מזה: סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים
2.	סיכון שוק
2.1.	מזה: סיכון ריבית
2.2.	מזה: סיכון אינפלציה/סיכון שער חליפין
3.	סיכון מחירי מניות ומרווחי אשראי
4.	סיכון נזילות
סיכונים תפעוליים ומשפטיים	
5.	סיכון תפעולי
5.1.	מזה: סיכון סייבר
5.2.	מזה: סיכון IT
6.	סיכון משפטי
סיכונים אחרים	
7.	סיכון מוניטין
8.	סיכון אסטרטגיה ותחרות
9.	סיכון רגולציה וחקיקה
10.	סיכון כלכלי - מצב המשק בישראל
11.	סיכון כלכלי - מצב המשק בעולם
12.	סיכון ציות
13.	סיכון מודל

ב.7. סיכונים מובילים ומתפתחים

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד ליציבות פיננסית), סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הבנק, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הבנק במהלך השנה הקרובה. זאת לעומת סיכון מתפתח אשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הבנק.

הנהלת הבנק והדירקטוריון דנו בהשפעתם על הבנק של הסיכונים המובילים והמתפתחים המפורטים להלן ובוחנים מעת לעת את הצורך בהתאמת האסטרטגיה העסקית בהתאם להתפתחויות אלה:

- סביבת המאקרו:** פעילות הבנק תלויה בסביבה העסקית בישראל ובעולם. מצב הכלכלה העולמית, שינויים משמעותיים במדיניות המוניטרית ובעקומי הריבית, תנודתיות בשווקים ושינויים במחירי הנכסים הפיננסיים בארץ ובעולם ובמחירי הנדל"ן והמצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור הינם בעלי פוטנציאל להשפעה על פעילות הבנק. קיימת אי ודאות ביחס להתפתחויות כלכליות עתידיות, בעיקר על רקע התפתחויות אפשריות במצב הביטחוני ונגזרותיו ובכלל זה הגירעון התקציבי. זאת כאשר לסיכונים למשק ששררו טרם מלחמת חרבות ברזל השפעה שלא ניתן להעריך בשלב זה. התכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק כוללת הנחות מסוימות לגבי סביבת המאקרו תוך התייחסות לסיכונים הקיימים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון.
- מלחמת חרבות ברזל והמשק בישראל:** המלחמה שהחלה ביום 7 באוקטובר 2023 גרמה, בין היתר, לשיבושים משמעותיים בפעילות הכלכלית במשק הישראלי ברבעון הרביעי לשנת 2023. השפעות המלחמה התמתנו באופן ניכר במהלך 2024 נוכח צמצום היקף גיוס המילואים, התמיכה הממשלתית וחזרה הדרגתית של הפעילות הכלכלית לשגרה, על רקע הפסקת אש בצפון בנובמבר 2024, כאשר נכון למועד הדוח מתקיימת גם הפסקת אש בעזה. בסיכום שנת 2024 התוצר גדל בשיעור של 1.0%, והתוצר לנפש התכווץ ב-0.3%. הפגיעה בתוצר בלטה בענפים ספציפיים, כמו בנייה ותיירות, וכן באזורים גיאוגרפיים הסמוכים לגבול, שפוננו לרוב מתושביהם. הגירעון התקציבי של הממשלה גבוה, בעיקר בשל המלחמה, והסתכם בשנת 2024 ב-6.9% תוצר. התקציב לשנת 2025, אשר נכון למועד הדוח טרם אושר בכנסת, כולל קיצוץ רחבי והעלאות מסים, כאשר הגרעון התקציבי צפוי לעמוד על-פי התכנון על 4.4-4.9 אחוזי תוצר. למצב הביטחוני, ובפרט ככל שתתחדש ו/או תתרחב הלחימה, פוטנציאל להשפעה שלילית על שוק העבודה, תקציב המדינה, הגרעון הגדל ועלויות המימון שלו, עקומי הריבית ושערי החליפין, המשק הישראלי, לקוחות הבנק והבנק עצמו. זאת כאשר גם ללא המשך הלחימה, קיצוצי ההוצאות ועלויות המסים, הנעשים לאור הגרעון התקציבי, והעובדה שהתקציב לשנת 2025 טרם אושר בכנסת, עלולים להעיב על ההתאוששות הכלכלית.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

המלחמה וההתפתחויות הפיסקאליות, הכלכליות והאחרות בעקבותיה העלו את סיכון המדינה, דבר שהתבטא בעליית פרמיית הסיכון של מדינת ישראל בשווקים הפיננסיים ובמספר הורדות דירוג האשראי של המדינה לאורך השנה על-ידי חברות הדירוג. הדירוג עומד על Baa1 (מוד"ס) A-ו (פיץ' S&P-ו), בכלן אופק הדירוג שלילי. הפסקת האש, השורת למועד הדוח, יכולה להביא לשיפור אופק הדירוג ובהמשך אף לעליית הדירוג עצמו, זאת כאשר גם פרמיית הסיכון של המדינה בשווקים הפיננסיים ירדה לאחורונה. מנגד, התחדשות המלחמה ו/או הרעה פיסקאלית יעלו את הסיכון להפחתות דירוג אשראי נוספות של מדינת ישראל. החל משנת 2021 משתמש הבנק בדירוג S&P למדינות כמדג יחיד לצרכי מדידת הלימות ההון, ובהתאם, להורדות דירוג על-ידי חברות אחרות, שהתרחשו ו/או עלולות להתרחש, אין השפעה ישירה על יחס ההון של הבנק. הורדות דירוג נוספות של מדינת ישראל על-ידי S&P, ככל שיהיו, ישפיעו באופן ישיר על יחסי הלימות ההון של הבנק רק ככל שהדירוג ירד ל- BBB+ ומטה (היינו הורדה של שני נוצ'ים מהדירוג הנוכחי של A). ככל שתתרחש ירידת דירוג שכזו, הדבר עלול להביא, נכון ליום 31 בדצמבר 2024, לפגיעה ישירה של 0.36% ו-0.45% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס ההון הכולל, בהתאמה. דירוג הבנקים הישראליים ובכללם הבנק מושפע מדירוג מדינת ישראל. בהמשך להורדות דירוג מדינת ישראל, הורידו חברות אלו את דירוג האשראי ו/או את אופק הדירוג של הבנק. הורדות דירוג הבנקים, שהתרחשו ושעולות להתרחש בעתיד, עלולות להשפיע על פעילות מוסדות פיננסיים זרים מול הבנקים הישראליים ועל הפעילות הבנקאית הבינלאומית. אין ביכולת הבנק להעריך בשלב זה כיצד יתפתח המצב הביטחוני, את ההשפעות הכלכליות והפיננסיות שלו ואת משכן, ובהתאם קיים קושי להעריך את ההשפעות העתידיות על מצב לקוחותיו של הבנק והבנק עצמו ועל הסיכונים השונים. הבנק פועל לתמיכה בלקוחותיו ובתושבי אזורי הלחימה. לפירוט ראה [פרק השלכות מלחמת חרבות ברזל](#) להלן [פרק סקירה כלכלית ופיננסית בדוח הדירקטוריון וההנהלה](#).

הכלכלה הגלובלית: האינפלציה בעולם התמתנה במחצית הראשונה של 2024, כאשר ההתמתנות נבלמה בהמשכה של השנה תוך התייצבות האינפלציה. הצמיחה הגלובלית הייתה גבוהה מהצפוי, בדגש על כלכלת ארצות-הברית שהפיגה השנה שיעור צמיחה גבוה. עם זאת, תחזיות קרן המטבע מינואר 2025 צופות התמתנות בשיעורי הצמיחה בעולם. מדיניות הבנקים המרכזיים עודנה מרסנת, אך ככלל התחזיות הן להמשך ירידות ריבית בעולם. המצב הביטחוני בישראל והאירועים במזה"ת ככלל, שמגיעים בהמשך למלחמה באוקראינה ולמתיחויות באזורים נוספים בעולם, מגבירים את המתח הבין גושי. מתח זה, בשילוב צעדים והצהרות של נשיא ארצות הברית ד. טראמפ בדבר הגירה ומכסים והתגובות הצפויות להם בעולם, מגבירים את החשש מפגיעה בסחר העולמי ומהווים סיכון להמשך הצמיחה הכלכלית בעולם.

סיכון אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות: איומי הסייבר המתגברים כלפי גופים פיננסיים מביאים להפניית משאבי התעשייה הבנקאית להתמודדות עם הסיכון. הבנק מבצע בקרות באופן תדיר בכלל הערוצים על מנת למנוע חדירת פוגענים, הפעלת תוכנות זדוניות ומניעת דלף מידע. מעגלי בקרה אלו מורכבים ממספר רב של מערכות אבטחת מידע מתקדמות אשר פרוסות פנימית ברשת הבנק וחיצונית בתור הגנה היקפית. יצוין כי מעבר עובדים לעבודה מרחוק, מעבר למחשוב ענן ודיגיטיזציה מוגברת בפעילות הבנק ובכללה גידול בעבודה מרחוק מול לקוחות, במקביל לגידול באיומים ובניסיונות תקיפה על הבנק ועל לקוחותיו מעצימים את הסיכון. במסגרת המלחמה גדל מספר מתקפות הסייבר על מטרות בישראל ובכללן הבנק, וגדל היקף ניסיונות ההונאה כנגד הבנק ולקוחותיו, עד כה ללא פגיעה בפעילותו. הבנק פועל במטרה לצמצם את הסיכון.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

הסיבה הרגולטורית בארץ ובחו"ל: לפרורמות רגולטוריות מקומיות ובינלאומיות קיימת השלכה על פעילותו העסקית של הבנק בארץ ובחו"ל. בישראל גובשו בשנים האחרונות מספר יוזמות רגולטוריות שעניינן בעיקר הגברת התחרות במערכת הבנקאית בישראל ולצידן קיימות יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום, אשר חלקן עוסק בהתערבות ישירה במחירים ובריביות (לרבות על יתרות זכות ופיקדונות) במערכת הבנקאית, בפרט ביחס למשקי הבית. במסגרת תיקוני חקיקה להשגת יעדי תקציב המדינה לשנת 2024, לאור המלחמה, אושרה הטלת תשלום מיוחד על הבנקים החל מאפריל 2024 ועד תום שנת 2025 בהיקף של 6% מהרווח שיפיקו מפעילותם בישראל (בשנת 2024 - 4.5% בהתאם לתחולה בחלק מהשנה; בשתי השנים התשלום כפוף לתקרות שנקבעו בחוק). בין ההצעות והצעדים המוצעים הנוספים נכללים: הודעת רשות התחרות בדבר אפשרות הכרזה על בנקים כקבוצת ריכוז ומתן הוראות בנושא, וכן הודעתה לבנקים כי אין בכונתה להאריך את הפטור מהסדר כובל הנוגע למבנה הבעלות במס"ב המשותף לחמשת הבנקים הגדולים, אשר עתיד לפוג בחודש יוני 2025; התערבות חקיקתית ישירה בריביות פיקדונות, עו"ש ומשכנתאות באמצעות הגשת הצעות חוק פרטיות; תיקוני חקיקה שיזמה רשות ניירות-ערך לגבי יצירת קרנות כספיות הדומות במאפייניהן לפיקדונות, החרגת קרנות כספיות אלו וגם קרנות כספיות הקיימות כיום מחוק הייעוץ והרחבת ערוצי הפצה שלהן (תיקוני חקיקה אלו עברו בקריאה שנייה ושלישית בכנסת); מתווה מדורג של רישוי ורגולציה לגופים חוץ-בנקאיים; פרסום תזכיר חוק על-ידי בנק ישראל בשיתוף עם משרד המשפטים שעניינו תיקון לסעיף 24 בחוק שירותי תשלום במטרה להרחיב את הסדר האחריות של הבנק לגבי הונאות. ההסדר המבוקש מכיל על הבנק אחריות גם במידה והלקוח מסר את הרכיב החיוני כחלק מההונאה; הקמת ועדה לבחינת הטלת מס מיוחד על הבנקים בשנת 2026; ופרסום עקרונות למתווה סיוע ללקוחות לשנים 2025-2026 על-ידי בנק ישראל. להרחבה ראו פרק יוזמות רגולטוריות בדוח ממשל תאגיד. היוזמות והמגמות הרגולטוריות עלולות להשפיע לרעה על המערכת הבנקאית ובכלל זה על הבנק. בשלב זה לא ניתן להעריך את ההשפעות של שינויים אלה על הבנק, ככל שיתרחשו. כמו-כן, ייתכן כי השפעות אלו לא יהיו מיידיות, אלא השפעות איטיות ומתמשכות לאורך זמן, שתגורנה מתהליכי השינוי ההדרגתי בסביבת הבנק (לקוחותיו, שחקנים בשוק וכדומה), לצד היערכות הדרגתית של הבנק להתאמות הדרושות בפעילותו.

סיכון תחרותי-אסטרטגי: שינויים רגולטוריים ותחרותיים בזירה המקומית, בדגש על מהלכים להגברת התחרות במערכת הבנקאית ובכללם הצעה למתווה מדורג לרישוי ורגולציה לגופים חוץ-בנקאיים, אשר עלולים להגביר את התחרות מצד חברות הביטוח וחברות כרטיסי אשראי בתחומי פעילות בנקאיים, נידוד חשבונות בנק ובנקאות פתוחה, כמו גם תחרות במגזר העסקי, עלולים להשפיע על התוצאות העסקיות של הבנק ובכלל זה על מרווחי האשראי שלו. לצד זאת, תחרות מצד חברות פינטק ובכללן חברות שירותי תשלום ובנקים דיגיטליים ופיתוחן של טכנולוגיות חדשות, שינויים בהתנהגות הלקוחות ומודלים עסקיים חדשים בעולם הפיננסי, עלולים להשפיע משמעותית על המערכת הבנקאית בארץ ובעולם בטווח הבינוני-ארוך. במחצית השנייה של שנת 2024 ועם כניסת מנכ"ל הבנק הנוכחי לתפקידו, נבחנו והותאמו המיקודים האסטרטגיים של הבנק לשנים 2025-2028. המיקודים האסטרטגיים שגובשו עוסקים בתחום המכירות, השירות וההוגנות, הדיגיטל, הדאטה, היעילות התפעולית וכן תשתיות ופלטפורמות תומכות, בין היתר, כדי לתת מענה לאיומים אלה (לפרטים ראה [סעיף אסטרטגיה עסקית בדוח הדיקטוריון וההנהלה](#)). הבנק מעדכן את התכנית האסטרטגית מעת לעת.

סיכון הציות: תחת סיכון הציות כלולים, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות סנקציות בינלאומיות), מתן ייעוץ ללקוח, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), היבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או שירותים ללקוחות, או הוראות בעלות אופי דומה. התממשות הסיכון בעולם באה לידי ביטוי בהמשך החקירות נגד בנקים בעולם והקנסות המוטלים עליהם בקשר להפרות חוק או רגולציה, כגון בדבר סיוע להעלמות מס ומניעת מימון טרור, הלבנת הון וחקירת מעשי שחיתות. מלחמת חרבות ברזל ומצב החירום מעצימים את סיכונים הציות הנובעים ממימון טרור והלבנת הון. מערך הציות בבנק התאים את פעילותו למצב המלחמה והחירום בשורה של צעדים הממוקדים בין היתר בסיכונים העולים ממצב זה. היקף הסנקציות הבינלאומיות הורחב, בין היתר בשל מלחמת רוסיה ואוקראינה ולאחריה מלחמת חרבות ברזל. סנקציות בינלאומיות הוטלו על-ידי ארצות-הברית, בריטניה והאיחוד האירופאי במהלך 2024 על ישראלים יחידים ועמותות בשל פעילות בגדה המערבית. בינואר 2025 הממשל האמריקאי ביטל סנקציות אלה. מערך הציות התאים את פעילותו בשורה של צעדים לרבות ניטור ומעקב לשם צמצום סיכונים הציות הנובעים מאי כבודן של הסנקציות הבינלאומיות. הבנק מעניק שירותים קורספונדנטים לבנקים פלשתינאים תחת כתבי שיפוי וחסיונות שהתקבלו מהמדינה. כתבי השיפוי והחסיונות הוארכו מעת לעת ולאחרונה עד ל-30 בנובמבר 2025. הבנק הודיע על הארכה זו לנציגי הבנקים הפלשתינאים, וכי לפיכך המועד להפסקת השירותים, עליה הודיע הבנק עוד ביום 31 במרץ 2024, יידחה עד למועד האמור. הבנק נערך לתרחיש הפסקת השירותים, ככל שיידרש, ולסיכונים הנלווים לתרחיש זה.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

סיכון סביבתי: בשנים האחרונות גברה ההבנה בעולם, כי אפשרות של התממשות סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים תפגע בכלכלה ובמקרים קיצוניים עלולה להביא לפגיעה משמעותית בבנקים ובמערכת הפיננסית כתוצאה מהתממשות סיכונים פיננסיים ולא-פיננסיים בטווח הארוך. השפעות אלו יכולות לבוא לידי ביטוי גם במסגרת הסיכונים האחרים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי בפעילותו, כמו סיכון אשראי (דרך ההשפעה על החוסן הפיננסי של לווים ושווי ביטחונות), סיכון שוק והשקעה, סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון מוניטין ועוד. לסיכונים אלו, בדגש על סיכונים האקלים והשפעת תהליכי המעבר לכלכלה מעוטת פליטת גזי חממה, יש מאפיינים ייחודיים של חוסר ודאות. בשלב זה מוקדם להעריך את פוטנציאל ההשפעות ארוכות הטווח של שינויים אלו על הבנק.

לפרטים נוספים בדבר השלכות מלחמת חרבות ברזל ראה הפרק להלן.

לפרטים בדבר הליכים משפטיים ראה [ביאור 25 בדוחות הכספיים](#).

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה [דוח ממשל תאגיד](#).

8.8. השלכות מלחמת חרבות ברזל

ביום 7 באוקטובר 2023 פתח ארגון חמאס במתקפת טרור רצחנית על מדינת ישראל, כאשר במהלך 2024 התנהלה לחימה בעצימות משתנה במספר זירות רב. נכון למועד פרסום הדוח מתקיימת הפסקת אש בצפון ובעזה, חטופים רבים עדיין מוחזקים בידי חמאס וחלק מתושבי הצפון והדרום הקרובים לאזורי העימות טרם חזרו לבתיהם. טרם הפסקת האש גברו הקולות בעולם שקראו להפסקת המלחמה ו/או לצמצום קשרים כלכליים עם ישראל.

השפעות המלחמה על הפעילות הכלכלית התמתנו באופן ניכר במהלך 2024 נוכח צמצום היקף גיוס המילואים, התמיכה הממשלתית וחזרה הדרגתית של הפעילות הכלכלית לשגרה. בסיכום שנת 2024 התוצר גדל בשיעור של 1.0%, והתוצר לנפש התכווץ ב-0.3%. הפגיעה בתוצר בלטה בענפים ספציפיים, כמו בנייה ותיירות, וכן באזורים גיאוגרפיים הסמוכים לגבול, שפוננו לרוב מתושביהם. הגירעון התקציבי של הממשלה גבוה, בעיקר בשל המלחמה, והסתכם בשנת 2024 ב-6.9% תוצר. התקציב לשנת 2025, אשר נכון למועד הדוח טרם אושר בכנסת, כולל קיצוץ רחבי העלאות מסים, כאשר הגרעון התקציבי צפוי לעמוד על-פי התכנון על 4.4-4.9 אחוזי תוצר. קיימת אי ודאות משמעותית ביחס להתפתחויות כלכליות עתידיות, הן לאור התפתחויות אפשריות במצב הביטחוני ובמלחמה ונגזרותיה והן לאור גורמים פוליטיים, מקומיים ועולמיים, וגורמים כלכליים, ובכללם הגירעון התקציבי.

למצב הביטחוני, ובפרט ככל שתתחדש ו/או תתרחב הלחימה, פוטנציאל להשפעה שלילית על המשק הישראלי, לקוחות הבנק והבנק עצמו. בין הסיכונים האפשריים במקרה שכזה ניתן למנות ירידה אפשרית בצריכה הפרטית, ירידה בהשקעות במשק ובכללן השקעות זרות והשקעות בהיי-טק, צמצום או ניתוק של קשרים כלכליים, ירידה בתוצר, גרעון תקציבי משמעותי, העלאות מסים נוספות, הורדות נוספות של דירוג האשראי של המדינה ושל הבנק, עליית פרמיית הסיכון של המדינה ו/או עלויות החוב הממשלתי, ירידה בפדיון בחלק מענפי המשק, פגיעה בענפי התיירות והבנייה, ירידת מחירי נדל"ן, עלייה באבטלה, פגיעה בעסקים, גידול בהפרשות להפסדי אשראי כתוצאה מגורמים אלו, זעזועים בשווקים ובכללם פיחות, ירידות בשוק ההון, שינויים בעקומי התשואה ובריבית הבנק המרכזי שישפיעו על הרווחיות ו/או יחס ההון ועוד. גם ללא המשך הלחימה, קיצוצי ההוצאות ועלויות המסים, הנעשים נוכח הגרעון התקציבי, והעובדה שהתקציב טרם אושר, עלולים להעיב על ההתאוששות הכלכלית. אין ביכולת הבנק להעריך בשלב זה כיצד יתפתח המצב הביטחוני, ולא כל שכן את ההשפעות הכלכליות, הפיסקאליות והפיננסיות על המשק ואת משכן, ובהתאם קיים קושי להעריך את ההשפעות העתידיות על מצב לקוחותיו של הבנק ועל הבנק עצמו. הכלכלה הישראלית צברה איתנות פיננסית לאורך השנים שהתבטאה בשורה של פרמטרים כמו חוב ציבורי נמוך, עודפים בחשבון השוטף של מאזן התשלומים ויתרות מטבע-חוץ גבוהות, אשר תומכים בכלכלת המדינה. הבנק נכנס לתקופת המלחמה ברמת רווחיות וביחסי הון, נזילות ומינוף איתנים וממשיך לשמור יחסים אלו ברמות ראויות.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

עם פרוץ המלחמה ועל מנת להקל על לקוחות הבנק להתמודד עם השלכותיה, הבנק הודיע על סדרת הטבות משמעותית ללקוחותיו, תוך הבחנה בין לקוחות המעגל הראשון אשר מושפעים באופן ישיר מהמלחמה לבין שאר האוכלוסייה. ההטבות כוללות הטבות בהתאם למתווה שפרסם הפיקוח על הבנקים ובכללן דחיות תשלומים (בחלקן ללא עלות), פטור מריבית על עו"ש חובה ופטור מעמלות עו"ש לאוכלוסיות שהוגדרו ובהתאם לתנאים שונים לתקופה של שלושה חודשים, שהארכה מאז מספר פעמים בשלושה חודשים נוספים בכל פעם (ולאחרונה הארכה עד חודש מרץ 2025), כמו-כן העניק הבנק בחלק מהתקופה הטבות נוספות מעבר למתווה. לפרטים נוספים בדבר ההטבות שהבנק העניק ללקוחותיו ראה [דוח ממשל תאגידי, פרק מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה](#). לפירוט הניצול עד כה ופוטנציאל ניצול עתידי ראה טבלה להלן. ההטבות נזקפות לרווח והפסד, במקביל למימושן על-ידי הלקוחות כמפורט בטבלה להלן. הבנק ממשיך לבחון את מדיניות ההטבות וייתכן ויארץ אותה בהתחשב בהמשך המלחמה ו/או התרחבותה ו/או במתווים הרגולטוריים.

במטרה לסייע בשיקום החיים הקהילתיים של המשפחות והעסקים ביישובי עוטף עזה, הבנק החליט להעניק סיוע בסך של עד 100 מיליון ש"ח באמצעות הקמת קרן "פועלים לתקומה". בראש הקרן עומדת ועדה ציבורית, הקובעת את מדיניות הקרן, מקבלת החלטות העוסקות במימון פרויקטים ועוקבת אחר פעילותה באופן שוטף. בראש הוועדה הציבורית עומד אלוף במיל' עמרם מצנע וחברים בה אישי ציבור נוספים ונציגים מהנהלת הבנק. הקרן פועלת לשיקום הקהילות במדינה שנפגעו בעקבות אירועי ה-7 באוקטובר ומלחמת "חרבות ברזל", על מנת להחזיר לקדמותו את החוסן וחיי הקהילה הייחודיים של האזור, בהיבטי חינוך בלתי פורמלי, חוסן רגשי וקהילתי וחוסן כלכלי. חלוקת הסיוע מיועדת להתבצע תוך שלוש שנים מיום הקמת הקרן ועלותה תיזקף לרווח והפסד על פני תקופה זו, בקצב מימושה. במהלך שנת 2024 הודיעה הקרן על סיוע של כ-47 מיליון ש"ח לטובת תמיכה בפצועי "חרבות ברזל" ומיזמים בתחום החינוך והחוסן הקהילתי (תכנית מנהיגות ויזמות עם מכללת ספיר, הוראה מתקנת בבתי ספר בעוטף, הקמת מרכזי מציאות לגיל הרך, פנימייה חקלאית ומכינות קד"צ בקהילות בנגב המערבי). במהלך הרבעון השלישי של שנת 2024 הקצה הבנק קרן ייעודית נוספת של כ-10 מיליון ש"ח לטובת סיוע לתושבי הצפון. כמו-כן, הבנק פועל לתמוך בצרכיה של החברה והקהילה בישראל בעת המלחמה באמצעות תרומות כספיות, ליווי עסקים ומשקי בית בחסות המרכז לצמיחה פיננסית ובאמצעות מערך ההתנדבות של עובדי הבנק, כאשר כבר החל מיום ה-8 באוקטובר 2023 הקים הבנק מערך חירום והעמיד סיוע חירום לצרכים מיידים בתחומים שונים, פועל באמצעות bit לגיוס תרומות למטרות דומות ותורם באופן שוטף לטובת האזורים הנפגעים. בנוסף, בהתאם למתווה שסוכם במסגרת הליך גיבוש תיקוני החקיקה להשגת יעדי תקציב המדינה לשנת 2024, לנוכח מלחמת חרבות ברזל, תרמה קבוצת הבנק סך של כ-29 מיליון ש"ח לקרן בנייה הסוכנות היהודית לסיוע לאוכלוסיית משרתי מילואים בעלי עסקים קטנים ונשותיהם. כל זאת בנוסף לסיוע לקהילה שהבנק מעניק בשגרה בהיקף של עשרות מיליוני ש"ח בשנה דרך "פועלים בקהילה" שפועלת לצמצום פערים חברתיים וכלכליים ויצירת שוויון הזדמנויות בישראל כבר למעלה מ-40 שנה.

בהיבטי סיכון האשראי, הבנק בוחן באופן שוטף את חשיפתו למלחמה, התפתחות פיגורים בהחזרי אשראי של לקוחות פרטיים ועסקיים, וחשיפתו לענפי משק ולסקטורים הצפויים להיפגע באופן משמעותי. ענפים אלו קשורים בעיקר לתחום התיירות, בינוי ונדל"ן, היי-טק, מימון וחקלאות אשר מרביתם הושפעו מתנאי השוק עוד טרם פרוץ המלחמה. במהלך שנת 2024 חלה עלייה בכמות העסקות ובמחירים בנדל"ן למגורים. מאידך מחסור בכוח אדם לתחום הבינוי, אשר התמתן במידת מה בעקבות כניסתם של עובדים זרים וישראלים נוספים לענף, התייקרות עלויות הבניה והמימון, מצב קבלנים לעידוד הביקוש ועודפי היצע בתחום המסחר והמשרדים באזורים מסוימים עשויים להביא לעלייה ברמת הסיכון של ענפי הבינוי והנדל"ן, לפירוט ראה [פרק בינוי ונדל"ן](#) בפרק סיכון אשראי להלן. כאמור, למרות הפסקת האש בצפון ועצירת הלחימה בדרום נכון למועד הדוח, אין ביכולתו של הבנק להעריך אם תהיה חזרה ללחימה, הימשכותה והתפתחותיה ובהתאם את מידת הפגיעה בכל תחום. בשנת 2023 נכללה הגדלה משמעותית של ההפרשה הקבוצתית בגין השפעות צפויות של סביבת ריבית גבוהה ובשל השלכות פרוץ המלחמה. בשנת 2024 ההוצאה נטו להפסדי אשראי הסתכמה בסך של כ-0.7 מיליארד ש"ח, בעיקר עקב המשך ההגדלה של ההפרשה הקבוצתית המשקפת את רמת אי הוודאות הגבוהה ובשל המחיקות האוטומטיות.

הבנק מאפשר ללקוחות לדחות תשלומי הלוואות בהתאם למתווה בנק ישראל או למתווים נוספים שיזם הבנק, לפירוט ראה טבלה להלן. בקשות לדחיית תשלומים של לקוחות החטיבה העסקית נבחנות בקפידה, בהתאם למדיניות הנהוגה בבנק, במטרה להעריך האם הדחיות אינן מעידות על קשיים משמעותיים או מתמשכים של הלווים, ושאין מעידות על כך שסיכון האשראי של הלווה עלה. בקשה לדחיית תשלומים נבחנת, בין היתר, על בסיס האינדיקטורים הבאים, על-פי הרלוונטיות לענף ולתחום הפעילות של הלווה:

- מצבו העסקי והפיננסי של הלווה טרם המלחמה;
- השפעת המלחמה ומצבו של הלווה במועד הבחינה;
- קיומו של מקור החזר ראשוני ויכולת שירות לחוב;
- שיעור המינוף ביחס לביטחונות;

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

- התנהלות הלווה בחשבונותיו - האם קיימים פיגורים או חריגות ומה היקף ומשך הפיגור, האם האשראי טרם הבקשה לדחיית תשלומים, ככלל, נפרע כסדרו;
 - האם צפויה תמיכה מן המדינה ובאיזה היקף;
 - נתונים תפעוליים רלוונטיים (למשל, שיעורי תפוסה כאשר מדובר בבתי מלון, שיעורי מכירת דירות כאשר מדובר במימון פרויקטי נדל"ן, וכדומה). ככל שעולה שהבקשה לדחיית חליות משקפת הרעה במצבו העסקי שמביאה לעלייה בסיכון האשראי של הלווה, נבחן הצורך בסיווג החוב. יתרת האשראי שעבר שינוי בתנאים ללווים בקשיים או דחיית תשלומים ו/או הארכת תקופה שבו הדחייה טרם הסתיימה, נכון ליום 31 בדצמבר 2024, עומדת על כ-2.1 מיליארד ש"ח, ירידה ביחס ל-24.3 מיליארד ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2023.
 - לפרטים נוספים ולהתייחסות לתרחישים שונים להתפתחות ההפרשה להפסדי אשראי ראה [פרק סיכון אשראי](#) להלן.
- בהיבטי סיכונים שוק, עם תחילת המלחמה אירעו זעזועים בשווקים, אשר ככלל דעכו מאז. ריבית בנק ישראל הופחתה ב-0.25%. מחיר ביטוח החוב (CDS) של מדינת ישראל, שעלה בתחילת המלחמה חזר מאז כמעט לרמתו המקורית. לזעזועים בשווקים, ככל שיקרו, ובכללם פחות, ירידות בשוק ההון, שינויים בעקומי התשואה ובריבית בנק ישראל פוטנציאל להשפעה שלילית על יחסי ההון, על רווחיות הבנק ועל השווי ההוגן, כמפורט בפרק סיכונים שוק להלן.
- חברות דירוג האשראי הגיבו להתפתחויות - חברות מודי'ס, פיץ' S&P והורידו את דירוג האשראי של המדינה במהלך השנה, הדירוג עומד על Baa1 (מוד'ס) ו-A (פיץ' S&P), ככולן אופק הדירוג שלילי. נכון למועד הדוח לאור הפסקת האש והפסקת המלחמה (אם תתרחש) קיימת אפשרות לשיפור באופק הדירוג. להורדות דירוג נוספות, ככל שתהינה, עשויות להיות השפעות שליליות, ובכללן: פחות נוסף, פגיעה אפשרית בנזילות במטבע-חוץ, עלייה בעקומי התשואות של אגרות-חוב ממשלת ישראל ובעקבות כך גידול בעלויות הגיוס של הבנק ופגיעה נוספת ביחס ההון והשלכות פיננסיות שליליות על המשק, לקוחות הבנק ועל הבנק עצמו. הורדות דירוג נוספות של מדינת ישראל על-ידי S&P, ככל שיהיו, ישפיעו באופן ישיר על יחסי הלימות ההון של הבנק רק ככל שהדירוג ירד ל-BBB+ ומטה. ככל שתתרחש ירידת דירוג שכזו, הדבר עלול להביא, נכון ליום 31 בדצמבר 2024, לפגיעה ישירה של 0.36% ו-0.45% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס ההון הכולל, בהתאמה. דירוג הבנקים הישראליים ובכללם הבנק מושפע מדירוג מדינת ישראל. בהמשך להורדות דירוג מדינת ישראל, הורידו חברות אלו את דירוג האשראי ו/או את אופק הדירוג של הבנק. הורדות דירוג הבנקים, שהתרחשו ושעלולות להתרחש בעתיד, עלולות להשפיע על פעילות מוסדות פיננסיים זרים מול הבנקים הישראליים ועל הפעילות הבנקאית הבינלאומית.
- בהיבט תפעול הבנק, נכון למועד זה ההשפעה על הפעילות התפעולית של הבנק מינורית וכל הסניפים פתוחים כסדרם. הבנק בוחן את המצב באופן שוטף ומבצע התאמות בפעילותו. מערך הציות התאים את פעילותו למצב המלחמה והחירום בשורה של צעדים הממוקדים בסיכונים הציות, המוגברים עקב מצב המלחמה.
- בנוסף לפעילות הצוותים הפיננסיים הרגילים הפועלים בבנק, כינס הבנק בהתאם לצורך צוות הנהלה ייעודי למעקב אחר המצב הפיננסי ולטיפול במשבר הפיננסי, ככל שיתפתח. הצוות כשמתכנס וכן ההנהלה וצוות ההנהלה לניהול סיכונים וציות, בוחנים באופן שוטף תרחיש ייחוס ותרחישי קיצון שונים להתפתחות המשבר ולהשפעותיו הפיננסיות על המשק, לקוחות הבנק והבנק, השפעות על סיכון האשראי, סיכון הצד הנגדי, הנזילות, תיק הנוסטרו, חדר העסקות, חשיפות הריבית ועוד. הצוות מדווח לדירקטוריון ולועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון.
- כמפורט לעיל, הבנק מאפשר ללקוחות לדחות תשלומי הלוואות בהתאם למתווה בנק ישראל או למתווים נוספים שיזם הבנק ותומך בלקוחותיו באמצעות מגוון הטבות.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

להלן פרטים בדבר פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה:

טבלה ב-3: פרטים בדבר פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה
הטבות שהבנק העניק במסגרת ההתמודדות עם המלחמה

סך ההטבות שנוצלו	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024					דיוור	
		סך-הכל	אחר	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	אנשים פרטיים - אחר		
במיליוני ש"ח								
הטבות אשר נוצלו במהלך תקופת הדיווח								
205	84	121	-	-	37	50	34	שינויים בתנאי חובות*
51	45	6	-	-	5	1	-	הלוואות ללא ריבית או ריבית מופחתת
97	30	67	-	1	20	46	-	ויתור על עמלות
94	10	84	84	-	-	-	-	הטבות אחרות - תרומות
447	169	278	84	1	62	97	34	סך-הכל הטבות שהבנק העניק
		76	55	-	9	9	3	הטבות עומדות אשר טרם נוצלו ליום הדיווח

* כולל מחילה על תשלומי הלוואה, דחיית תשלומים בריבית 0% ופטור מריבית עו"ש חובה.

מידע נוסף על פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (1)2023	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024					דיוור	
	סך-הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	אנשים פרטיים - אחר		
במיליוני ש"ח							
סך האשראי שעבר שינוי בתנאים, במהלך תקופת הדיווח							
95	37	-	1	12	16	8	שינוי בתנאים ללווים בקשיים (ראה ב דוחות הכספיים)
25,464	9,921	231	676	1,712	1,221	6,081	שינוי בתנאים ללווים שלא היו בקשיים פיננסיים
25,559	9,958	231	677	1,724	1,237	6,089	סך-הכל אשראי שעבר שינוי בתנאים במהלך התקופה

(1) בשינויים בתנאי חוב שבוצעו עד ליום 31 בדצמבר 2023 - אשראי שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ב-3: פרטים בדבר פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה (המשך)
מידע נוסף על פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה (המשך)

יתרה ליום						
31 בדצמבר 2023	31 בדצמבר 2024					ד"ר
	סך-הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	אנשים פרטיים - אחר	
במיליוני ש"ח						
יתרת האשראי שעבר שינוי בתנאים⁽¹⁾						
שינוי בתנאים ללווים בקשיים פיננסיים (ראה ביאור 29 בדוחות הכספיים)						
95	74	-	1	26	34	13
שינוי בתנאים ללווים שלא היו בקשיים פיננסיים:						
אשראי עם דחיית תשלומים ו/או הארכת תקופה, שבו תקופת הדחייה טרם הסתיימה						
24,334	2,088	-	36	368	253	1,431
סכום התשלומים שנדחו						
1,403	235	-	10	132	52	41
דחיית תשלומים ממוצעת בחודשים						
3	7	-	3	8	6	7
24,429	2,162	-	37	394	287	1,444
מידע נוסף על שינוי בתנאים⁽²⁾ ללווים שלא היו בקשיים פיננסיים						
יתרת אשראי עם דחיית תשלומים ו/או הארכת תקופה, שבו תקופת הדחייה טרם הסתיימה						
24,334	2,088	-	36	368	253	1,431
מזה: אשראי בעייתי						
271	16	-	-	8	-	8
מזה: אשראי לא בעייתי, בפיגור של 30 ימים או יותר						
180	29	-	-	-	-	29
יתרת אשראי בו דחיית התשלומים הסתיימה						
1,130	22,729	2,866	1,697	3,551	1,666	12,949
מזה: חובות ששלו לאחר שעברו שינוי בתנאים						
-	569	-	17	67	43	442
יתרת הלוואות שניתנו ללא ריבית או בריבית מופחתת						
יתרת אשראי						
895	374	-	-	330	44	-
שיעור ריבית ממוצע ⁽³⁾						
5.40%	5.89%	-	-	5.84%	6.25%	-
הלוואות שניתנו במסגרת קרנות בערבות מדינה						
יתרת אשראי						
514	1,144	77	166	901	-	-
שיעור ריבית ממוצע						
6.63%	6.74%	7.52%	7.27%	6.58%	-	-
מזה:						
יתרת אשראי שניתנה במימון בנק ישראל						
358	565	-	-	565	-	-
שיעור ריבית ממוצע						
6.25%	6.00%	-	-	6.00%	-	-
יתרת הלוואות שניתנו במימון בנק ישראל (לרבות באמצעות קרנות בערבות מדינה)						
יתרת אשראי						
772	1,955	-	-	1,955	-	-
שיעור ריבית ממוצע						
6.20%	5.95%	-	-	5.95%	-	-

- (1) בשינויים בתנאי חוב שבוצעו עד ליום 31 בדצמבר 2023 - אשראי שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי.
- (2) מתייחס לשינויים בתנאים שבוצעו בהתאם למתווה בנק ישראל או למתווים נוספים שזים הבנק.
- (3) שיעור ממוצע של ריבית הפריים בתקופה האמורה הינו 6.05%.

הערה:

- סיכון אשראי מאזני וחוב-מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- למידע נוסף לגבי חובות דחיית תשלומים של 180 ימים או יותר, אשר אינם מסווגים כבעייתיים ראה [ביאור 29 בדוחות הכספיים](#).

תשלום מיוחד למדינה לאור המלחמה

לפרטים בדבר הוצאות שנרשמו בסעיף מסים על ההכנסה בגין חוק "תשלום מיוחד לשם השגת יעדי תקציב (הוראת שעה - חרבות ברזל)", התשפ"ד-2024 ראה [ביאור 8 בדוחות הכספיים](#).

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

ב.9. סקירת נכסי סיכון משוקללים

טבלה ב-4: סקירת נכסי סיכון משוקללים

דרישות הון מזעריות*	נכסי סיכון משוקללים		
31 בדצמבר 2024	30 בספטמבר 2024	31 בדצמבר 2024	
במיליוני ש"ח			
	57,373	415,633	424,984 סיכון אשראי (גישה סטנדרטית)**
	1,755	12,596	סיכון אשראי של צד נגדי (גישה סטנדרטית)
	692	4,666	התאמה בגין סיכון אשראי (CVA)
	-	-	סיכון סילוק (Settlement risk)
	2	14	חשיפות איגוח (גישה סטנדרטית)
	1,492	10,233	סכומים מתחת לספי הניכוי (כפופים למשקל סיכון 250%)
	61,314	443,142	סך-הכל סיכון אשראי
	595	4,375	סיכון שוק (גישה סטנדרטית)
	4,614	33,174	סיכון תפעולי
	66,523	480,691	סך-הכל

* דרישות הון בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש בשיעור של 13.5%.

** סיכון אשראי אינו כולל סיכון אשראי של צד נגדי, התאמה בגין סיכון אשראי, סיכון סילוק, חשיפות איגוח וסכומים מתחת לספי הניכוי.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ב-5: תנועה בנכסים משוקללים בסיכון במהלך התקופה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024			
סיכון אשראי	סיכון שוק	סיכון תפעולי	סך-הכל נכסי סיכון
במיליוני ש"ח			
403,897	4,245	29,710	437,852
48,633	162	4,471	53,266
8,882	-	-	8,882
(6,423)	-	-	(6,423)
(231)	-	-	(231)
(583)	-	-	(583)
454,175	4,407	34,181	492,763

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023			
סיכון אשראי	סיכון שוק	סיכון תפעולי	סך-הכל נכסי סיכון
במיליוני ש"ח			
386,550	4,007	25,020	415,577
23,946	238	4,690	28,874
(1,859)	-	-	(1,859)
(4,296)	-	-	(4,296)
(1,124)	-	-	(1,124)
680	-	-	680
403,897	4,245	29,710	437,852

- (1) הקטגוריה "שינויים בהיקף התיק" מתייחסת לשינוי שמקורו בשינוי בסך היתרות, החשיפות או ההכנסות לפי העניין ואינה כוללת שינויים שנבעו משינוי באיכות התיק.
- (2) הקטגוריה "שינויים באיכות התיק" מתייחסת בעיקר לשינויים במשקל הסיכון של עסקות ולקוחות הנובעים משינויים בדירוג האשראי או סיווג.
- (3) הקטגוריה "שינויים במתודולוגיה ובמדיניות" מתייחסת בעיקר להשפעת שינויים בהוראות רגולטוריות ושינויים במתודולוגיה.
- (4) הקטגוריה "מכירות" כוללת השפעת מכירת הלוואות.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

ג. הון ומינוף

ג.1. הרכב ההון

טבלה ג-1: הרכב ההון הפיקוחי

הפניות למאזן הפיקוחי	31 בדצמבר 2023	31 בדצמבר 2024	
	במיליוני ש"ח		
הון עצמי רובד 1			
הון עצמי רובד 1 - מכשירים ועודפים			
1+2	8,225	7,775	הון מניות רגילות שהונפק על-ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1
3	46,275	51,626	עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן
4+א4	(2,070)	(1,251)	רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי
5	-	-	מניות רגילות שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על-ידי צד ג' (זכויות שאינן מקנות שליטה)
-	52,430	58,150	הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
הון עצמי רובד 1 - התאמות פיקוחיות וניכויים			
12+11	-	-	נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מסים נדחים לשלם
6	3	7	מסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי
7	-	-	סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידורי תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן
8	19	11	רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי
-	-	37	השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מניות בכפוף להסכמים חוזיים)
-	-	-	מסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1
-	(233)	(70)	התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים
-	(233)	(70)	מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1
-	(70)	-	מזה: בגין תכניות ההתייעלות
-	-	-	מזה: בגין מס שכר
-	-	-	מזה: בגין עסקי התאגיד עם אנשים קשורים
-	(183)	(91)	מזה: בגין הפסדי אשראי צפויים
-	20	21	מזה: בגין הלוואות לדיר לא צוברות
-	(211)	(15)	סך-כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1
-	52,641	58,165	הון עצמי רובד 1
-	52,641	58,165	הון רובד 1

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ג-1: הרכב ההון הפיקוחי (המשך)

הפניות למאזן הפיקוחי	31 בדצמבר 2023	31 בדצמבר 2024	במיליוני ש"ח/באחוזים
הון רובד 2			
הון רובד 2 - מכשירים והפרשות			
	8,269	9,175	מכשירים שהונפקו על-ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו
9	-	-	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי התאגיד, הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
-	-	-	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
9	-	-	מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על-ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2
10	5,069	5,698	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
	13,338	14,873	הון רובד 2 לפני ניכויים
הון רובד 2 - ניכויים			
-	-	246	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי
-	13,338	14,627	הון רובד 2
-	65,979	72,792	סך ההון
נכסי סיכון משוקללים			
-	437,387	492,136	סך-הכל נכסי סיכון משוקללים בהתאם לטיפול שנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3
-	403,432	453,548	מזה: נכסי סיכון אשראי
-	4,245	4,407	מזה: נכסי סיכון שוק
-	29,710	34,181	מזה: נכסי סיכון תפעולי
-	437,852	492,763	סך נכסי סיכון משוקללים
יחסי הון וכריות לשימור הון			
-	12.02%	11.80%	הון עצמי רובד 1
-	12.02%	11.80%	הון רובד 1
-	15.07%	14.77%	ההון הכולל
דרישות מזעריות שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים			
-	10.23%	10.23%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש הינו 10%. ליחס זה מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת השעה
-	13.50%	13.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינו 13.5%
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)			
-	758	171	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים, שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה
-	115	105	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים, העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה
-	3,876	4,364	מסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה
תקרה להכללת הפרשות ברובד 2			
-	6,728	7,389	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה
-	5,069	5,698	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ג-2: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024				
סך ההון	הון רובד 2	סך הון רובד 1	הון רובד 1 נוסף	הון עצמי רובד 1
במיליוני ש"ח				
65,979	13,338	52,641	-	52,641
יתרה ליום 31 בדצמבר 2023				
שינוי ברכיבי ההון				
(11)	-	(11)	-	(11)
הון מניות רגילות				
(439)	-	(439)	-	(439)
פרמיה על מניות רגילות				
7,635	-	7,635	-	7,635
רווח נקי לתקופה המיוחס לבעלי המניות של הבנק				
(2,284)	-	(2,284)	-	(2,284)
דיבידנד				
703	-	703	-	703
רווחים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות-ערך				
-	-	-	-	-
זמינים למכירה לפי שווי הוגן				
-	-	-	-	-
רווחים שטרם מומשו בגין גידורי תזרים מזומנים				
-	-	-	-	-
התאמות מתרגום של יחידות אוטונומיות המוחזקות בחו"ל				
2	-	2	-	2
הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות				
114	-	114	-	114
התאמות בגין הטבות לעובדים				
-	-	-	-	-
השפעת תכנית ההתייעלות שנכללה ברווח כולל אחר				
(70)	-	(70)	-	(70)
התאמות בגין השפעת תכניות ההתייעלות				
-	-	-	-	-
זכויות שאינן מקנות שליטה בהון המניות של חברות בת שאוחדו				
(92)	-	(92)	-	(92)
התאמות בגין הפסדי אשראי				
5,558	-	5,558	-	5,558
סך השינוי לפני התאמות פיקוחיות וניכויים				
שינוי בהשפעת התאמות פיקוחיות וניכויים				
-	-	-	-	-
מוניטין ונכסים לא מוחשיים				
4	-	4	-	4
מסים נדחים שמימושם מתבסס על רווחיות				
-	-	-	-	-
עתידיית של התאגיד הבנקאי				
-	-	-	-	-
סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין תזרים מזומנים				
-	-	-	-	-
של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן				
(8)	-	(8)	-	(8)
רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של				
37	-	37	-	37
התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של הבנק				
1	-	1	-	1
השקעה עצמית במניות רגילות (המוחזקת באופן ישיר או עקיף)				
34	-	34	-	34
אחרים				
34	-	34	-	34
סך-הכל שינוי בהתאמות הפיקוחיות והניכויים				
256	256	-	-	-
גידול במכשירי הון פיקוחי				
650	650	-	-	-
מכשירי הון שהונפקו				
629	629	-	-	-
שינוי בהפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי				
(246)	(246)	-	-	-
לפני השפעת המס המתייחס				
(246)	(246)	-	-	-
השקעה במכשירי הון רובד 2 של תאגידים בנקאיים וחברות בת שלהם				
72,792	14,627	58,165	-	58,165
יתרה ליום 31 בדצמבר 2024				

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ג-2: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023				
סך ההון	הון רובד 2	סך הון רובד 1	הון רובד 1 נוסף	הון עצמי רובד 1
במיליוני ש"ח				
61,094	14,349	46,745	-	46,745
יתרה ליום 31 בדצמבר 2022				
שינוי ברכיבי ההון				
-	-	-	-	-
הון מניות רגילות				
13	-	13	-	13
פרמיה על מניות רגילות				
7,360	-	7,360	-	7,360
רווח נקי לתקופה המיוחס לבעלי המניות של הבנק				
(2,431)	-	(2,431)	-	(2,431)
דיבידנד				
858	-	858	-	858
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן				
-	-	-	-	-
רווחים שטרם מומשו בגין גידורי תזרים מזומנים				
-	-	-	-	-
התאמות מתרגום של יחידות אוטונומיות המוחזקות בחו"ל				
-	-	-	-	-
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות				
128	-	128	-	128
התאמות בגין הטבות לעובדים				
(71)	-	(71)	-	(71)
התאמות בגין השפעת תכניות ההתייעלות				
-	-	-	-	-
זכויות שאינן מקנות שליטה בהון המניות של חברות בת שאוחדו				
(91)	-	(91)	-	(91)
התאמות בגין הפסדי אשראי				
5,766	-	5,766	-	5,766
סך השינוי לפני התאמות פיקוחיות וניכויים				
שינוי בהשפעת התאמות פיקוחיות וניכויים				
-	-	-	-	-
מוניטין ונכסים לא מוחשיים				
(1)	-	(1)	-	(1)
מסים נדחים שמיומשם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי				
-	-	-	-	-
סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן				
2	-	2	-	2
רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של הבנק				
(131)	-	(131)	-	(131)
אחרים				
(130)	-	(130)	-	(130)
סך-הכל שינוי בהתאמות הפיקוחיות והניכויים				
(1,629)	(1,629)	-	-	-
קיטון במכשירי הון פיקוחי				
381	381	-	-	-
מכשירי הון שהונפקו				
237	237	-	-	-
שינוי בהפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס				
65,979	13,338	52,641	-	52,641
יתרה ליום 31 בדצמבר 2023				

ג.2. הלימות ההון

ג.2.א. גישת הבנק להערכת הלימות ההון

הבנק מיישם הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים. ועדת באזל לפיקוח על הבנקים מבצעת עדכונים למסגרת מדידת הלימות ההון, אשר לעיתים מקבלים את הכינוי "באזל 4". במסגרת זו נקבעו עדכונים משמעותיים בנוגע לאופן החישוב של נכסי סיכון שבגינם נדרש לחשב את דרישות ההון בנדבך הראשון. היישום באיחוד האירופי של הסטנדרטים השונים הכלולים במסגרת העדכון יחל ב 1 בינואר 2025. בשלב זה טרם נקבע מועד היישום בישראל. בחודש דצמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים (יישום הוראות ניהול בנקאי תקין 203A ו-208A). החוזר נועד להתאים את הוראות ניהול בנקאי תקין להנחיות ועדת באזל בקשר לסיכון אשראי צד נגדי. החל מיום 1 ביולי 2022 מיושמת הוראה 203A בנושא טיפול בסיכון אשראי של צד נגדי. הוראה 208A בנושא הקצאת הון בגין סיכון CVA אשר תיושם החל מיום 1 בינואר 2025 קובעת גישה בסיסית - BA-CVA, שמחליפה את הגישה הקיימת בהוראת ניהול בנקאי 203. עיקרי העדכונים בגישה זו מתייחסים לטיפול שונה בייחוס משקלי סיכון לפי ענפי משק ושל איכות האשראי של הצד הנגדי. יישום ההוראה יביא לקיטון של כ-0.03% וכ-0.04% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס ההון הכולל של הבנק, בהתאמה. כמו-כן, ביום 19 ביוני 2024 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 206 "מדידה והלימות הון - סיכון תפעולי". במסגרת ההוראה נקבעה הגדרה מעודכנת של חישוב הקצאת ההון בגין סיכון תפעולי כך שהיא מבוססת, בין השאר, על רכיבי האינדיקטור העסקי ועל מכפיל ההפסד הפנימי שמבוסס על ממוצע ההפסדים ההיסטוריים של התאגיד הבנקאי. בהתאם להוראה יישום חלקי של ההוראה יחול ביום 1 בינואר 2026. הבנק נמצא בשלבי הערכות ליישום ההוראות.

ג.2.ב. יעד הלימות ההון ותכנון וניהול ההון

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10.0% וביחס הון כולל מזערי של 13.5%. ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלואאות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלואאות לדיור לגביהן ניתנה הקלה. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 31 בדצמבר 2024, הינם 10.23%-13.50%, בהתאמה. יעד הון עצמי רובד 1 שנקבע על-ידי הבנק מביא בחשבון, בין היתר, את תוצאות תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק, לרבות תוצאות מבחני הקיצון הפנימיים שערך הבנק, ואת תוצאות הדיונים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים לגבי מאפייני הסיכון הפרטניים של הבנק במסגרת תהליך הסקירה הפיקוחי האחרון שבוצע ומבחני הקיצון האחדים האחרונים שבוצעו. לצורך עמידה ביעד הלימות ההון וניהול אפקטיבי של ההון מבוצע תכנון הון בבנק בהתבסס על תכנית העבודה של הבנק והוראות הרגולציה, תוך תרגומן לנכסי הסיכון, ושינויים בהון על רבדיו השונים תוך שמירה על שולי ביטחון. במסגרת תכנון ההון ויחסי ההון, מתבצעים מבחני רגישות שונים. כמו-כן, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התכנון והפערים ביניהם, ובהתאם לצורך בוחן נקיטת פעולות נדרשות לצורך עמידה ביעדי הון שנקבעו. כחלק מקביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק כמפורט להלן, מדיניות הבנק הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהיחס המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ואשר אינה נמוכה מרמת הלימות ההון הנדרשת לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך הפנימי להערכת הלימות ההון (ה-ICAAP). במסגרת ה-ICAAP, הבנק בוחן את השפעתם של תרחישי קיצון על יחסי הלימות ההון ובהתאם קיימות תכניות הערכות לחזרה להלימות ההון הרגולטורית בקרות אירוע קיצון כאמור. ניהול הון אפקטיבי יבטיח:

- הקצאה יעילה של הון במהלך העסקים הרגיל של הבנק;
- בסיס הון איתן אשר ישמש ככרית כנגד הסיכונים הבלתי צפויים שאליהם חשוף הבנק, יתמוך באסטרטגיית העסקית ויאפשר עמידה בכל עת בדרישת ההון המזערית הרגולטורית. לצורך זה הבנק מתייחס לא רק למצב ההון הנוכחי אלא גם להתפתחויות עתידיות בבסיס ההון ובדרישות ההון.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

לצורך קיומו של תהליך יסודי ויעיל לניהול ההון, פועלת בבנק מחלקה ייעודית לניהול ההון הכפופה לממונה על החטיבה הפיננסית. המחלקה אחראית על ריכוז עבודת המטה והבקרה השוטפת בכל הקשור לניהול ותכנון ההון בבנק ובין השאר על הנושאים הבאים: תכנון ההון; בקרה על הלימות ההון והעמידה ביעדי נכסי הסיכון; תכניות מגירה לתרחישי קיצון; ייזום פעולות הנדרשות לניהול ההון, לפי הצורך. לצורך כך, המחלקה אחראית על מעקב אחר התפתחות הרגולציה בקשר לניהול ההון בארץ ובעולם ואחר דרכים מתקדמות לניהול ההון בבנקים בעולם. המחלקה גם אחראית על יישום מתודולוגיות של מדידת הון כלכלי ורווחיות כלכלית. מתודולוגיות אלה משמשות לקבלת החלטות לפי תשואה מתואמת סיכון ברמות הניהוליות השונות בבנק. החטיבה לניהול סיכונים מהווה קו שני לניהול הסיכונים.

על יסוד תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק ותוצאות הדיונים הפנימיים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים (כמפורט לעיל), הגדיר דירקטוריון הבנק יעד פנימי של יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור שלא יפחת מ-10.5%.

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים וביעד הפנימי, תוך שמירה על שולי ביטחון. הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- השפעות שינויים בריבית על קרנות ההון מאגרות-חוב זמינות למכירה.
 - השפעות שינויים במדד, בשערי חליפין ובדירוג המדינה על יתרות נכסי הסיכון.
 - שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות.
- רגישות קרן ההון בגין אגרות-חוב זמינות למכירה נטו, לאחר השפעת המס, לעלייה תיאורטית של 1% בעקום התשואות חסר הסיכון ובמרווח סיכון האשראי נאמדת בקיטון בסך של כ-1.1 מיליארד ש"ח וכ-0.8 מיליארד ש"ח בהתאמה. מנגד, רגישות קרן ההון הנובעת מהתאמות בגין שינויים אקטואריים, נטו לאחר השפעת המס, לעלייה תיאורטית של 1% בריבית ההיוון נאמדת בגידול בסך של כ-0.2 מיליארד ש"ח.
- דרישות ההון בגין חשיפות הבנק לממשלת ישראל, בנקים ישראלים, גופים מוסדיים וישויות סקטור ציבורי, נגזרות מדירוג מדינת ישראל. הבנק משתמש בדירוג S&P למדינות כמדגדג יחיד לצרכי מדידת הלימות ההון. בחודש אפריל 2024 חברת S&P הורידה את דירוג האשראי של מדינת ישראל ל-A+. ההשפעה הישירה של הורדת דירוג האשראי של מדינת ישראל על-ידי S&P בחודש אפריל 2024 הביאה, נכון למועד הורדת הדירוג, לקיטון של כ-0.25% וכ-0.31% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס ההון הכולל של הבנק, בהתאמה.
- כאמור בפרק סקירה כלכלית ופיננסית בדוח הדירקטוריון וההנהלה, ביום 1 באוקטובר 2024 חברת S&P עדכנה את דירוג האשראי של מדינת ישראל ל-A, הורדה שלא משפיעה על יחסי ההון והמינוף של הבנק.
- הורדות דירוג נוספות של מדינת ישראל על-ידי S&P, ככל שיהיו, ישפיעו באופן ישיר על יחסי הלימות ההון של הבנק רק ככל שהדירוג ירד ל-BBB+ ומטה (היינו הורדה של שני נוטצ'ים מהדירוג הנוכחי של A). ככל שתתרחש ירידת דירוג שכזו, הדבר עלול להביא, נכון ליום 31 בדצמבר 2024, לפגיעה ישירה של 0.36%-ו-0.45% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס ההון הכולל, בהתאמה.

חלוקת רווחים

חלוקת דיבידנד על-ידי הבנק כפופה למבחנים ולמגבלות הקבועים בחוק החברות ובהוראות הפיקוח על הבנקים, לרבות הוראות ניהול בנקאי תקין 331. כל חלוקה ושיעורה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בהוראות כל דין ובמגבלות על החלוקה ובשיקולים עסקיים, לרבות בהתחשב באסטרטגיית הבנק.

מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות.

במועד אישור הדוחות, אישר הדירקטוריון חלוקה כוללת בסך של כ-622 מיליון ש"ח (40% מרווחי הרבעון הרביעי לשנת 2024), ממנה 372 מיליון ש"ח ישולמו כדיבידנד ו-250 מיליון ש"ח כרכישה עצמית של מניות הבנק (יישום שלב ג' של תכנית הרכישה מחודש אוגוסט 2024, ראה להלן).

בהחלטתו התחשב הדירקטוריון בהנחיות הפיקוח על הבנקים וציין את יכולתו הפוטנציאלית של הבנק לחלק שיעור גבוה יותר מרווחיו לאור עודפי הון משמעותיים הקיימים בבנק אל מול דרישות ההון. הדירקטוריון והנהלת הבנק ישאפו, בין היתר בשים לב ליעדים הפיננסיים של הבנק, להגדיל את מדיניות החלוקה וזאת בכפוף להנחיות והוראות בנק ישראל ומכלול הנסיבות הרלוונטיות לרבות גיאופוליטיות, צמיחת פעילות הבנק, תוצאות פעילותו ועוד.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק

ביום 12 באוגוסט 2024 אישר דירקטוריון הבנק תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף שלא יעלה על 1 מיליארד ש"ח, החל מיום 15 באוגוסט 2024 ועד ליום 5 באוגוסט 2025 או עד לרכישת כל סכום התכנית, המוקדם מביניהם.

תכנית הרכישה תבוצע במסגרת המסחר בבורסה ו/או בעסקות מחוץ לבורסה באמצעות חבר בורסה חיצוני ובלתי תלוי שיפעל בהתאם למנגנון הגנת נמל מבטחים שפרסמה רשות ניירות-ערך. תכנית הרכישה תתבצע בארבעה שלבים נפרדים, שכל אחד מהם, אם יוחלט על ביצועו והוא יאושר בדירקטוריון, יהיה בלתי הדי, בהתאם לתנאי מנגנון נמל מבטחים, כמפורט להלן.

בהתאם לתכנית שאושרה ביום 12 באוגוסט 2024 ביצע שלב א' החל ביום 15 באוגוסט 2024 והוא הושלם ביום 23 בספטמבר 2024. במסגרת שלב א' של תכנית הרכישה רכש הבנק (בבורסה, באמצעות חבר בורסה בלתי תלוי) במצטבר 6,983,646 מניות רגילות של הבנק, שהיוו כ-0.52% מההון המונפק והנפרע של הבנק בעלות כוללת של כ-250 מיליון ש"ח; ביום 17 בנובמבר 2024 אישר דירקטוריון הבנק את ביצוע שלב ב' של תכנית הרכישה. ביצוע שלב ב' החל ביום 19 בנובמבר 2024 והוא הושלם ביום 15 בינואר 2025. במסגרת שלב ב' של תכנית הרכישה רכש הבנק (באמצעות חבר בורסה בלתי תלוי) במצטבר 5,809,468 מניות רגילות של הבנק, המהוות כ-0.43% מההון המונפק והנפרע של הבנק בעלות כוללת של כ-250 מיליון ש"ח. במועד אישור הדוחות הכספיים, אישר הדירקטוריון את שלב ג' של תכנית הרכישה והבנק נתן לחבר הבורסה הבלתי תלוי הוראה בלתי הדירה לתחילת ביצוע שלב ג'. שלב ג' יחל ביום 4 במרץ 2025 ויסתיים במוקדם מביין יום 5 במאי 2025, או בעת השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של 250 מיליון ש"ח. לאחר השלמת שלב ג', אם יחליט הבנק לבצע את שלב ד', ייתן הבנק לחבר הבורסה הבלתי תלוי הוראה בלתי הדירה לתחילת שלב ד'. במקרה כזה יחל שלב ד' בחלוף יום מסחר אחד לאחר פרסום הדוחות הכספיים לרבעון הראשון 2025 ויסתיים במוקדם מביין יום 5 באוגוסט 2025, או בעת השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של 250 מיליון ש"ח.

אישור הפיקוח על הבנקים לביצוע תכנית הרכישה, כנדרש בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 332, התקבל ביום 8 באוגוסט 2024. האישור ניתן בכפוף לכך שסכום החלוקה (התמורה בגין הרכישה העצמית וסכום הדיבידנד שיחולק במזומן) לא יעלה על 40% מהרווח הנקי ברבעון השני לשנת 2024. סכום החלוקה ברבעונים העוקבים, יקבע בשים לב למצב הגיאופוליטי, מצבו הפיננסי של הבנק, יחסי ההון בפועל של הבנק ולכריות ההוניות הנדרשות בתרחישים האפשריים השונים. האישור הינו גם בכפוף לאישור תכנית הרכישה בדירקטוריון הבנק (אושרה כאמור ביום 12 באוגוסט 2024), בכפוף לעמידה במגבלות ובתנאים שפורטו בתכנית הרכישה (יצוין כי התכנית כוללת בין היתר תנאי לפיו התכנית תופסק, קרי הבנק לא יחל בביצוע השלב הבא של התכנית, אם במהלך תקופת התכנית יתברר על-פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו שהבנק אינו עומד ביחס הון רובד 1 של 10.9%) ובכפוף לעמידה בכל דין.

באישור תכנית הרכישה הביא הדירקטוריון בחשבון, בין היתר, גם את הגורמים הבאים: מצבו הפיננסי האיתן של הבנק אל מול דרישות ההון השונות ועודפי ההון המשמעותיים; תנאי השוק שעשויים להוות הזדמנות בהיבט ביצוע התכנית; העדפות משקיעים ביחס לחלוקת דיבידנד, רכישה עצמית ושילוב ביניהם; וכל זאת בשים לב להנחיות הפיקוח על הבנקים בנוגע לשיעור החלוקה הכולל על רקע הנסיבות הגיאופוליטיות. בכוונת הדירקטוריון להתחשב בגורמים אלה גם בעת שיובאו לדיון השלבים הבאים בתכנית והיקפם.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

3.ג. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202. סך החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים. בחודש נובמבר 2020 הפיקוח על הבנקים פרסם כהוראת שעה חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בדבר יחס המינוף. תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (הבנק הינו תאגיד בנקאי כזה), יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (במקום 6.0% לפני ההקלה). תוקף ההקלה הוארך עד ליום 31 בדצמבר 2025 ולאחר מועד זה יידרש לשוב תוך שני רבעונים ליחס המינוף הנדרש טרם הוראת השעה (6.0%).

טבלה ג-3: השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף

31 בדצמבר 2023	31 בדצמבר 2024	
במיליוני ש"ח		
686,530	720,844	סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
-	-	ההתאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים
-	-	ההתאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף
2,454	8,051	התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
-	-	התאמות בגין עסקות מימון ניירות-ערך
72,003	79,645	התאמות בגין פריטים חוץ-מאזניים
(591)	2,295	התאמות אחרות
760,396	810,835	חשיפה לצורך יחס מינוף

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ג-4: גילוי על יחס מינוף

31 בדצמבר 2023	31 בדצמבר 2024	
במיליוני ש"ח/באחוזים		
חשיפות מאזניות		
648,727	679,300	נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקות מימון ניירות-ערך, אך לרבות ביטחונות)
(3)	(7)	סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1
648,724	679,293	סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקות מימון ניירות-ערך)
חשיפות בגין נגזרים		
6,761	6,472	עלות השחלוף הקשורה לכל העסקות בגין נגזרים
20,922	23,728	סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקות בגין נגזרים
-	-	גילום ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור
-	-	ניכויים של נכסי חייבים בגין ביטחון משתנה במזומן שניתן בעסקות בנגזרים
-	-	רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על-ידי הלקוח
-	-	סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו
-	-	קיצוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכוי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו
27,683	30,200	סך חשיפות בגין נגזרים
חשיפות בגין עסקות מימון ניירות-ערך		
11,986	21,697	נכסים ברוטו בגין עסקות מימון ניירות-ערך (ללא קיצוזים), לאחר התאמות בגין עסקות שמטופלות כמכירה חשבונאית
-	-	סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקות מימון ניירות-ערך
-	-	חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי מרכזי בגין נכסי מימון ניירות-ערך
-	-	חשיפות בגין עסקות כסוכן
11,986	21,697	סך חשיפות בגין עסקות מימון ניירות-ערך
חשיפות חוץ-מאזניות אחרות		
219,988	249,711	חשיפה חוץ-מאזנית בערך נקוב ברוטו
(147,985)	(170,066)	התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי
72,003	79,645	פריטים חוץ-מאזניים
הון וסך החשיפות		
*52,641	58,165	הון רובד 1
*760,396	810,835	סך החשיפות
יחס מינוף		
6.92%	7.17%	יחס מינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218
5.50%	5.50%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים בתקופת הוראת השעה
6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים לאחר תום הוראת השעה

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין השפעת היישום של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2025. השפעת ההקלה בגין הפסדי אשראי צפויים ליום 31 בדצמבר 2024 מוערכת בקיטון עתידי נוסף של כ-0.01%.

ד. סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי. תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה.

פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות:

- **אשראי מאזני** - התחייבויות נוכחיות כלפי הבנק כגון אשראי ומשכנתאות לציבור, אשראי לבנקים ופיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, השקעה באגרות-חוב (קונצרניות ואחרות) וכן החלק המאזני (שווי הוגן חיובי) של נגזרים ומכשירים פיננסיים.
 - **אשראי חוץ-מאזני** - התחייבויות פוטנציאליות (שטרם מומשו) כלפי הבנק כגון ערבויות, התחייבויות לא מנוצלות למתן אשראי, מסגרות לא מנוצלות וכן התחייבויות פוטנציאליות כתוצאה משינוי בשווי עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים.
- סיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים מוגדר כסיכון צד נגדי, שהינו הסיכון שהצד הנגדי לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה בנגזרים. למידע על סיכון אשראי צד נגדי ואופן ניהולו ראה [פרק סיכון צד נגדי](#) להלן.
- סיכון נוסף הנובע מתיק חשיפות אשראי הינו סיכון ריכוזיות. סיכון ריכוזיות נובע מפיזור לא אופטימאלי של סיכונים ספציפיים בתיק האשראי, דהיינו כאשר תיק האשראי אינו מפוזר דיו בין גורמי הסיכון השונים. לדוגמה: כאשר תיק האשראי מורכב מכמות קטנה של לוויים (ריכוזיות לווה) או חשוף במידה גבוהה לענף מסוים (ריכוזיות ענפית).

ד.1. ניהול סיכונים האשראי

מטרת ניהול סיכונים אשראי לאפשר ולוודא שהקבוצה פועלת על-פי המדיניות והיעדים האסטרטגיים שנקבעו, ובמסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר בתחום האשראי, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי.

מדיניות הבנק בניהול סיכונים האשראי מתבססת על פיזור תיק האשראי וניהול סיכונים מבוקר. פיזור הסיכונים מתבטא בפיזור תיק האשראי בבנק בין ענפי המשק השונים, מספר רב של לוויים, מגזרי הצמדה שונים ואזורים גיאוגרפיים שונים בחו"ל. מדיניות פיזור הסיכונים בין ענפי המשק מושתתת על הערכת ההתפתחויות הצפויות במגזרי המשק השונים. לשם כך נערכים סקרים ענפיים וסקרי היתכנות כלכליים, אשר מטרתם להעריך את הסיכון ואת הפוטנציאל העסקי בפעילות במגזרי המשק השונים, ועל-פיהם נקבעים היעדים העסקיים של הבנק. מערכת ניהול האשראי מטרת את חשיפת האשראי של הלקוחות, ומערכות בקרת האשראי מזהות, מנטרות ומדווחות לגורם המטפל ולמנהלים על תסמינים שליליים אצל לוויים. ניהול סיכונים האשראי מתבסס על העקרונות הבאים:

- **אי תלות** - עיקרון ה"אי תלות" מהווה נדבך מהותי בממשל תאגידי נכון למניעת ניגודי עניינים ויצירת מערך של בלמים ואיזונים. מטרתו להבטיח כי המידע הקשור לסיכונים המדווח לגורמים מנהלים, ובפרט להנהלה הבכירה ולדירקטוריון, אכן אובייקטיבי באופיו ואינו מושפע משיקולים אחרים ובפרט של הצלחה עסקית ותגמול בגינה.
 - **מדרג סמכויות** - בבנק קיים מדרג של סמכויות המתווה היררכיה של אישורי אשראי על-פי רמת האובליגו ללווה/קבוצה, דירוג סיכון וסיווג בעייתי ומאפשר בקרה על תהליך אישור עסקות אשראי חדשות. מדרג הסמכויות מגדיר את ספי אישור האשראי האישיים וכן את ספי המעבר לאישורי צוותים ואת הרכב הצוותים.
 - **ראייה כוללת של הלקוח/קבוצה** - ניהול קבוצות סיכון המאגדות מספר לוויים הקשורים מבחינת הסיכון כדוגמת חברה וחברות בנות שלה, זוג נשוי וכדומה. פעילות לקוחות וקבוצות מנוהלת על-ידי מנהל לקוחות אשר אחראי לכלל הפעילות של הלווה/קבוצה. מערכות המידע מספקות באופן שוטף למנהל הלקוחות וצוותו ראייה כוללת של פעילות הלקוח/קבוצה כולל רמת סיכון האשראי ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.
 - **מדיניות ונהלי אשראי** - דירקטוריון הבנק קובע מדיניות אשראי אשר נבדקת ומעודכנת באופן שוטף על-פי השינויים בשווקים הפיננסיים ובמשק. המדיניות כוללת מגבלות שונות על תיק האשראי בהתאם לתיאבון הסיכון של הבנק, ובכלל זה, מגבלות חשיפה לפי ענפי משק, מדינות/מוסדות פיננסיים, כפונקציה של רמת הסיכון שהבנק מעריך. כמו-כן, נקבעות מגבלות חשיפה מירבית ללווה בודד, על-פי דירוג האשראי שניתן ללקוח, המשקף את רמת הסיכון שלו ומגבלה מירבית לקבוצת לוויים.
- מדיניות האשראי כוללת את מדיניות ניהול הסיכון האשראי של התאגיד והיא מסדירה ומגדירה את הכללים החלים על כל הגורמים בבנק העוסקים בסיכון אשראי ומכוונת לשרת את המטרות העסקיות של הבנק בהתאם למדיניות הסיכון, תיאבון הסיכון של הבנק ובהתאם להוראות הרגולטוריות.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

מסמכי מדיניות האשראי מתווים את המימדים הרלוונטיים לכל חטיבה (סוג לקוח, ענף משק, מטרת ההלוואה וכדומה) תוך התייחסות לרמת הסיכון.

ביצוע הפעילות העסקית על-פי ההנחיות במדיניות האשראי, מאפשר ניהול מושכל של האשראי וחשיפות האשראי ומשמש ככלי לניהול סיכוני האשראי.

המדיניות ונהלי האשראי מחייבים את כל העוסקים באשראי בבנק: המדיניות מפרטת את העקרונות והשיקולים בעת מתן אשראי, הסמכויות למתן אשראי, איסורים ומגבלות למתן אשראי והנהלים מגדירים את דרכי הפעולה ועקרונות הבנק בנושא אשראי וביטחונות.

בנוסף, בסמכות ההנהלה לקבוע הוראות שעה המחמירות מעבר למוגדר במדיניות האשראי של הבנק.

החטיבה לניהול סיכונים אחראית על המדיניות הכלל בנקאית וכן אחראית על גיבוש וריכוז המדיניות של החטיבות העסקיות.

בקורות וזיהוי הסיכון - תהליך הבקרה והזיהוי של סיכוני האשראי מבוצע על-ידי שלושת מעגלי הבקרה. בקורות מתבצעות מרמת האשראי הבודד ועד רמת התיק במעגל הבקרה הראשון ובמעגל הבקרה השני לפי ספי מהותיות. היחידה לניהול סיכוני אשראי מובילה ומרכזת דיווח להנהלת הבנק ולדירקטוריון על מגמות ושינויים בתיק האשראי לרבות רמת סיכון האשראי בתיק, עמידה במגבלות, אירועים מיוחדים, ניתוח ריכוזיות ותרחישי קיצון והצגת מדדי סיכון כלליים בארץ ובעולם.

במעגל השלישי אחראית הביקורת הפנימית, בין היתר, על סקירת היישום והאפקטיביות של נהלים לניהול סיכונים ומתודולוגיות להערכת סיכונים, כולל יישום מדיניות ניהול ובקרת סיכונים בבנק.

זיהוי סיכון האשראי במוצרים קיימים מתבסס על תהליכי ניהול הסיכון, המדידה והבקרה ברמות השונות. עבור מוצרים חדשים זיהוי הסיכון נסמך על מדיניות מוצר חדש המפרטת את התהליכים אותם יש לבצע לגבי כל מוצר חדש בבנק כדי לזהות את מכלול הסיכונים הכרוכים במוצר, להעריך את גודל ומהותיות הסיכון ולתת מענה למדידה, בקרה וגידור הסיכון.

כדי לזהות ריכוזי סיכון ולבחון השלכות אפשריות של זעזועים שונים (פיננסיים, פוליטיים ועוד) על האיתנות הפיננסית של הבנק, מוגדר תהליך רבעוני ושנתי הכולל הגדרה, בחינה ודיווח תוצאות תרחישי קיצון, ומיפוי ההשלכות על הרווח ועל הלימות ההון.

כימות ומדידת סיכון האשראי מבוצעים במספר רמות - רמת הלווה הבודד, קבוצות לווים בהתאם לתחומי פעילות, ענפי משק, מגזרי לווים, מוצרים וברמת התיק הכולל של הבנק והקבוצה. עבור כל תחום פעילות וסוג אשראי פותחו ויושמו תהליכי כימות ומדידת סיכון וקביעת דירוג הלווה והאשראי. התהליכים משלבים הערכות מומחים בתחום האשראי, תהליכי קבלת החלטות ומודלים סטטיסטיים מתקדמים.

זיהוי וטיפול בלוויים בקשיים - בבנק קיימים תהליכים לזיהוי ולטיפול בלוויים, אשר להערכת הבנק קיים חשש שלא יעמדו בהתחייבויותיהם מול הבנק. מחלקות ניתוח אשראי ובקרת אשראי בחטיבה לניהול סיכונים בוחנות במסגרת חוות הדעת שהן מכינות האם נדרש להכליל את הלקוח הספציפי ברשימות הלקוחות בפיקוח של הבנק, האם מצב הלקוח מחייב את סיווגו כחוב בעייתי והאם נדרשת הפרשה להפסדי אשראי. לקוחות שהוצפו לרשימות הפיקוח נידונים במסגרת תהליך נאותות הסיווג מדי רבעון. לגבי לווים אלו מתקיימים מעקב ובקרה הדוקים יותר והבנק פועל לצמצום החשיפה מולם, וזאת, בדרך של הקטנת סיכון האשראי ממקורותיהם של הלוויים ו/או קבלת ביטחונות נוספים. במקרים מסוימים מועבר הטיפול בלקוחות לאגף המתמחה בליווי ושיקום לווים, או ליחידות גבייה. בנוסף על כך, הבנק בוחן באופן שוטף את רמת סיכון האשראי בתיקי הלוויים, על בסיס הנחות שמרניות, מסווג את האשראי הבעייתי בהתאם להוראות בנק ישראל (לא צובר, נחות והשגחה מיוחדת) וכולל בדוחות הכספיים הפרשה נאותה להפסדי אשראי בגין כלל סיכון האשראי בבנק.

אחידות הדרכה והכשרה - העוסקים בתחום האשראי עוברים הכשרות והדרכות בתחום האשראי, סחר חוץ ומשכנתאות. הדרכות אלו מקנות בסיס ידע אחיד לעוסקים בתחום תוך מתן כלים מקצועיים ולימוד מדיניות ועקרונות הבנק בתחום האשראי. הפקות לקחים מאירועים שונים באשראי מבוצעות ביחידות השונות ומתוקשרות לגורמים הרלוונטיים, בהתאם לנוהלי הבנק.

גידור והפחתת סיכון - ראה [להלן](#).

ד.1.א. המבנה והארגון של פונקציית ניהול סיכון האשראי

ממשל תאגידי לניהול הסיכונים מסתמך על שלושה מעגלי בקרה, ביניהם קיימת הפרדה ברורה. התפיסה הבקרתית ביחס לכל הסיכונים הפיננסיים בבנק, היא של זיהוי ואמידה של הסיכונים ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו בנהלים השונים, בשלושה מעגלי בקרה. המעגלים יוצגו להלן על-פי מידת אי התלות שלהם בגורם המקצועי האחראי ללקיחת הסיכון.

מעגל בקרה ראשון

היחידות העסקיות נושאות באחריות לזיהוי, להערכה, למדידה, לניטור, להפחתה ולדיווח על הסיכונים המובנים במוצרים, בפעילויות, בתהליכים ובמערכות הנתונות לאחריותם, וכן ניהול סביבת בקרה נאותה בהקשר של ניהול סיכונים.

הרמה הראשונה במעגל הבקרה הראשון כוללת את היחידות המנהלות את הפעילות העסקית והיצרות את סיכוני האשראי, בארץ ובחו"ל. ברמה השנייה במעגל הראשון מתבצעות בקרות נוספות על אלה המבוצעות ביחידות יוצרות הסיכון כחלק מהפעילות השוטפת של ניהול העסקים. המעגל כולל את יחידות האשראי והבקרה הפנימיות בחטיבות העסקיות ובשלוחות בחו"ל.

מעגל בקרה שני

תפקיד מעגל הבקרה השני להשלים את פעילויות ניהול הסיכונים של קו העסקים. לפונקציה מבנה דיווח בלתי תלוי בקווי העסקים יוצרי הסיכון והיא אחראית לתכנון, לתחזוקה ולפיתוח השוטף של מסגרת העבודה לניהול סיכונים בתאגיד הבנקאי.

מעגל זה כולל את היחידה לניהול סיכוני אשראי המשמשת כגוף מטה בלתי תלוי לניהול וניתוח סיכוני האשראי, כחלק ממעגל הבקרה השני. היחידה כפופה למנהל החטיבה לניהול סיכונים והינה עצמאית אל מול תהליכי החיתום ואישור האשראי. היחידה אחראית לתחומים הבאים:

- פיתוח, הרצה וניטור של מודלים למדידת סיכון האשראי.
- הגדרת אמידת הסיכון במודלי חיתום אוטומטיים ומודלים תומכי החלטה.
- פיתוח מודלים להקצאת הון כלכלי בגין סיכון האשראי לסגמנטים השונים.
- ניטור חשיפת האשראי, רמת סיכון האשראי ועמידה במגבלות האשראי.
- ריכוז ודיווח להנהלה ולדירקטוריון על התפתחות תיק האשראי של החטיבות העסקיות.
- פיתוח מתודולוגיה, ביצוע וניתוח של תרחישי קיצון בגין סיכון האשראי ברמת הבנק והקבוצה.
- פיתוח מתודולוגיה, ניטור, מדידה וניתוח של סיכון ריכוזיות האשראי.
- אחריות למדיניות האשראי של הבנק והובלת תהליכי כתיבה ועדכון של ספר המדיניות.
- פיתוח מתודולוגיות הטמעתן במערכת החישובית, הרצה וניתוח של תוצאות ההפרשה הקבוצתית בהתאם לתקן CECL.
- ביצוע ניתוחים סטטיסטיים ואנליטיים על תיק החשיפות וסגמנטים שונים.
- ניתוח היבטי סיכון אשראי במוצרים חדשים ובתכניות האסטרטגיות.
- בחינת האיזון בין רווחיות וסיכון במודלי ומדדי תגמול של היחידות העסקיות.
- הגדרת השלכות ניהול סיכון סביבה ואקלים במסגרות ניהול סיכון האשראי וההשקעות.
- הנחייה וליווי של ניהול סיכוני אשראי של סניף ניו-יורק בנושאי ניהול סיכון האשראי.
- ביצוע דוחות בקרת אשראי באמצעות מדגמים מבוססי סיכון במוקדי האשראי השונים בבנק בארץ ובחו"ל עריכת חוות דעת כתובה שתתייחס לבקשת האשראי ולדירוג האשראי תוך ביצוע ניתוח העסקה ותאגור, לפי העניין, את שיקול הדעת שמפעיל הגורם העסקי.
- בחינת בקשות להעלאות דירוג.
- ריכוז ואחריות לנושא סיווג אשראי והפסדי אשראי.
- ריכוז הדיווח על נאותות הסיווג וסך ההפרשות (קבוצתית ופרטנית).

מעגל בקרה שלישי

הביקורת הפנימית פועלת באופן בלתי תלוי ואובייקטיבי כמעגל בקרה שלישי. מטרתה, בין היתר, לסייע לארגון להשיג את מטרותיו באמצעות המלצות להפחתת סיכונים על-ידי שיפור בקרות. הביקורת הפנימית פועלת במסגרת החוקים, התקנות, כללי הבנקאות (הביקורת הפנימית), הוראות ניהול בנקאי תקין, הנחיות מקצועיות של לשכת המבקרים הפנימיים, הנחיות ועדת הביקורת של הדירקטוריון, הדירקטוריון וצרכי ההנהלה.

ד.1.ב. כלים לניהול סיכון האשראי

חשיפות האשראי ממוכנות ומאפשרות ניתוח ודיווח במימדים שונים. מערכות המידע מספקות באופן שוטף ראייה כוללת של פעילות הלקוח/קבוצה כולל רמת סיכון האשראי. ראייה כוללת של לקוחות עסקיים מנוהלת בהתאם להוראה 313 של בנק ישראל ונהלי הבנק בכדי לקבל תמונה מלאה של קבוצת סיכון המבטאת קשרי בעלות וקשרי תלות כלכלית.

בשולחן העבודה של הגורם המטפל בלקוח מתקבלות התראות ממערכות פנימיות וממידע חיצוני על אירועים שעלולים להצביע על הרעה במצב הלקוח.

תהליכי ניהול סיכון האשראי כוללים מודלים לאמידת סיכון האשראי. דירוג סיכון האשראי משמש לזיהוי שינויים ברמת הסיכון של הלווה והתיק. היחידה לניהול סיכונים אשראי פיתחה ויישמה מודלים לאמידת סיכון האשראי הקובעים את דירוג הלווה והאשראי. המודלים משלבים הערכות מומחים בתחום האשראי, ומודלים סטטיסטיים מתקדמים. מודלי הדירוג מוטמעים בתהליכי האשראי בחטיבות השונות ומשולבים בתהליך קבלת החלטות אשראי ותמחור, מדיניות האשראי, הצפת לקוחות בקשיים, וניטור איכות התיק והלווה.

הסיכון ברמת התיק הכולל של הקבוצה מנוטר על-ידי היחידה לניהול סיכונים אשראי. דוח מרכז הכולל את חשיפות האשראי, הסיכון בתיק, מגמות ושינויים, אירועים מיוחדים ואינדיקטורים שונים לרמת הסיכון מובא לדיון בפני הנהלת הבנק, ועדת האשראי של הדירקטוריון וועדת ניהול ובקרת סיכונים של הדירקטוריון.

כלים נוספים לניהול סיכון האשראי כוללים ניתוחים של ריכוזיות תיק החשיפות וניתוח תרחישי קיצון.

ד.2. גידור והפחתת הסיכון

הבנק מנהל את הביטחונות לאשראי באמצעות מערכת ביטחונות הכוללת מקדמי ביטחון שמרניים. במסגרת מדיניות הבטוחות נקבעו עקרונות וכללים להערכת שוויין של הבטוחות, לפי סוג הבטוחה ואופי האשראי אותו היא מבטיחה, כגון: אומדן טווח הזמן וההוצאות שיידרשו למימוש הבטוחה, סוג ההצמדה, תנודתיות בשווי הבטוחה, וכדומה. כמו-כן, נקבעו נהלים לאופן הטיפול בבטוחות ולמעקב אחר השינויים בהן ובשוויין. הבטוחות אותן הבנק מקבל להבטחת האשראי כוללות בין השאר, נכסים פיננסיים, נכסי דלא נייד ונכסים אחרים. כנגד אשראי הניתן לחברות מקבל הבנק בטוחות גם באמצעות שעבוד שוטף כללי על נכסי החברה.

על פי צורך בוחן הבנק שימוש בכלים נוספים להפחתת סיכון כולל מכירת הלוואות, רכישת ביטוח ושימוש בנגזרי אשראי.

ראה [סעיף הפחתת סיכון אשראי](#) בהמשכו של פרק זה.

ד.3. חובות בעייתיים ולווים בקשיים

במדיניות סיווגים והפרשות הוגדרו אינדיקטורים להצפת לקוחות עם תסמינים שליליים אשר נחזים כעשויים להיות בעייתיים. בנוסף, מחלקות ניתוח אשראי ובקרת אשראי בחטיבה לניהול סיכונים בוחנות במסגרת חוות הדעת שהן מבצעות על הלווים השונים האם נדרש להציף לבחינה לקוחות שנחזים כבעייתיים, האם נדרש להכניסם לרשימת הפיקוח/לסווג את החוב. לקוחות שהוצפו לראשונה ולקוחות קיימים ברשימת המעקב, נבחים פרטנית על-ידי יחידה ייעודית (מחלקת בקרת אשראי וסיווגים בחטיבה לניהול סיכונים) ונידונים במסגרת תהליך נאותות הסיווג הרבעוני. לגבי לווים אלו מתקיימים מעקב ובקרה הדוקים יותר והבנק פועל לצמצום החשיפה מולם, וזאת, בדרך של פירעון האשראי ממקורותיהם של הלווים ו/או קבלת ביטחונות נוספים. במקרים מסוימים מועבר הטיפול בלקוחות לאגף המתמחה בליווי ושיקום לווים, או ליחידות גבייה. בנוסף על כך, הבנק בוחן באופן שוטף את רמת סיכון האשראי בתיקי הלווים, על בסיס הנחות שמרניות, מסווג את האשראי הבעייתי בהתאם להוראות בנק ישראל ובהתאם לקווים מנחים לסיווג שנקבעו (השגחה מיוחדת, נחות ולא צובר) ורושם הפרשה נאותה להפסדי אשראי בגין כלל סיכון האשראי בבנק.

ד.3.א. הגדרת הסיווגים

השגחה מיוחדת

סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת, כולל סיכון אשראי מאזני חוץ-מאזני בעל חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של ההנהלה. אם לא יטופלו, התוצאה של חולשות פוטנציאליות אלו עלולה להיות התדרדרות בסיכויים לפירעון של האשראי או במעמדו של הבנק כנושה בתאריך עתידי מסוים. סיכון אשראי חוץ-מאזני יסווג בהשגחה מיוחדת אם קיימת הסתברות שהינה לפחות אפשרית לכך שההחייבות התלויה בגין הסעיף החוץ-מאזני תתממש, והחשיפה המאזנית כתוצאה מכך תסווג בהשגחה מיוחדת. אשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית מתחת ל-1 מיליון ש"ח וכן אשראי לאנשים פרטיים יסווג באופן אוטומטי בהשגחה מיוחדת כאשר החוב בפיגור מעל 60 יום ועד 89 יום.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

נחות

סיכון אשראי נחות, כולל סיכון אשראי מאזני חוץ-מאזני שאינו מוגן באופן מספק על-ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי שסווג כאמור נדרש שתהיינה חולשות מזוהות היטב, אשר מסכנות את מימוש פירעון החוב, שכן קיימת אפשרות ברורה שהבנק יספוג הפסד מסוים, אם הליקויים לא יתוקנו. סיכון אשראי חוץ-מאזני יסווג כנחות אם קיימת הסתברות שהינה לפחות אפשרית לכך שההתחייבות התלויה בגין הסעיף החוץ-מאזני תתממש, והחשיפה המאזנית כתוצאה מכך ראויה לסיווג שאינו טוב יותר מסיווג נחות. אשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית מתחת ל-1 מיליון ש"ח וכן אשראי לאנשים פרטיים יסווג באופן אוטומטי כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.

חוב לא צובר

אשראי מסווג כלא צובר, כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים המקוריים עם הלקוח. קבלת החלטה בדבר סיווג אשראי כלא צובר מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, קיום ומצב הביטחונות ומצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים. בכל מקרה, חוב המוערך על בסיס פרטני וכן הלוואות לדיור מסווגים כלא צובר כאשר קרן או ריבית בגינם מצויים בפיגור של 90 ימים. חוב לא צובר יחזור להיות מסווג כחוב שיחזור לצבור הכנסות ריבית רק כאשר אין בגינו רכיב קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה. במקרים חריגים חשיפות בפיגור (למעלה מ-90 יום) לא תחשבנה כלא צוברות וזאת כאשר להערכת הבנק צפוי מקור החזר תזרימי אשר יפרע את מלוא הפיגור תוך פרק זמן קצר.

חוב בפיגור

חוב בו קרן או ריבית לא שולמו במועדם בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים. חשבון עו"ש/חח"ד ידווחו כחוב בפיגור כאשר החשבון נותר ברציפות ביתרת חובה (בהיעדר מסגרת מאושרת), או בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת, למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים הנמוכים מיתרת החובה ומהמסגרת במשך תקופה של 180 ימים. הלוואות ידווחו כחוב בפיגור כאשר הקרן או הריבית לא שולמו לאחר 30 יום מהמועד שנקבע לתשלום, בהתאם לתנאי הפירעון החוזיים של החוב.

הוצאות להפסדי אשראי

הפרשה פרטנית

כאשר הבנק זיהה כי אין לנכס פיננסי מאפייני סיכון משותפים שדומים למאפייני הסיכון של נכסים פיננסיים אחרים, הבנק מעריך את ההפרשה להפסדי אשראי עבור נכסים אלו על בסיס פרטני. נכסים פיננסיים אלו כוללים בעיקר אשראי מסחרי לא צובר שיתרתו החוזית מעל 1 מיליון ש"ח. במקרים אלו ההפרשה מחושבת על בסיס פרטני, תוך שימוש בשיטת היוון תזרימי מזומנים ו/או על בסיס שווי הביטחון עבור הלוואות שגבייתן מותנה בביטחון. האמור אינו מתייחס לשינוי בתנאים של חובות קמעונאים קטנים של לווים בקשיים פיננסיים, בעלי מאפייני סיכון דומים, אשר ההפרשה בגינם מחושבת על בסיס קבוצתי.

הפרשה קבוצתית

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים CECL - (ASC 326). בעקבות יישום כללים אלה חישוב ההפרשה להפסדי אשראי הצפויים מוערך על בסיס קבוצתי (למעט לווים לגביהם הבנק לא זיהה מאפייני סיכון משותפים ללווים אחרים ועליהם מחושבת הפרשה על בסיס בחינה פרטנית). ההפרשה להפסדי אשראי מחושבת לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי. בנוסף לכך, באומדן ההפרשה להפסדי אשראי נעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שמשקף תחזיות סבירות ונתמכות לגבי אירועים כלכליים עתידיים. הבנק אומד את הפסדי האשראי הצפויים בהתאם לשיטה מתקדמת המבוססת על אומדן כלכלי של תוחלת ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי (Life Time Expected Loss) באמצעות אומדן של רכיבי הפסד האשראי: ההסתברות לכשל (PD) וההפסד בהינתן כשל (LGD) ויתרת האשראי, המביאה בחשבון פירעונות וניצולים עתידיים של מסגרות חוץ-מאזניות (EAD), כולל התאמות מאקרו כלכליות והתאמות בגין גורמים איכותיים. נתוני השיטה מבוססים בעיקרם על מידע פנימי הקיים בבנק, במקרים בהם קיימות מגבלות של מידע שולבו הערכות מומחה. ההתאמות המאקרו כלכליות מבוססות על תחזיות הבנק בקשר לפרמטרים מאקרו כלכליים, לרבות: שיעורי אבטלה, מדד המחירים לצרכן, מדד מחירי הדיור, תוצר לאומי גולמי, צריכה פרטית וריבית ריאלית. ההתאמות למודל בגין גורמים איכותיים מתייחסות, בין השאר, למאפיינים פוליטיים וסביבתיים, צמיחה מהירה באשראי, מדיניות ונהלי מתן האשראי של הבנק, לרבות שינויים באסטרטגיית מתן האשראי, תהליכי חיתום וגורמים נוספים.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

ירידת-ערך אגרות-חוב זמינות למכירה

הבנק מכיר בירידת-ערך של אגרות-חוב זמינות למכירה כאשר בכוונת הבנק למכור אותן או כאשר צפוי שהבנק ידרש למכור אותן לפני השבת ערכן. במקרה זה תופחת העלות המופחתת לשווי ההוגן. ראה [ביאור 1.ה.8 \(8\) בדוחות הכספיים](#). כמו-כן, הבנק מכיר בהפרשה להפסדי אשראי בגין אגרות-חוב זמינות למכירה. בכל מועד בו השווי הוגן נמוך מהעלות המופחתת, הבנק בוחן האם הירידה בשווי הוגן נובעת מהפסדי אשראי או גורמים אחרים. ירידת-ערך שנובעת מהפסדי אשראי, נרשמת במסגרת ההפרשה להפסדי אשראי ואילו ירידת-ערך שלא נרשמה באמצעות הפרשה להפסדי אשראי, נרשמת דרך רווח כולל אחר, נטו ממס. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה.4 \(4\) בדוחות הכספיים](#).

4.ד. איכות האשראי של חשיפות האשראי

טבלה ד-1: מדדי סיכון אשראי

ליום							
31.12.2023				31.12.2024			
סך-הכל	אנשים פרטיים - אחר	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	מסחרי	סך-הכל	אנשים פרטיים - אחר	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	מסחרי
ניתוח איכות האשראי לציבור							
0.97%	0.64%	0.57%	1.22%	0.59%	0.68%	0.60%	0.58%
שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת אשראי לציבור							
1.06%	0.89%	0.57%	1.35%	0.62%	0.85%	0.60%	0.60%
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור							
2.02%	1.99%	0.57%	2.80%	1.78%	1.71%	0.60%	2.38%
שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור							
5.31%	10.19%	1.11%	6.85%	4.40%	11.16%	1.16%	5.18%
שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור							
ניתוח ההוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופת הדיווח							
0.47%	1.09%	0.09%	0.58%	0.16%	1.48%	0.03%	0.05%
שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור							
0.09%	0.56%	0.01%	0.07%	0.17%	0.82%	-	0.18%
שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור							
ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור							
1.92%	3.21%	0.48%	2.50%	1.76%	3.77%	0.48%	2.14%
שיעור יתרת ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי* מתוך האשראי לציבור							
1.69%	3.11%	0.45%	2.14%	1.51%	3.65%	0.43%	1.79%
שיעור ההפרשה להפסדי אשראי לציבור							
174.3%	486.5%	78.5%	175.3%	254.7%	539.0%	70.9%	309.0%
שיעור האשראי לציבור שאינו צובר מיתרת האשראי לציבור							
158.7%	349.5%	78.5%	159.1%	243.3%	431.6%	70.9%	296.9%
שיעור ההפרשה להפסדי אשראי, מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר							
18.4	5.5	74.1	29.9	9.1	4.5	-	10.8
יחס ההפרשה להפסדי אשראי למחיקות חשבונאיות, נטו							

* לרבות הפרשה בגין יתרות חוץ-מאזניות.

הערה:

השיעורים המחושבים לעיל מתייחסים להוצאות בגין אשראי לציבור בלבד, ללא הפסדי אשראי בגין בנקים וממשלות. אשראי לציבור - לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

ניתוח איכות התיק

ככלל בשנת 2024 נרשם שיפור בהשוואה ל-31 לדצמבר 2023 במרבית מדדי סיכון האשראי: שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת אשראי לציבור, שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור, שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור, שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור, שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי, שיעור יתרת ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי ושיעור ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור. בשיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי נרשמה עלייה בהשוואה לנתוני 31 בדצמבר 2023. יצוין כי הירידה בשיעור יתרת ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור הושפעה בעיקר מירידה ביתרת ההפרשה אשר נמדדת על בסיס פרטני וזאת למרות גידול ביתרת ההפרשה על בסיס קבוצתי (שהסתכמה ליום 31 לדצמבר 2024 לסך של כ-7.6 מיליארד ש"ח) בהשפעת אי הודאות במשק והערכות הבנק לגבי השפעות אפשריות של מצב המלחמה על הסביבה המקרו כלכלית.

במגזר אנשים פרטיים - אחר במדדים הבאים נרשמה הרעה: שיעור האשראי שאינו צובר מיתרת האשראי לציבור, שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור, שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי ושיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי כאשר שני המדדים האחרונים הינם בהשוואה לשיעור הממוצע בשנת 2023. נרשם שיפור קל בשיעור החוב שאינו צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור ושיעור משמעותי יותר בשיעור האשראי הבעייתי מיתרת האשראי לציבור. הגידול בשיעורי ההוצאה/מחיקות הושפע מגידול הדרגתי בסיכון במהלך 2023 עקב העלאות הריבית וכן עקב השפעות המלחמה החל מהרבעון הרביעי של שנת 2023. השפעות המלחמה המשיכו בשנת 2024 ותרמו לגידול נוסף. שיעור יתרת ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי מתוך האשראי עלה אף הוא בשנת 2024 בעיקר בהשפעת סביבת המקרו על ההפרשה על בסיס קבוצתי.

השפעות מלחמת חרבות ברזל על ההפרשה הקבוצתית

בעקבות מלחמת חרבות ברזל תתכן פגיעה בסביבה הכלכלית אשר עלולה להביא לעלייה ברמת סיכון האשראי. במהלך שנת 2024 חל שיפור ביחס לנקודת המוצא, ברבעון הרביעי של שנת 2023. הפסקת האש בצפון ועצירת הלחימה בדרום השפיעו על אומדני הצמיחה, אך במקביל התחזיות מתייחסות למחסור בעובדים בענף הבנייה ולפגיעה הקיימת והצפויה בתיירות חוץ, השפעות העלאות המסים והפגיעה בקצבאות. יתרת ההפרשה הקבוצתית לסוף שנת 2024 גדלה באופן המשקף את המשך אי הודאות מההשפעות הצפויות של מלחמת חרבות ברזל והפגיעה האפשרית כתוצאה מכך בסביבה הכלכלית אשר עלולה להביא לעלייה ברמת הסיכון. במסגרת חישוב ההפרשה הקבוצתית הבנק משקלל תוצאות של שלוש תחזיות כלכליות (אופטימית, תרחיש בסיס ופסימית) המתארות תוואי התפתחות כלכלית פיננסית שונה למשק בטווח הזמן הקצר והבינוני, ואת השפעותיהם על סיכון האשראי. התחזית הפסימית כוללת הנחה כי הלוחמה תתחדש והפגיעה הכלכלית במשק תתמשך, בשל פגיעה בתשתיות ייצור, גיוס מילואים נרחב, עלייה בחוב הממשלתי ופגיעה בחסכונות משקי הבית.

לצורך ניתוח רגישות ההפרשה הקבוצתית להנחות שונות, חישוב ההפרשה הקבוצתית בגין התיק בישראל על בסיס התחזית הפסימית בלבד היה מביא לגידול של כ-1.7 מיליארד ש"ח מעבר להפרשה שנכללה בדוחות כספיים אלה ואילו חישוב ההפרשה הקבוצתית על בסיס התחזית האופטימית בלבד היה מביא לקטון של כ-0.9 מיליארד ש"ח בהפרשה הקבוצתית. מנעד זה מעיד על רמת אי הודאות לגבי השפעת מצב המלחמה על תיק האשראי של הבנק. יודגש כי התחזית הפסימית אינה מהווה תרחיש קיצוני.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ד-2: איכות האשראי של חשיפות אשראי

31 בדצמבר 2024				
יתרות נטו	הפרשות להפסדי אשראי או ירידת-ערך	יתרות ברוטו		
		אחרים	לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
במיליוני ש"ח				
450,514	6,837	454,548	2,803	חובות, למעט אגרות-חוב
116,971	11	116,982	-	אגרות-חוב
247,636	1,088	248,224	500	חשיפות חוץ-מאזניות
815,121	7,936	819,754	3,303	סך-הכל

31 בדצמבר 2023				
יתרות נטו	הפרשות להפסדי אשראי או ירידת-ערך	יתרות ברוטו		
		אחרים	לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
במיליוני ש"ח				
418,545	7,019	421,156	4,408	חובות, למעט אגרות-חוב
122,689	14	122,703	-	אגרות-חוב
217,991	956	218,278	669	חשיפות חוץ-מאזניות
759,225	7,989	762,137	5,077	סך-הכל

לפרטים נוספים ראה [טבלה 2-3: מידע נוסף על תנועה באשראי לציבור לא צובר בדוח הדירקטוריון וההנהלה](#).

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

5. חשיפות לסיכוני אשראי

ד.5.א. פירוט החשיפות לפי ענפי משק

טבלה ד-3: פירוט החשיפות לפי ענפי משק בישראל

ליום 31 בדצמבר 2024 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך										
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) (3)					סיכון אשראי כולל (1)					
הפסדי אשראי (4)			לא צובר	בעייתי (6)	מזה: חובות (2)	סך-הכל	בעייתי (6)	דירוג ביצוע אשראי (5)	סך-הכל	
מחיקות חשבונאיות נטו להפסדי אשראי	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	יתרת								
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לזרים בישראל										
ציבור - מסחרי										
75	(8)	(16)	2	114	2,497	3,162	114	2,950	3,162	חקלאות
10	-	(176)	-	7	507	960	7	872	965	כרייה וחציבה
404	(50)	(37)	73	680	16,061	31,703	684	31,152	32,166	תעשייה
1,285	16	189	449	1,512	57,200	120,689	1,512	118,749	120,848	בינוי ונדל"ן - בינוי (7)
1,012	4	5	132	717	36,829	47,224	717	46,465	47,436	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
342	4	(49)	24	258	9,333	15,302	258	14,957	15,386	אספקת חשמל ומים
535	138	140	333	1,257	31,318	42,702	1,257	40,627	42,877	מסחר
429	5	(1)	407	781	10,152	12,361	781	11,360	12,396	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
327	36	(21)	46	73	8,042	12,473	73	12,103	12,545	תחבורה ואחסנה
79	(26)	(60)	75	81	4,880	7,866	81	7,210	7,961	מידע ותקשורת
201	3	(14)	3	9	40,619	51,259	9	67,302	67,584	שירותים פיננסיים
308	101	133	69	150	11,461	18,461	150	17,465	18,481	שירותים עסקיים אחרים
144	219	48	147	170	7,310	9,923	170	9,518	9,936	שירותים ציבוריים וקהילתיים
5,151	442	141	1,760	5,809	236,209	374,085	5,813	380,730	391,743	סך-הכל מסחרי (8)
668	-	47	831	831	139,253	150,127	831	148,520	150,127	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
1,341	285	514	241	609	35,536	59,653	609	55,468	59,662	אנשים פרטיים - אחר
7,160	727	702	2,832	7,249	410,998	583,865	7,253	584,718	601,532	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
2	-	-	-	-	183	752	-	1,208	1,208	בנקים בישראל (9)
-	-	-	-	-	479	483	-	81,331	81,331	ממשלת ישראל
7,162	727	702	2,832	7,249	411,660	585,100	7,253	667,257	684,071	סך-הכל פעילות בישראל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני (5), לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 80,887; 411,660; 656; 1,410 ו-189,458 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני חוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-619 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-1,006 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (8) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור, בסך של כ-160 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (9) לא כולל יתרת מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

לוח ד-3: פירוט החשיפות לפי ענפי משק בישראל (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2023 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך										
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) (3)					סיכון אשראי כולל (1)					
הפסדי אשראי (4)			לא צובר	בעייתי (6)	מזה: חובות (2)	סך-הכל	בעייתי (6)	דירוג ביצוע אשראי (5)	סך-הכל	
יתרת הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי								
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לזרים בישראל										
ציבור - מסחרי										
83	(7)	29	3	159	2,648	3,219	159	2,951	3,225	חקלאות
184	-	1	421	432	861	1,367	432	931	1,369	כרייה וחציבה
389	(3)	54	196	665	15,438	30,999	665	30,518	31,673	תעשייה
1,113	22	300	936	2,136	51,896	106,519	2,136	103,852	106,772	בינוי ונדל"ן - בינוי (7)
1,014	(18)	362	58	664	34,064	41,922	664	41,097	42,209	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
395	52	(59)	44	226	9,469	14,993	226	15,151	15,525	אספקת חשמל ומים
533	40	246	397	684	29,224	38,922	684	37,454	39,221	מסחר
435	16	264	417	522	10,095	11,795	522	10,963	11,851	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
384	20	49	92	427	8,809	12,402	428	11,674	12,488	תחבורה ואחסנה
115	(4)	(26)	123	134	5,277	7,826	134	7,104	7,914	מידע ותקשורת
219	5	42	6	14	30,945	40,938	14	54,505	54,691	שירותים פיננסיים
275	40	69	96	175	10,589	16,514	175	15,491	16,558	שירותים עסקיים אחרים
318	16	83	366	397	7,012	9,667	397	9,017	9,684	שירותים ציבוריים וקהילתיים
5,457	179	1,414	3,155	6,635	216,327	337,083	6,636	340,708	353,180	סך-הכל מסחרי (8)
622	8	117	749	749	130,922	137,284	749	135,831	137,284	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
1,111	193	376	223	691	34,589	56,453	691	52,752	56,460	אנשים פרטיים - אחר
7,190	380	1,907	4,127	8,075	381,838	530,820	8,076	529,291	546,924	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
2	-	1	-	-	188	865	-	1,111	1,111	בנקים בישראל (9)
-	-	-	-	-	1,594	1,598	-	86,620	86,620	ממשלת ישראל
7,192	380	1,908	4,127	8,075	383,620	533,283	8,076	617,022	634,655	סך-הכל פעילות בישראל

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני (3), לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 383,620; 84,776; 636; 1,765 ו-163,858 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-599 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-530 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור, בסך של כ-87 מיליוני ש"ח, של לזמינים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

לוח ד-3: פירוט החשיפות לפי ענפי משק בישראל (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2024 ולתקופה של שנה שהסתיימה באותו תאריך										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽³⁾ (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾										
יתרת הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	לא צובר	בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל	בעייתי ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל	
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לווים בחו"ל										
ציבור - מסחרי										
1	-	-	-	-	114	153	-	153	153	חקלאות
8	-	3	-	-	257	307	-	306	613	כרייה וחציבה
70	(2)	52	38	71	1,846	3,162	71	3,793	3,889	תעשייה
255	18	(256)	141	693	14,752	19,029	693	18,348	19,040	בינוי ונדל"ן
44	-	34	-	163	771	1,619	163	1,860	2,023	אספקת חשמל ומים
57	-	33	-	215	2,353	2,941	215	2,762	2,977	מסחר
99	-	4	-	111	4,499	5,101	111	4,989	5,101	בתי מלון, שירותי אוכל והארוחה
10	-	(5)	-	77	698	842	77	800	877	תחבורה ואחסנה
96	-	81	10	164	2,196	2,571	164	2,546	2,712	מידע ותקשורת
17	-	3	-	-	3,176	4,093	-	18,868	18,884	סך-הכל שירותים פיננסיים
34	-	14	110	400	1,108	1,681	400	1,281	1,681	שירותים עסקיים אחרים
54	-	31	32	88	3,316	3,776	88	3,835	3,924	שירותים ציבוריים
745	16	(6)	331	1,982	35,086	45,275	1,982	59,541	61,874	סך-הכל מסחר
7	-	-	14	14	726	780	14	761	780	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
2	3	5	1	1	64	256	1	249	256	אנשים פרטיים - אחר
754	19	(1)	346	1,997	35,876	46,311	1,997	60,551	62,910	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
9	-	(4)	-	-	8,460	9,112	-	21,250	21,251	בנקים בחו"ל ⁽⁷⁾
11	-	(4)	-	-	1,355	1,566	-	22,574	22,686	ממשלות בחו"ל
774	19	(9)	346	1,997	45,691	56,989	1,997	104,375	106,847	סך-הכל פעילות בחו"ל
7,936	746	693	3,178	9,246	457,351	642,089	9,250	771,632	790,918	סך-הכל בישראל ובחו"ל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 45,691; 36,095; 1,571; 543 ו-22,947 מיליוני ש"ח בהתאמה.

- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (7) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

לוח ד-3: פירוט החשיפות לפי ענפי משק בישראל (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2023 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך										
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) (3)					סיכון אשראי כולל (1)					
הפסדי אשראי (4)										
יתרת	מחיקות	הוצאות	לא צובר	בעייתי (6)	מזה: חובות (2)	סך-הכל	בעייתי (6)	דירוג ביצוע אשראי (5)	סך-הכל	
הפרשה	חשבונאיות	(הכנסות)								
להפסדי	נטו	בגין הפסדי								
אשראי	אשראי	אשראי								
במיליוני ש"ח										
בגין פעילות לזרים בחו"ל										
ציבור - מסחרי										
-	-	-	-	-	179	179	-	179	179	חקלאות
6	-	(8)	-	-	123	395	-	837	838	כרייה וחציבה
13	6	(8)	-	44	1,364	2,582	44	3,676	3,746	תעשייה
531	(1)	4	298	995	9,974	15,363	996	14,228	15,423	בינוי ונדל"ן
7	-	3	-	-	458	1,286	-	1,663	1,703	אספקת חשמל ומים
22	-	(14)	-	60	2,243	2,926	60	3,090	3,179	מסחר
97	-	(4)	127	127	3,275	4,381	127	4,254	4,381	בתי מלון, שירותי אוכל והארחות
15	-	1	-	33	724	837	33	1,122	1,155	תחבורה ואחסנה
16	-	(1)	13	59	2,196	2,702	59	3,080	3,138	מידע ותקשורת
14	(6)	(7)	-	-	2,378	3,327	-	15,004	15,005	סך-הכל שירותים פיננסיים
20	-	5	108	193	951	1,393	193	1,203	1,397	שירותים עסקיים אחרים
21	-	1	-	33	2,901	3,362	33	3,477	3,512	שירותים ציבוריים
762	(1)	(28)	546	1,544	26,766	38,733	1,545	51,813	53,656	סך-הכל מסחר
6	-	-	8	8	641	669	8	652	669	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
1	2	3	-	1	95	261	1	255	261	אנשים פרטיים - אחר
769	1	(25)	554	1,553	27,502	39,663	1,554	52,720	54,586	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
13	-	3	-	-	12,896	13,380	-	26,000	26,017	בנקים בחו"ל (7)
15	-	(7)	-	-	1,546	1,577	-	27,162	27,218	ממשלות בחו"ל
797	1	(29)	554	1,553	41,944	54,620	1,554	105,882	107,821	סך-הכל פעילות בחו"ל
7,989	381	1,879	4,681	9,628	425,564	587,903	9,630	722,904	742,476	סך-הכל בישראל ובחו"ל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני (3), לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 41,944; 37,927; 4,087; 446 ו-23,417 מיליוני ש"ח בהתאמה.

- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (7) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ד-4: חשיפות לפי יתרת תקופה חוזית לפירעון

ליום 31 בדצמבר 2024					
תקופה ממוצעת לפירעון	סך-הכל חשיפות אשראי	מעל 15 שנים	מעל חמש שנים ועד 15 שנים	משנה עד חמש שנים	עד שנה
שנים		במיליוני ש"ח			
חשיפות אשראי מאזניות					
3.52	301,984	34,286	27,366	89,390	150,942
10.04	208,896	64,975	84,554	47,340	12,027
2.56	41,074	106	4,254	17,494	19,220
2.34	8,551	15	754	3,341	4,441
5.86	560,505	99,382	116,928	157,565	186,630
3.90	257,727	1,342	36,735	72,827	146,823
5.24	818,232	100,724	153,663	230,392	333,453
5.86	136,052	1,362	40,885	72,515	21,290
1.95	248,725	-	18,310	74,890	155,525
חשיפות אשראי מאזניות					
מסחרי					
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
אנשים פרטיים - אחר					
נכסים בגין מכשירים נגזרים					
סך-הכל ציבור					
בנקים וממשלות					
סך-הכל חשיפת אשראי מאזנית					
מזה: אגרות-חוב					
סך-הכל חשיפת אשראי חוץ-מאזנית					
מסחרי					
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
אנשים פרטיים - אחר					
נכסים בגין מכשירים נגזרים					
סך-הכל ציבור					
בנקים וממשלות					
סך-הכל חשיפת אשראי מאזנית					
מזה: אגרות-חוב					
סך-הכל חשיפת אשראי חוץ-מאזנית					

ליום 31 בדצמבר 2023

תקופה ממוצעת לפירעון	סך-הכל חשיפות אשראי	מעל 15 שנים	מעל חמש שנים ועד 15 שנים	משנה עד חמש שנים	עד שנה
שנים		במיליוני ש"ח			
חשיפות אשראי מאזניות					
2.52	273,963	6,699	27,325	90,811	149,128
10.12	195,539	61,500	79,934	43,311	10,794
2.06	40,030	2,304	2,555	13,766	21,405
2.12	10,893	12	881	3,623	6,377
5.33	520,425	70,515	110,695	151,511	187,704
2.40	256,368	1,196	31,409	68,513	155,250
4.36	776,793	71,711	142,104	220,024	342,954
4.24	138,723	1,146	34,235	69,791	33,551
2.38	218,954	-	19,133	91,594	108,227

ד.5.ב. חשיפה למדינות זרות

החשיפה המאזנית למדינות זרות ליום 31 בדצמבר 2024 הסתכמה ב-75.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-75.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023. החשיפה החוץ-מאזנית למדינות זרות ליום 31 בדצמבר 2024 הסתכמה ב-32.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-29.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023. הגידול בחשיפה החוץ-מאזנית נובע בעיקרו מגידול במסגרות אשראי לא מנוצלות בארצות-הברית, מגידול בנגזרים למוסדות פיננסיים באנגליה וכן מגידול בעסקות מכירה חוזרת של ניירות-ערך (reverse repo) באוסטרליה והולנד. הבנק פועל על-פי מדיניות סדורה הקובעת מגבלות ותנאים המגדרים את החשיפה למדינות זרות.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ד-5: סך החשיפות העיקריות למדינות זרות

ליום 31 בדצמבר 2024 ⁽¹⁾												
חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾						חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים					
	חשיפה מאזנית ⁽²⁾⁽⁴⁾⁽⁵⁾ חוץ-מאזנית		חשיפה מאזנית		חשיפה מאזנית		חשיפה מאזנית		חשיפה מאזנית		חשיפה מאזנית	
לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	סיכון חוץ-מאזני בעייתי ⁽⁴⁾	סך חשיפה חוץ-מאזנית	חובות לא צוברים ⁽⁴⁾	סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾	סך-כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים ⁽³⁾	לממשלות ⁽³⁾
במיליוני ש"ח												
המדינה												
22,104	7,347	287	10,646	648	1,966	31,285	1,834	27,267	29,101	7,199	3,566	18,686
4,243	2,169	-	10,097	1	2	6,412	-	-	-	3,666	2,746	-
834	980	-	5,065	-	-	1,814	-	-	-	1,503	311	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21,208	14,155	2	7,062	20	306	35,451	88	-	88	27,434	6,371	1,558
סך-כל החשיפות למדינות זרות												
48,389	24,651	289	32,870	669	2,274	74,962	1,922	27,267	29,189	39,802	12,994	20,244
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIGS: פורטוגל, איטליה, יוון וספרד												
339	5	-	48	-	-	344	-	-	-	180	164	-
מזה: סך החשיפות למדינות LDC												
149	46	-	141	2	3	195	-	-	-	130	65	-
מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות												
49	10	-	99	2	3	59	-	-	-	59	-	-

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

- על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.
- ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- סיכון אשראי מאזני וחץ-מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות לא צוברים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- יתרת החשיפה החוץ-מאזנית למדינות זרות כוללת חבות בגין רכישת ביטוח לתיק ערבויות מכח חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ד-5: סך החשיפות העיקריות למדינות זרות (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2023 ⁽¹⁾													
חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾				חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים				חשיפה מאזנית מעבר לגבול				
	חשפי חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽⁴⁾⁽⁵⁾	חשפי חוץ-מאזנית אשראי	חובות לא צוברים ⁽⁴⁾	סיכון חשפי חוץ-מאזנית אשראי בעייתי ⁽⁴⁾	סך-כל החשיפה המאזנית מאזני בעייתי ⁽⁴⁾	חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים ⁽³⁾	למשלוחות	למדינות זרות	
במיליוני ש"ח													
המדינה													
22,534	8,205	74	12,163	795	1,690	34,715	3,976	25,651	29,627	4,728	2,836	23,175	ארצות-הברית
3,466	25	-	7,716	-	1	3,491	-	-	-	3,057	434	-	אנגליה
422	1,733	-	4,087	-	-	2,155	-	-	-	1,757	398	-	גרמניה
26,418	8,368	-	5,306	32	32	34,930	144	-	144	23,025	10,554	1,207	אחרות
סך-כל החשיפות													
52,840	18,331	74	29,272	827	1,723	75,291	4,120	25,651	29,771	32,567	14,222	24,382	למדינות זרות
מזה: סך החשיפות למדינות													
ה-PIGS: פורטוגל, איטליה, יוון וספרד													
78	134	-	51	-	-	212	-	-	-	48	164	-	מזה: סך החשיפות למדינות LDC
435	71	-	93	1	1	506	-	-	-	431	75	-	מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות
46	26	-	56	1	1	72	-	-	-	72	-	-	

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

- על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.
- ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- סיכון אשראי מאזני חוץ-מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות לא צוברים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- יתרת החשיפה החוץ-מאזנית למדינות זרות כוללת חבות בגין רכישת ביטוח לתיק ערבויות מכח חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.

הגידול בחשיפה למדינות זרות נובע ברובו מגידול בחשיפה לאנגליה לאור הגידול ביתרות המאזניות בגין ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, והחוץ-מאזניות בגין עסקות נגזרים שבוצעו מול מוסדות פיננסיים באנגליה. גידול זה קוזז כתוצאה מקיטון בחשיפה המאזנית לארצות-הברית לאור קיטון בהשקעות באגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ד-6: תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות⁽¹⁾

לתקופה של שנה המסתיימת ביום 31.12.2024												
סך-הכל	אוקראינה	רוסיה	ניגריה	מרקו	ירדן	ליבריה	מולדובה	קניה	גאנה	קוסטה ריקה	ארגנטינה	
במיליוני ש"ח												
72	4	22	1	13	-	-	1	2	2	25	2	סכום החשיפה בתחילת התקופה
(37)	-	4	-	(13)	-	-	(1)	-	(2)	(25)	-	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
שינויים ביתר החשיפות:												
26	-	7	-	-	1	18	-	-	-	-	-	חשיפות שהתווספו
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	הכנסת ריבית שנצברה
(2)	-	-	-	-	-	-	-	(1)	-	-	(1)	סכומים שנגבו
59	4	33	1	-	1	18	-	1	-	-	1	סך חשיפה בתום התקופה

לתקופה של שנה המסתיימת ביום 31.12.2023												
סך-הכל	אוקראינה	רוסיה	ניגריה	מרקו	מולדובה	קניה	גאנה	קוסטה ריקה	ארגנטינה	קוסטה ריקה	ארגנטינה	
במיליוני ש"ח												
34	4	16	3	-	1	2	1	5	2	2	2	סכום החשיפה בתחילת התקופה
7	-	2	(2)	-	-	-	-	7	-	-	-	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
שינויים ביתר החשיפות:												
31	-	4	-	13	-	-	1	13	-	-	-	חשיפות שהתווספו
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	הכנסת ריבית שנצברה
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	סכומים שנגבו
72	4	22	1	13	1	2	2	25	2	2	2	סך חשיפה בתום התקופה

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

ד.ג.5. חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

במסגרת הפעילות העסקית השוטפת, חשופה קבוצת הבנק לסיכון הנובע מחשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים. סיכון זה מקורו במגוון הפעילויות המתקיימות עם המוסדות הפיננסיים, כגון: עסקות המתבצעות בחדרי העסקות של הבנק - הפקדת יתרות מטבע-חוץ ונגזרים, רכישת אגרות-חוב אשר הונפקו על-ידי אותם מוסדות, עסקות סחר חוץ, פעילות בשוק ההון וביצוע ביטוחי אשראי מול חברות ביטוח זרות. החשיפה כלפי המוסדות הפיננסיים הזרים מושפעת הן מחוסנו הפיננסי של כל מוסד והן מהסיכון בסביבה הפוליטית והכלכלית שבה הוא פועל. יודגש, כי מרבית חשיפות האשראי של קבוצת הבנק היא כלפי מוסדות פיננסיים המצויים בשווקים מפותחים במערב אירופה ובצפון אמריקה בעלי דירוג השקעה ומעלה.

במהלך העסקים השוטף הבנק מקיים מעקב ובקרה שוטפים אחר התפתחויות שעשויות להשליך על יכולתם של המוסדות הפיננסיים איתם הוא מקיים פעילות לעמוד בהתחייבויותיהם, ובמקביל ננקטים אמצעים לשם מזעור סיכון האשראי.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ד-7: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2024						ליום 31 בדצמבר 2023					
סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾		סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾		סיכון אשראי נוכחי כולל		סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾		סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾		סיכון אשראי נוכחי כולל	
במיליוני ש"ח											
דירוג אשראי חיצוני⁽⁴⁾											
10,811						10,811					
10,734						10,734					
21,545						21,545					
7,034						7,034					
607						607					
20						20					
6						6					
1						1					
-						-					
-						-					
41						41					
9						9					
50						50					
38						38					
11						11					
49						49					
18,494						18,494					
22,455						22,455					
40,949						40,949					
14,412						14,412					
19,616						19,616					
34,028						34,028					

- מוצע על בסיס סיכון סופי. מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, מסלקות, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו, אך איננה כוללת חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים שיש להם ערבות ממשלתית.
- פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת רחוק רכמי ימכסה, וסיכון מאזני אחר בגין מכשירים נגזרים.
- בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי.
- לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות, S&P ו-Moodys'.

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2024 בכ-40.9 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-6.9 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-34.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023. עלייה זו נבעה בעיקר מעלייה בחשיפה המאזנית של כ-4.1 מיליארד ש"ח שנבעה ברובה מגידול באגרות-חוב של בנקים לפיתוח (אגרות-חוב סופרנשיונל). במקביל, קיים גידול גם בחשיפה החוץ-מאזנית בסך של כ-2.8 מיליארד ש"ח הנובע בעיקר מחתימה על פוליסת ביטוח נוספת של ערבויות חוק מכה, וכן מהגדלת שיעור הכיסוי של פוליסות ביטוח קיימות. כ-98.3% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A ומעלה. החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-48.8% בבנקים וחברות אחזקה בנקאיות, 51.1% בחברות ביטוח (בעיקר בשל רכישת ביטוחים) ו-0.1% מוסד פיננסי אחר. החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים במדינות מערב אירופה (64.9%), בארצות-הברית (29.1%) ובמדינות דרום ומזרח אסיה (6.0%).

ד.6. מידע נוסף על חשיפות לסיכונים אשראי

ד.6.א. בינוי ונדל"ן

פתיחת מלחמת חרבות ברזל ברבעון האחרון של שנת 2023 התבטאה בפגיעה בפעילות אשר הביאה למחסור בכוח אדם והגבלות על הפעילות באתרים בתקופות מוגדרות ומחסור בסחורות אשר גרמו להתמשכות זמן הבנייה הממוצע והאטה בקצב התחלות הבנייה בתשעת החודשים הראשונים של השנה, שהסתכמו בכ-45 אלף יחידות לעומת כ-50 אלף בתקופה המקבילה בשנת 2023. עם זאת, במהלך שנת 2024 ניכרת התאוששות מסוימת עם כניסתם של עובדים זרים וישראלים נוספים לענף. בנוסף, היקף העסקות בדירות חדשות עלה בשיעור חד של 65% בשנת 2024 לעומת שנת 2023, זאת חרף המלחמה, והויות ריבית ברמה גבוהה. מחירי הדירות באותה תקופה עלו בשיעור של 7.3%, ומחירי הדירות החדשות בשיעור מתון יותר של 3.4%. עלייה זו הושפעה בין היתר ממבצעי המימון בהם נוקטים היזמים לקידום מכירות (סבסוד עלויות המימון על-ידי היזמים ו/או דחיית תשלומים מהותית למועד המסירה). במהלך השנה חל גידול משמעותי בשיעור המכירות במסגרת מבצעים אלו, אשר יוצר מידה מסוימת של אי ודאות בעיקר בתרחישים בהם הסביבה הכלכלית תהיה מאתגרת. איומים פוטנציאליים על רמת הסיכון בענף הינם הריבית הגבוהה, המשך התייקרות בעלויות הבנייה, המשך מחסור בידיים עובדות ושחיקה בכוח הקנייה של משקי הבית.

הבנק פועל לזהות השפעות ישירות על תיק הלווים באמצעות ניטור שוטף ובמקרה הצורך דירוג מחדש ו/או סיווג כחוב בעייתי תוך מתן משקל למצבם העדכני של הלווים. כמו-כן הבנק ביצע התאמות בחישוב ההפרשה הקבוצתית, אשר הביאו לעלייה בשיעור ההפרשה בענף, וזאת במטרה לשקף את ההשפעה הפוטנציאלית של מגמות אלו על סיכון האשראי בתחום זה.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ד-8: פילוח סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2024				
סיכון אשראי כולל	אשראי חוץ-מאזני		סיכון אשראי מאזני	הלוואות ⁽¹⁾
	ערביות	מסגרות לא מנוצלות		
במיליוני ש"ח				
41,882	1,088	8,824	31,970	חטיבה עסקית
82,674	21,416⁽¹⁾	23,792	37,466	נכסים מניבים
4,279	360	1,043	2,876	בנייה למגורים
398	67	191	140	בנייה למסחר ושירותים
27,416	4,909	9,664	12,843	בנייה לתעשייה
156,649	27,840	43,514	85,295	אחר
11,635	611	2,140	8,884	סך-הכל חטיבה עסקית
168,284	28,451	45,654	94,179	חטיבה קמעונאית
				סך-הכל פעילות בישראל
יתרה ליום 31 בדצמבר 2023				
סיכון אשראי כולל	אשראי חוץ-מאזני		סיכון אשראי מאזני	הלוואות ⁽¹⁾
	ערביות	מסגרות לא מנוצלות		
במיליוני ש"ח				

37,389	926	6,553	29,910	חטיבה עסקית
71,896	18,934 ⁽¹⁾	18,569	34,393	נכסים מניבים
4,066	281	924	2,861	בנייה למגורים
407	60	29	318	בנייה למסחר ושירותים
24,513	4,479	9,618	10,416	בנייה לתעשייה
138,271	24,680	35,693	77,898	אחר
10,710	666	1,761	8,283	סך-הכל חטיבה עסקית
148,981	25,346	37,454	86,181	חטיבה קמעונאית
				סך-הכל פעילות בישראל

(1) כולל סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני בגינו נרכש ביטוח בעיקר מחברות ביטוח זרות לתיק אשראי מקרקעין.

ליום 31 בדצמבר 2024 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל הסתכם בכ-168 מיליארד ש"ח. סך יתרת סיכון האשראי לציבור בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל עלה בשנת 2024 בכ-13%. מרבית החשיפה הינה בחטיבה העסקית (לקוחות בינוניים וגדולים), כ-93% מסך סיכון האשראי בענפי בינוי ונדל"ן בישראל.

החשיפה לחברות שעיקר פעילותן בענף הבינוי הדיור בחטיבה העסקית מהווה כ-53% מחשיפת החטיבה לענף הבינוי והנדל"ן. עיקר המימונים לחברות בענף כוללים ליווי פרויקטי בנייה למגורים ומימוני קרקעות למגורים ברחבי הארץ. החשיפה לחברות הפועלות בענפים של הקמת מבנים למסחר ושירותים, בנייה לתעשייה וכן נכסים מניבים להשכרה בחטיבה העסקית מהווה כ-30% מחשיפת החטיבה לענף הבינוי והנדל"ן.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ד-9: ניתוח איכות האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן

השינוי	יתרה ליום		
	31 בדצמבר 2023	31 בדצמבר 2024	
במיליוני ש"ח			
			סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
14.0%	144,949	165,214	סיכון אשראי שאינו בעייתי
			סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
(8.7%)	1,806	1,648	בעייתי צובר
(41.5%)	994	581	לא צובר
(20.4%)	2,800	2,229	סיכון אשראי בעייתי שאינו בדירוג ביצוע
(31.7%)	1,232	841	סיכון אשראי שאינו בעייתי שאינו בדירוג ביצוע
(23.9%)	4,032	3,070	סך-הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
13.0%	148,981	168,284	סך-הכל

סך סיכון האשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי ירד בשנת 2024 בכ-24%. שיעור סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מתוך סך-הכל סיכון האשראי ירד מ-2.7% בתום 2023 ל-1.8% ליום 31 בדצמבר 2024, שיעור החוב הבעייתי מתוך סך סיכון האשראי ירד מ-1.8% בתום 2023 ל-1.3% ליום 31 בדצמבר 2024, ושיעור החוב הלא צובר מתוך סך סיכון האשראי ירד מ-0.67% בתום 2023 ל-0.35% ליום 31 בדצמבר 2024.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ד-10: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה⁽¹⁾

יתרה ליום 31 בדצמבר 2024				
קרקעות	נדל"ן בתהליכי בנייה ⁽²⁾	נכסים שבנייתם הושלמה	אחר	סך-הכל
במיליוני ש"ח				
שיעור מימון⁽³⁾				
עד 45%	3,042	-	6,211	9,253
מעל 45% ועד 65%	7,187	-	10,114	17,301
מעל 65% ועד 80%	18,371	-	7,556	25,927
מעל 80%	729	-	178	907
כושר ספיגה⁽⁴⁾				
עד 25%	-	-	946	946
מעל 25% ועד 50%	-	-	20,001	20,001
מעל 50% ועד 75%	-	-	9,634	9,634
מעל 75%	-	-	23,696	23,696
פרויקטים שטרם החלו	-	-	18,082	18,082
אחר⁽⁵⁾				
סך-הכל סיכון אשראי חטיבה עסקית	29,329	72,359	24,059	156,649
			30,902	30,902

- הפילוח לסגמנטים נערך בהתאם לניתוח מקור הפירעון של כל אשראי, כפי שהוצג ואושר בתהליך חיתומו.
- "נדל"ן בתהליכי בנייה" כולל את כלל הפרויקטים בשלבי הקמה בסגמנטים השונים (מגורים, משרדים, מסחר וכו') לרבות הקמת נכסים המיועדים להשכרה. בסגמנט זה נכללים: קבוצות רכישה, פרויקטים שנחתם בגינם הסכם ליווי אך טרם החל הליווי מפאת אי עמידה בתנאים מקדמיים, קרקעות שהחל פיתוחן, ויתרות ערביות חוק מכת בתהליכי ביטול בגין פרויקטים שהסתיימו.
- שיעור מימון הינו היחס בין האשראי הכספי למועד הדיווח לבין שווי הבטוחה העדכני הקיים למועד הדיווח, לפני השפעת מקדמי ביטחון. שיעורי המימון אינם משקללים את גידור הסיכון של יתרות האשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- כושר ספיגה בפרויקטים הינו שיעור הירידה האפשרי המקסימאלי בשווי הנכס כגמור, מבלי שהבנק יספוג הפסדים מהפרויקט. כושר הספיגה הינו על-פי הדיווח האחרון הידוע למועד הדיווח ואינו משקלל את גידור הסיכון של יתרות המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה או של סיכון אשראי שהופחת כתוצאה מהנפקת אגרות-חוב צמודות אשראי.
- "אשראי אחר" הינו כל אשראי שאינו עומד בהגדרת אחד הסגמנטים המפורטים לעיל. תחת סעיף זה נכללים לדוגמה מימוני פרויקטי תשתיות (PPP), מימונים כנגד ביטחונות שאינם נדל"ן (כגון פיקדונות, מניות, שעבוד צף, ערביות צד ג' ועוד), אשראים שוטפים כנגד חוסן פיננסי ועוד.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ד-10: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה⁽¹⁾ (המשך)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2023				
קרקעות	נדל"ן בתהליכי בנייה ⁽²⁾	נכסים שבנייתם הושלמה	אחר	סך-הכל
במיליוני ש"ח				
שיעור מימון⁽³⁾				
2,796	-	6,064	-	8,860
עד 45%				
6,640	-	9,810	-	16,450
מעל 45% ועד 65%				
17,322	-	6,621	-	23,943
מעל 65% ועד 80%				
2,059	-	773	-	2,832
מעל 80%				
כושר ספיגה⁽⁴⁾				
-	376	-	-	376
עד 25%				
-	16,350	-	-	16,350
מעל 25% ועד 50%				
-	8,775	-	-	8,775
מעל 50% ועד 75%				
-	23,000	-	-	23,000
מעל 75%				
-	8,297	-	-	8,297
פרויקטים שטרם החלו				
אחר⁽⁵⁾				
-	-	-	29,388	29,388
28,817	56,798	23,268	29,388	138,271
סך-הכל סיכון אשראי חטיבה עסקית				

- הפילוח לסגמנטים נערך בהתאם לניתוח מקור הפירעון של כל אשראי, כפי שהוצג ואושר בתהליך חיתומו.
- "נדל"ן בתהליכי בנייה" כולל אשראי לפרויקטים בשלבי הקמה שונים לרבות: קבוצות רכישה, פרויקטים שנחתם בינם הסכם ליווי אך טרם החל הליווי מפאת אי עמידה בתנאים מקדמיים, קרקעות שהחל פיתוחן, ויתרות ערבויות חוק מכר בתהליכי ביטול בגין פרויקטים שהסתיימו.
- שיעור מימון הינו היחס בין האשראי הכספי למועד הדיווח לבין שווי הבטוחה העדכני הקיים למועד הדיווח, לפני השפעת מקדמי ביטחון. שיעורי המימון אינם משקללים את גידור הסיכון של יתרות האשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- כושר ספיגה בפרויקטים הינו שיעור הירידה האפשרי המקסימאלי בשווי הנכס כגמור, מבלי שהבנק יספוג הפסדים מהפרויקט. כושר הספיגה הינו על-פי הדיווח האחרון הידוע למועד הדיווח ואינו משקלל את גידור הסיכון של יתרות המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- "אשראי אחר" הינו כל אשראי שאינו עומד בהגדרת אחד הסגמנטים המפורטים לעיל. תחת סעיף זה נכללים לדוגמה מימוני פרויקטי תשתיות (PPP), מימונים כנגד ביטחונות שאינם נדל"ן (כגון פיקדונות, מניות, שעבוד צף, ערבויות צד ג' ועוד), אשראים שוטפים כנגד חוסן פיננסי ועוד.

נכון ליום 31 בדצמבר 2024 שיעור האשראי בגין קרקעות במימון מעל 80% מהווה כ-2.5% מסך יתרת הקרקעות בחטיבה העסקית וזאת לעומת 7.1% ליום 31 בדצמבר 2023. שיעור האשראי בגין נכסים שבנייתם הושלמה במימון מעל 80% מהווה כ-0.7% מסך היתרה של נכסים שבנייתם הושלמה ליום 31 בדצמבר 2024 וזאת לעומת 3.3% ליום 31 בדצמבר 2023. שיעור האשראי בכושר ספיגה עד 25% לנדל"ן בתהליכי בנייה גדל אך נותר בשיעור נמוך ומהווה כ-1.3% מסך היתרה של נדל"ן בתהליכי בנייה בחטיבה העסקית ליום 31 בדצמבר 2024 וזאת לעומת 0.7% ליום 31 בדצמבר 2023.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

ניהול סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן

החשיפה לתחום הבינוי והנדל"ן מהווה חלק משמעותי מתיק האשראי של הבנק. הבנק מבצע מעקב אחר התפתחות האשראי לענפי הבינוי והנדל"ן ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכונים אשראי לנדל"ן נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לענפי הבינוי והנדל"ן בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים בנוסף למגבלה הרגולטורית המוגדרת על-ידי בנק ישראל. ביום 7 בינואר 2021 פרסם בנק ישראל התאמות נוספות להוראת ניהול בנקאי תקין 250 (הוראת שעה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה) - במסגרתו ניתנה התייחסות גם להוראת ניהול בנקאי תקין 315 - מגבלת חבות ענפית. במסגרת העדכון, הוגדר כי מגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן בניכוי חביות לתשתיות לאומיות תעלה משיעור של 20% ל-22% מסך-כל חביות הציבור ומגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן תעלה משיעור של 24% ל-26% מסך-כל חביות הציבור. תוקף ההקלה על-פי עדכון שהתקבל ביום 31 באוקטובר 2024 הוארך עד תום 24 חודשים מיום 31 בדצמבר 2022, ובלבד שהשיעור לא יעלה על השיעור ביום 31 בדצמבר 2027 או שיעור המגבלה הענפית כקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין 315, הגבוה מביניהם. הבנק משתמש בכלים לניהול החשיפה לענף לרבות שימוש באמצעי גידור שונים המפחיתים את סיכון האשראי אליו חשופי הבנק, כגון פוליסות ביטוח מקרקעין המבטיחות את הבנק מהפסדי אשראי בגין תיק הלוואות אשר הועמדו ללקוחות החטיבה העסקית של הבנק והמבטחות בשעבוד קרקע, פוליסות ביטוח ערבויות חוק מכר ("עח"מ") המבטיחות את הבנק מהפסדים בגין עח"מ המונפקות במסגרת פרויקטי נדל"ן של לקוחות החטיבה העסקית המלווים על-ידי הבנק, הנפקת אגרות-חוב צמודות אשראי אשר נושאות חלק מסיכון האשראי שהעניק הבנק ללווים בתחום הנדל"ן ואמצעים נוספים. אמצעים אלו מאפשרים לבנק להקטין את החשיפה לענף הבינוי והנדל"ן (לפרטים נוספים ראה [ביאור 10.ב.24](#) וביאור 10.ב.25 בדוחות הכספיים). הבנק עשוי לנקוט בצעדים נוספים בעתיד להמשיך ניהול המגבלה והחשיפה לענף זה.

תהליך החיתום לאשראי חדש בענף נעשה תוך שימוש במדיניות אשראי סדורה לסוגי המימון השונים בענף כדוגמת מימון קרקעות, מימון בנייה למגורים, מימון בנייה והנבה של נכסים מניבים. המדיניות כוללת קריטריונים איכותיים וכמותיים כגון שיעור הון עצמי, LTV מקסימלי, יחס כיסוי מינימלי וכושר ספיגה. קריטריונים אלו מותאמים לסוג הנכס הממומן ומגדרים את תיאבון הסיכון בענף. חיתום אשראי חדש נעשה תוך קביעת רוחיות מתואמת סיכון.

במסגרת ניטור התיק נבחנים שינויים ומגמות במדדי סיכון שונים גם בהשוואה לנתונים המתפרסמים ביחס לכלל המערכת הבנקאית. הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור. הבנק ממשיך לבחון את ההתפתחויות במשק ובוחן התאמות בהתאם. הבנק עושה שימוש במודל המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת ההשפעה גם על האשראי לבינוי ונדל"ן.

יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין ענפי הבינוי והנדל"ן בישראל הסתכמה בסך של כ-2,297 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2024 בהשוואה לסך של כ-2,127 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023. שיעור סך יתרת הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור בענף בינוי ונדל"ן בישראל ליום 31 בדצמבר 2024 הינו 2.44% בהשוואה ל-2.47% ליום 31 בדצמבר 2023.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

ד.ב. סיכון אשראי בגין חשיפות ללווים ולקבוצות לווים

טבלה ד-11: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

ליום 31 בדצמבר 2024			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	518	1,112	1,630
10	7,023	8,543	15,566
2	1,936	1,530	3,466
3	2,279	4,072	6,351
1	1,160	72	1,232
17	20,867	17,577	38,444
3	793	4,875	5,668
2	2,300	582	2,882
39	36,876	38,363	75,239

ענף המשק של הלווה

אספקת חשמל	1	518	1,112	1,630
בינוי ונדל"ן - בינוי	10	7,023	8,543	15,566
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	2	1,936	1,530	3,466
בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית	3	2,279	4,072	6,351
מידע ותקשורת	1	1,160	72	1,232
שירותים פיננסיים	17	20,867	17,577	38,444
תעשייה	3	793	4,875	5,668
מסחר בכלי רכב	2	2,300	582	2,882
סך-הכל	39	36,876	38,363	75,239

ליום 31 בדצמבר 2023			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	1,748	1,306	3,054
7	6,905	4,784	11,689
2	1,379	1,429	2,808
3	1,961	4,415	6,376
1	1,190	73	1,263
14	13,560	17,780	31,340
3	1,256	4,735	5,991
1	1,149	59	1,208
32	29,148	34,581	63,729

ענף המשק של הלווה

אספקת חשמל	1	1,748	1,306	3,054
בינוי ונדל"ן - בינוי	7	6,905	4,784	11,689
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	2	1,379	1,429	2,808
בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית	3	1,961	4,415	6,376
מידע ותקשורת	1	1,190	73	1,263
שירותים פיננסיים	14	13,560	17,780	31,340
תעשייה	3	1,256	4,735	5,991
מסחר בכלי רכב	1	1,149	59	1,208
סך-הכל	32	29,148	34,581	63,729

סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים

נכון ליום 31 בדצמבר 2024 קיימת קבוצת לווים אחת אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בדבר "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" (להלן: "הוראה 313"), עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313).

הבנק מקיים תהליכי מעקב ובקרה כדי לבדוק עמידה במגבלות הוראה 313 לעניין חשיפה לחבות קבוצות לווים. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות.

ב-4 בפברואר 2025 פרסם בנק ישראל את העדכון הסופי להוראת ניהול בנקאי תקין 313 "מסגרת פיקוחית למדידה ובקרה של חשיפות גדולות" שמהותה שינוי באופן חישוב החבות בגין חשיפות גדולות מועד תחילת ההוראה הינו 1 בינואר 2026.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ד-12: יתרות סיכון האשראי⁽¹⁾ לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313)

ליום 31 בדצמבר 2024						
שיעור מההון הרגולטורי	חבות נטו ⁽¹⁾	ניכויים ⁽⁴⁾	חבות ברוטו ⁽³⁾	מזה: סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני
באחוזים	במיליוני ש"ח					
18.59%	10,635	834	11,469	4,623	5,898	4,615

- (1) הנתונים המוצגים להלן מייצגים חשיפה לקבוצות לווים והינם לאחר הפחתת הניכויים המותרים בהוראה 313. נתונים אלה אינם ברי השוואה לנתונים בדבר חבות לווים המפורטים בגילויים אחרים בדוח.
 (2) סיכון האשראי החוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
 (3) הסכום כולל ערבויות צד ג' מחוץ לקבוצה.
 (4) ניכויים המותרים בהתאם להוראה 313, הכוללים בעיקר פיקדונות המופקדים בבנק, אגרות-חוב שהונפקו על-ידי מדינת ישראל, כתבי שיפוי של מדינת ישראל או גופים פיננסיים המותרים בניכוי.

ד.6.ג. סיכונים בתיק הלוואות לדיור

טבלה ד-13: סיכונים בתיק הלוואות לדיור

יתרה ליום	
31.12.2023	31.12.2024
במיליוני ש"ח	
יתרות אשראי	
131,650	140,139
868	855
297	300
132,815	141,294
סך-הכל	
לשנה שהסתיימה ביום	
31.12.2023	31.12.2024
במיליוני ש"ח	
ביצוע	
14,630	20,539
הלוואות מכספי הבנק	
הלוואות מכספי האוצר*	
61	79
32	29
93	108
14,723	20,647
סך-הכל הלוואות חדשות	
1,374	2,632
הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק	
16,097	23,279
סך-הכל הלוואות שניתנו	

* סכום זה אינו נכלל במסגרת היתרות המאזניות לציבור.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ד-14: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי

שנת חוב רשומה	חוב בפיגור של 90 יום או יותר שאינו צובר	הפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור	שיעור חוב בפיגור של 90 יום או יותר או שאינו צובר
31.12.2024	140,139	711	0.51%	0.60%
31.12.2023	131,650	632	0.48%	0.57%
31.12.2022	128,177	519	0.40%	0.45%

ליום 31 בדצמבר 2024 ישנה עלייה בשיעור החוב בפיגור של 90 יום או יותר או שאינו צובר ובשיעור ההפרשה להפסדי אשראי לעומת 31 לדצמבר 2023.

טבלה ד-15: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

סך-הכל	מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד				
	יתרת חוב רשומה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	
31.12.2024	140,139	0.1%	74	21.1%	29,519	11.4%	15,971	40.4%	56,566	27.1%	38,009
31.12.2023	131,650	0.1%	98	23.3%	30,623	11.4%	14,954	39.1%	51,534	26.2%	34,441
31.12.2022	128,177	0.1%	127	23.7%	30,398	10.9%	13,951	39.7%	50,886	25.6%	32,815

כימות ומדידת הסיכון - תיק אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לדיור נבחנים באופן פרטי על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיור, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיור בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול הסיכונים. במסגרת המגבלות ומעקב אחר מדדי סיכון ישנה התייחסות לשיעורי LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי, תקופת הלוואה, שיעור הפיגורים וכדומה. ניטור מרבית המדדים מתבצע גם בהשוואה לנתונים בכלל המערכת הבנקאית. הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית המשתנה, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור.

דיווח הנתונים נעשה ברמה חודשית במסגרת פורום סיכון חטיבתי בראשות הממונה על החטיבה הקמעונאית וברמה רבעונית במסגרת הדיווח על התפתחות תיק האשראי וסיכון האשראי בהנהלה ובדירקטוריון.

הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק המשכנתאות. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת השפעה גם על תיק המשכנתאות. כמו-כן קיימים הסדרי ביטוח - ביטוח חיים וביטוח מבנה.

בתקופה האחרונה מתרחבת מגמה של העמדת הלוואות בסבסוד קבלן בתיק האשראי לדיור. הבנק מעריך כי תיק זה אשר משקלו בסך האשראי לדיור של הבנק נמוך ואינו בעל השפעה מהותית על רמת הסיכון בתיק האשראי לדיור. הלוואות אלו מבוצעות תחת תהליך חיתום סדור, מלא וזהה ליתר הלוואות לדיור. כמפורט לעיל, תיק האשראי לדיור מנוטר ומדורג באופן שוטף.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ד-16: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 השנים האחרונות

2020	2021	2022	2023	2024	
במיליוני ש"ח/באחוזים					
99,495	115,166	128,177	131,650	140,139	יתרות לסוף שנה
10.8%	15.8%	11.3%	2.7%	6.4%	שינוי שנתי ביתרות
20,725	28,809	25,032	14,723	20,647	ביצוע הלוואות חדשות

טבלה ד-17: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק - שיעור מסך הביצועים החדשים

לשנה שהסתיימה ביום			
31.12.2022	31.12.2023	31.12.2024	
מאפיינים			
42.2%	41.9%	43.1%	שיעור מימון מעל 60%
0.2%	0.9%	0.7%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
59.7%	55.3%	52.7%	שיעור בריבית משתנה

בשנת 2024 שיעור הביצועים בשיעור מימון מעל 60% היה גבוה מהשיעור בשנת 2023. שיעור הביצועים בשיעור החזר מהכנסה מעל 40% ושיעור הלוואות בריבית משתנה ירדו בהשוואה לשנה קודמת. בהסתכלות ארוכה יותר ניכר כי השפעת מחירי הדיור והריבית הביאו לעלייה בשיעור הביצועים בשיעור מימון מעל 60% ולירידה בשיעור הלוואות בריבית משתנה.

שיעור המימון (LTV) הממוצע המשוקלל של תיק הלוואות לדיור בבנק ליום 31 בדצמבר 2024 עומד על כ-46% בדומה לשיעור המימון ליום 31 לדצמבר 2023 (לפי שיעור מימון בעת העמדת הלוואה). שיעור המימון האפקטיבי אף נמוך יותר מהשיעור הנ"ל, לאור פירעונות שוטפים שאירעו מאז מועד העמדת האשראי כמו גם עלייה בשווי הנכסים המשועבדים בגין הרוב המכריע של הנכסים בתיק.

לפרטים נוספים לגבי יוזמות הבנק מול לקוחות להתמודדות השפעות המלחמה, ראה [דוח ממשל תאגידי, פרק הלוואות לדיור](#).

ד.6.ד. אשראי לאנשים פרטיים (ללא דיור)

טבלה ד-18: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל

השינוי	יתרה ליום		באחוזים	
	31.12.2023	31.12.2024		
מאזני				
(2.8%)	(73)	2,582	2,509	עו"ש חובה
4.4%	1,088	24,588	25,676	הלוואות ⁽¹⁾
(28.3%)	(15)	53	38	מזה: הלוואות בולט ובלון
(23.0%)	(619)	2,696	2,077	אשראי לרכישת כלי רכב ⁽²⁾
10.8%	520	4,818	5,338	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
2.6%	916	34,684	35,600	סך-הכל סיכון אשראי מאזני
חוץ-מאזני				
10.3%	2,279	22,030	24,309	סיכון אשראי חוץ-מאזני
5.6%	3,195	56,714	59,909	סך-הכל סיכון אשראי כולל

(1) אינו כולל הלוואות לרכישת כלי רכב.

(2) כולל הלוואות שניתנו למטרת רכישת כלי רכב ובשעבוד כלי רכב.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

בשנת 2024 נרשמה עלייה ביתרת ההלוואות לאנשים פרטיים בישראל, וירידה חדה ביתרת האשראי לרכישת כלי רכב, לעומת 31 בדצמבר 2023. סך סיכון האשראי המאזני עלה בתקופה זו בכ-2.6% וסך סיכון האשראי החוץ-מאזני עלה בכ-10.3% בהשפעת גידול ביתרת מסגרות כרטיסי אשראי ומסגרות עו"ש.

לפרטים בדבר חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל ראה [ביאור 29 בדוחות הכספיים](#).

למידע נוסף בנושא סיכון אשראי לאנשים פרטיים ראה [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון והנהלה](#).

ד.6.ה. מימון ממונף

הבנק מעמיד מעת לעת מימון ממונף ללקוחותיו. מימון ממונף מנוהל ומוגדר בבנק בהתאם להוראות בנק ישראל, ובפרט הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 (ניהול סיכון אשראי), הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 323 (מגבלות על מימון עסקות הוניות) וכן הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 327 (ניהול הלוואות ממונפות).

מימון ממונף כולל בתוכו בין היתר, עסקות הוניות (עסקה למטרת רכישת זכות הונית בתאגיד אחר, רכישה של כלל הנכסים או חלק משמעותי מהנכסים בתאגיד אחר, רכישה עצמית של הון עצמי מונפק, חלוקת הון - תשלום דיבידנד או עסקה אחרת שמטרתה להגדיל את הערך לבעלי המניות - כמוגדר בהוראת ניהול בנקאי תקין 323), מימון ללווים בסגמנטים השונים של ענפי המשק שהוגדרו, המאופייין בערכים חריגים של פרמטרים מסוימים ביחס לנורמות המקובלות בענפי המשק השונים כגון: שיעור מימון גבוה וחורג מהמדיניות הענפית ומימון חוב נחות (Mezzanine). הבנק קבע מגבלה פנימית למימון ממונף ביחס להון רוברד 1 של הבנק. התפתחות המימון הממונף והעמידה במגבלה שנקבעה מדווחים אחת לרבעון להנהלת הבנק ולדירקטוריון לצורך מעקב אחר הסיכונים הגלומים במימון מסוג זה.

להלן נתונים אודות סיכונים אשראי בגין מימון ממונף. הגילוי מתמקד בחשיפות בגין לווים ממונפים/עסקות ממונפות בהם יתרת האשראי עולה על סך של 0.5% מהון רוברד 1.

טבלה ד-19: חשיפות הבנק למימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה*

ליום 31 בדצמבר 2024			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	563	-	563
			בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1	286	-	286
			שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח
2	849	-	849
			סך-הכל

ליום 31 בדצמבר 2023			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	255	-	255
			בינוי ונדל"ן - בינוי
1	545	-	545
			בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
2	955	-	955
			שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח
1	272	-	272
			אספקת מים ושירותי ביוב
5	2,027	-	2,027
			סך-הכל

* בניכוי מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי המחושבות על בסיס פרטני, ככל שקיימות.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

7.7. הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית

הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית המקיפה על מנת לקבוע את שקלולי הסיכון שיחולו על הצד הנגדי. הגישה הסטנדרטית מצריכה שימוש בדירוגים בלתי-תלויים שהוכנו על-ידי סוכנויות דירוג בינלאומיות.

על-פי הוראות באזל 3 בהתקיים תנאים מסוימים, ניתן לנכות מרכיבי הסיכון, לצורך חישוב יחס הלימות ההון, ביטחונות מסוימים כדוגמת ערבויות, נגזרי אשראי ונכסים פיננסיים המוחזקים כבטוחה.

ניכוי הביטחונות לצורך חישוב יחס ההון מבוצע לאחר שימוש במקדמי ביטחון שנקבעו בהוראה. מקדמים אלה מביאים בחשבון, בין היתר, את התקופה לפירעון של הביטחון, חוסר התאמה בין תנאי ההצמדה של הבטוחה ושל האשראי אותו היא מגבה ותנודתיות בשווי הבטוחה.

הביטחונות הפיננסיים הכשירים המשמשים את הבנק לצורך חישוב הלימות ההון והפחתת הסיכון, כוללים פיקדונות המהווים בטוחה על דרך שיעבוד, אגרות-חוב של תאגידים בנקאיים וממשלות המשועבדות בשיעבוד קבוע ומניות משועבדות הנסחרות במדד הראשי. בנוסף, הבנק עושה שימוש בערבויות של תאגידים בנקאיים אשר מעבירות את החשיפה מהסגמנט של הצד הנערב לחשיפה לתאגידים בנקאיים.

טבלה ד-20: טבלת הפחתת סיכון אשראי

31 בדצמבר 2024									
מובטחים						לא מובטחים			
מזה: על-ידי נגזרי אשראי	מזה: על-ידי ערבויות פיננסיות	מזה: על-ידי ביטחון	מזה: סכום מובטח	מזה: סך-הכל	מזה: סך-הכל	מזה: סך-הכל	מזה: סך-הכל	מזה: סך-הכל	מזה: סך-הכל
יתרה מאזנית מובטח	יתרה מאזנית מובטח	יתרה מאזנית מובטח	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית מובטח	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית מובטח	יתרה מאזנית מובטח	יתרה מאזנית מובטח	יתרה מאזנית מובטח
במיליוני ש"ח									
-	-	14,652	31,621	36,368	46,329	51,020	77,950	372,561	חובות, למעט אגרות-חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	116,971	אגרות-חוב
-	-	14,652	31,621	36,368	46,329	51,020	77,950	489,532	סך-הכל
מזה: לא צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר									
-	-	-	-	4	51	4	51	2,752	
31 בדצמבר 2023									
מובטחים						לא מובטחים			
מזה: על-ידי נגזרי אשראי	מזה: על-ידי ערבויות פיננסיות	מזה: על-ידי ביטחון	מזה: סכום מובטח	מזה: סך-הכל	מזה: סך-הכל	מזה: סך-הכל	מזה: סך-הכל	מזה: סך-הכל	מזה: סך-הכל
יתרה מאזנית מובטח	יתרה מאזנית מובטח	יתרה מאזנית מובטח	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית מובטח	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית מובטח	יתרה מאזנית מובטח	יתרה מאזנית מובטח	יתרה מאזנית מובטח
במיליוני ש"ח									
-	-	16,265	32,479	24,256	30,867	40,521	63,346	355,199	חובות, למעט אגרות-חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	122,689	אגרות-חוב
-	-	16,265	32,479	24,256	30,867	40,521	63,346	477,888	סך-הכל
מזה: לא צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר									
-	-	-	-	5	67	5	67	4,341	

ד.7.א. יישום דירוגי אשראי חיצוניים

על-פי הגישה הסטנדרטית המבוססת על דירוגים חיצוניים אשר מיושמת בבנק, שקלולי סיכון האשראי נקבעים בין היתר, באמצעות ייחוס החשיפה לצד הנגדי לעסקה כפי שנקבע בהוראה, תוך הבאה בחשבון את דירוגי האשראי החיצוני הנקבעים על-ידי חברות דירוגי אשראי חיצוניות (ECAI) ומשמשים למדידת סיכון אשראי באופן סטנדרטי.

דירוגי ECAI משמשים לקביעת משקל הסיכון של הצדדים הנגדיים הבאים:

- ריבנויות
- סקטור ציבורי
- תאגידים
- תאגידים בנקאיים

בנוסף הבנק משתמש בפוליסות ביטוח של מבטחי סיכונים אשראי, בעלי דירוג בינלאומי גבוה, לצורך הפחתת סיכון אשראי כך שמשקל הסיכון מתבסס על דירוג המבטחים ולא על דירוג הצדדים הנגדיים.

למטרת הדירוג השתמש הבנק בנתוני סוכנות הדירוג Standard and Poor's Rating Group והחל מהרבעון השלישי לשנת 2022 גם בדירוגי סוכנות הדירוג AM BEST המתמחה בדירוג חברות ביטוח.

לצורך קביעת משקלות הסיכון בהתאם לדירוגי האשראי של סוכנויות הדירוג לעיל, עושה הבנק שימוש בטבלאות המיפוי הסטנדרטיות שקבע הפיקוח על הבנקים במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 כפי שמעודכנת מעת לעת.

בתהליך הדירוג מתבצע זיהוי הלקוחות ומציאת הדירוג המתאים על-ידי התאמה בין קבצי חברות דירוג האשראי החיצוניות לבין נתוני הצדדים הנגדיים. הנתונים מוזנים למערכת החישוב ובהתאם לחוקים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים מוקצה משקל סיכון מתאים. בהתאם לכך, נבחר הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי שניתן על-ידי אחת משתי סוכנויות הדירוג האמורות.

כאשר לא קיים דירוג לצד נגדי, מחושב משקל הסיכון לפי הגדרות ברירת המחדל שבהוראות בנק ישראל.

משקל הסיכון לחובות של בנקים ישראליים שמועד פירעונם המקורי הוא עד שלושה חודשים או פחות, והנקובים וממומנים בשקלים חדשים הוא 20%.

משקל הסיכון של בנקים נקבע לפי משקל הסיכון של המדינה בה הוא מאוגד והוא נחות בדרגה אחת ממשקל הסיכון הנגזר מדירוג אותה מדינה. עבור השקעה בהנפקות שיש להן דירוג הנפקה ספציפי, משקל הסיכון של החוב יתבסס על דירוג זה, למעט כאשר המנפיק הוא תאגיד בנקאי או ישות סקטור ציבורי. במקרים אלו, משקל הסיכון יתבסס על דירוג המנפיק ולא על דירוג הנפקה ספציפי.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

ד.7.ב. הגישה הסטנדרטית - חשיפה לסיכון אשראי והשפעות הפחתת סיכון אשראי

טבלה ד-21: חשיפה לסיכון אשראי והשפעות הפחתת סיכון אשראי⁽¹⁾

31 בדצמבר 2024						
RWA וצפיפות RWA		חשיפות אחרי CCF ו-CRM		חשיפות לפני CCF ו-CRM		
צפיפות RWA	RWA	סכום חוץ-מאזני ⁽³⁾	סכום מאזני ⁽³⁾	סכום חוץ-מאזני ⁽²⁾	סכום מאזני ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח/באחוזים						
1.3%	2,441	98	192,942	987	193,966	ריבונות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
35.2%	2,119	1,439	4,574	2,917	3,170	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
21.4%	5,346	1,951	23,068	6,145	41,773	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
36.5%	2,242	359	5,778	562	5,391	חברות ניירות-ערך
92.6%	184,457	36,871	162,276	69,190	170,726	תאגידים
75.0%	40,622	4,523	49,640	29,955	50,232	חשיפות קמעונאיות ליחידים
75.0%	7,337	770	9,010	3,721	9,519	הלוואות לעסקים קטנים
54.0%	73,940	1,663	135,263	11,276	139,023	בביטחון נכס מגורים
100.0%	89,691	30,089	59,602	123,655	60,995	בביטחון נדל"ן מסחרי
118.2%	2,599	-	2,198	-	2,597	הלוואות בפיגור ⁽⁴⁾
84.6%	14,190	652	16,115	1,303	16,115	נכסים אחרים
57.5%	424,984	78,415	660,466	249,711	693,507	סך-הכל

31 בדצמבר 2023						
RWA וצפיפות RWA		חשיפות אחרי CCF ו-CRM		חשיפות לפני CCF ו-CRM		
צפיפות RWA	RWA	סכום חוץ-מאזני ⁽³⁾	סכום מאזני ⁽³⁾	סכום חוץ-מאזני ⁽²⁾	סכום מאזני ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח/באחוזים						
0.2%	434	13	192,278	215	193,169	ריבונות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
15.3%	1,186	1,200	6,547	2,764	4,761	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
18.3%	3,591	1,963	17,667	6,565	27,449	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
20.0%	509	153	2,393	345	2,568	חברות ניירות-ערך
92.0%	167,058	32,826	148,748	66,545	153,822	תאגידים ⁽⁵⁾
75.0%	38,296	4,159	46,902	26,673	47,629	חשיפות קמעונאיות ליחידים
75.0%	6,917	749	8,469	3,601	9,065	הלוואות לעסקים קטנים
53.0%	67,569	971	126,519	6,502	130,687	בביטחון נכס מגורים
100.0%	77,942	27,028	50,915	105,414	51,799	בביטחון נדל"ן מסחרי ⁽⁵⁾
124.6%	4,094	-	3,285	-	3,810	הלוואות בפיגור ⁽⁴⁾
80.6%	13,212	682	15,708	1,364	15,708	נכסים אחרים
55.3%	380,808	69,744	619,431	219,988	640,467	סך-הכל

- (1) היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוץ-מאזניות המשקפות סיכון אשראי, זאת למעט סכומי מסים נדחים והשקעות בתאגידים פיננסיים מתחת לספי הנכיו (הכפופים למשקל סיכון 250%), חשיפות בגין סיכון אשראי צד נגדי וחשיפות אגוח.
- (2) היתרות משקפות את סכומי החשיפה הפיקוחיים, בניכוי הפרשות ומחיקות, לפני מקדמי המרה לאשראי ולפני שיטות להפחתת סיכון אשראי.
- (3) היתרות משקפות את סכומי החשיפה הפיקוחיים, בניכוי הפרשות ומחיקות, לאחר מקדמי המרה לאשראי ולאחר שיטות להפחתת סיכון אשראי.
- (4) יתרות מאזניות וחוץ-מאזניות מוזגו בשל חוסר מהותיות.
- (5) סיווג מחדש של אשראי לרכישת קרקעות.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

ד.ג. הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון

טבלה ד-22: הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון⁽¹⁾⁽²⁾

סך-הכל סכום חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)	31 בדצמבר 2024									
	אחר	150%	100%	75%	60%	50%	35%	20%	0%	
	במיליוני ש"ח									
193,040	-	16	433	-	-	69	-	9,750	182,772	ריבונות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
6,013	-	-	-	-	-	4,153	-	209	1,651	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
25,019	-	-	29	-	-	5,353	-	13,207	6,430	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
6,137	-	-	-	-	-	3,380	-	2,757	-	חברות ניירות-ערך
199,147	-	2,301	172,537	-	-	12,019	-	12,290	-	תאגידים
54,163	-	-	-	54,163	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
9,780	-	-	10	9,770	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
136,926	-	-	5,995	15,241	40,911	38,637	36,142	-	-	בביטחון נכס מגורים
89,691	-	-	89,691	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
2,198	-	801	1,397	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
16,767	-	2,244	10,824	-	-	-	-	-	3,699	נכסים אחרים*
4,867	-	1,718	3,149	-	-	-	-	-	-	*מזה: בגין מניות
738,881	-	5,362	280,916	79,174	40,911	63,611	36,142	38,213	194,552	סך-הכל

(1) היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוב-מאזניות המשקפות סיכון אשראי, זאת למעט סכומי מסים נדחים והשקעות בתאגידים פיננסיים מתחת לספי
הניכוי (הכפופים למשקל סיכון 250%), חשיפות בגין סיכון אשראי צד נגדי וחשיפות איגוח.

(2) היתרות משקפות את סכומי החשיפה הפיקוחיים, בניכוי הפרשות ומחיקות, לאחר מקדמי המרה לאשראי ולאחר שיטות להפחתת סיכון אשראי.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ד-22: הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון⁽¹⁾⁽²⁾ (המשך)

סך-הכל סכום חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי (CRM)	31 בדצמבר 2023									
	אחר	150%	100%	75%	60%	50%	35%	20%	0%	
	במיליוני ש"ח									
192,291	-	20	251	-	-	28	-	698	191,294	ריבנויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
7,747	-	-	-	-	-	-	-	5,932	1,815	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
19,630	-	-	34	-	-	34	-	17,704	1,858	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
2,546	-	-	-	-	-	-	-	2,546	-	חברות ניירות-ערך
⁽³⁾ 181,574	-	⁽³⁾ 3,826	⁽³⁾ 153,264	-	-	10,526	-	13,958	-	תאגידים
51,061	-	-	-	51,061	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
9,218	-	-	19	9,199	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
127,490	-	-	3,854	13,766	37,241	37,510	35,119	-	-	בביטחון נכס מגורים
⁽³⁾ 77,943	-	⁽³⁾ -	⁽³⁾ 77,943	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
3,285	-	1,617	1,668	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
16,390	-	1,959	10,190	-	-	-	-	418	3,823	נכסים אחרים*
4,433	-	1,431	3,002	-	-	-	-	-	-	*מזה: בגין מניות
689,175	-	7,422	247,223	74,026	37,241	48,098	35,119	41,256	198,790	סך-הכל

(1) היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוזף-מאזניות המשקפות סיכון אשראי, זאת למעט סכומי מסים נדחים והשקעות בתאגידים פיננסיים מתחת לספי הניכוי (הכפופים למשקל סיכון 250%), חשיפות בגין סיכון אשראי צד נגדי וחשיפות איגוח.

(2) היתרות משקפות את סכומי החשיפה הפיקוחיים, בניכוי הפרשות ומחיקות, לאחר מקדמי המרה לאשראי ולאחר שיטות להפחתת סיכון אשראי.

(3) סיווג מחדש של אשראי לרכישת קרקעות.

ה. סיכוני אשראי של צד נגדי

סיכון הצד הנגדי מוגדר בבנק בהתאם להגדרה המופיעה בהוראת ניהול בנקאי תקין 203A כסיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. הסיכון הינו שהצד הנגדי לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה בנגזרים. ערך השוק של העסקה יכול להיות חיובי או שלילי לכל אחד מהצדדים לעסקה, ערך השוק אינו ודאי ועשוי להשתנות לאורך זמן ובהתאם לתנועות בגורמי סיכון השוק העומדים בבסיסו.

ה.1. ניהול סיכון הצד הנגדי

מטרת ניהול הסיכון הינה לאפשר לקיחת סיכוני צד נגדי בצורה מושכלת באמצעות קביעת מדיניות, הגדרת תיאבון סיכון ומגבלות וקביעת מתודולוגיה לאמידת הסיכון. הסיכון הפוטנציאלי להפסד עתידי הנובע מן העסקות במכשירים פיננסיים נגזרים ביחס לצד הנגדי נמדד על-ידי הפעלת מקדמים שמרניים על הסכומים הנומינליים של העסקות, או בגישת התרחישים שמחשבת את החשיפה הפוטנציאלית המקסימלית של הלקוח מתוך מגוון של מצבי שוק שונים, או על-פי מודל פנימי שפותח בבנק. שיטת המדידה מותאמת ללקוח בהתאם לאופי הפעילות בתיק הנגזרים שלו ולהסכמים עליהם חתם מול הבנק.

לפעילות לקוחות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים פותחו בבנק מודלים ממוחשבים לאמידת ולבקרת סיכון הצד הנגדי, הן ברמת העסקה והן ברמת הלקוח, במטרה להביא את החשיפה למונחי חשיפת אשראי ולאפשר מעקב שוטף אחר מצב הלקוחות. עבור פעילות זו, חשיפת האשראי למועד מסוים מוגדרת כסך של השווי הנוכחי של הפוזיציה, בתוספת סיכון פוטנציאלי להפסד עתידי, שנובע מתנודתיות של נכסי הבסיס בפוזיציה של הצד הנגדי, תוך התחשבות בקיזוז ומתאם בין העסקות, ומייצג את ההפסד הפוטנציאלי של הבנק במידה שהצד הנגדי ייקלע לכשל. חשיפת האשראי מנוהלת על-ידי היחידות העסקיות לפי מדרג סמכויות האשראי ולפי שיוך הלקוח לחטיבות. במעגל זה קיימות יחידות בקרה שתפקידן לעקוב אחר החשיפות לעומת המגבלות ולחשב את הדרישה לביטחונות.

נקבעו כללים ונוהלי עבודה לקביעת רמת הביטחונות הנדרשת מול עסקאות אלו, וכן כללי הפעולה הנדרשים לסגירת החשיפות. מדיניות הביטחונות מותאמת לאופי פעילות הלווה בתחום הנגזרים בכפוף להוראת ניהול בנקאי תקין 330. מגבלות החשיפה לצד נגדי נקבעות על-ידי סמכויות האשראי המתאימות בבנק.

המחלקה לניהול סיכוני שוק ונזילות בחטיבה לניהול סיכונים משמשת כמעגל בקרה שני ואחראית לקביעת המתודולוגיה לאמידת החשיפה לסיכון הצד הנגדי, להטמעתה בבנק ולחישוב חשיפת האשראי של הלקוחות בגין פעילותם בחדר העסקות, הן לצורך דרישת ביטחונות והן לצורך הקצאת הון כלכלית.

מדיניות הבנק לפעילות בנגזרים עם מוסדות פיננסיים המחויבים לעמידה בדרישות להלימות הון הינה לפעול במסגרת הסכמים לתיחום החשיפה (CSA). במסגרת הסכמים אלה אין תנאים הדורשים הגדלת ביטחונות במקרה של הורדת דירוג. ההיבטים התפעוליים הנובעים מהפעילות נבדקים ומבוקרים באופן שוטף על-ידי יחידה ייעודית.

לצורך חישוב חשיפת סיכון האשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים בדוחות הכספיים, מיישם הבנק את גישת SA-CCR, כפי שנקבעה בהוראת ניהול בנקאי תקין 203A. על מנת לנהל ולמתן את הסיכון, הבנק מפעיל טכניקות המאפשרות לקזז עסקות בנגזרים, וזאת בהתאם להוראה ובהתקיים, בין היתר, התנאים הבאים:

- קיומו של חוזה או הסכם קיזוז עם הצד הנגדי היוצר התחייבות משפטית יחידה המכסה את כל העסקות הכלולות, באופן שתהא לתאגיד הבנקאי הזכות לקבל, או החובה לשלם, אך ורק את הסכום נטו של הערכים המשוערכים לשוק החיוביים והשליליים של עסקות בודדות שנכללו במערך הקיזוז, במקרה שאותו צד נגדי לא יכבד את התחייבויותיו עקב כשל, פשיטת רגל, פירוק או נסיבות דומות.
- קיומן של חוות דעת משפטיות כתובות ומנומקות, שלפיהן, במקרה שהעניין יועמד למבחן משפטי, בתי המשפט והרשויות המנהליות הרלוונטיות ימצאו כי חשיפת התאגיד הבנקאי היא סכום נטו על-פי:
- החוק בתחום השיפוט שבו רשום הצד הנגדי, וכן, במקרה שמעורבת שלוחה זרה של הצד הנגדי, גם חוק תחום השיפוט שבו ממוקמת השלוחה;
- החוק החל לגבי העסקות הפרטניות;
- החוק החל לגבי כל חוזה או הסכם הדרושים כדי לבצע את הקיזוז בפועל.
- קיומן של נהלים פנימיים שנועדו לוודא כי מאפייניהם המשפטיים של הסדרי הקיזוז יבחנו לאור האפשרות של שינויים בחוק הרלוונטי. הנהלים יבטיחו, בין היתר, ביצוע סקירות משפטיות חוזרות.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

- קיומם של נהלים פנימיים שתכליתם לוודא כי טרם הכללת העסקה במערך הקיזוז, אותה עסקה נכללת בחוות דעת משפטיות העונות על הקריטריונים הקבועים לעיל.
- החשיפה לסיכון בכיוון השגוי (Wrong Way Risk) נבחנת במסגרת הפעלת תרחישי קיצון. סיכון זה מוצף כאשר נתוני התרחיש משפיעים הן על גודל החשיפה והן על אירועי כשל באופן עקבי.
- תרחישים בהם יכול להיווצר מצב בו הבנק יאלץ להגדיל את הביטחונות המופקדים אצל צדדים נגדיים מובאים בחשבון במסגרת מודלי הנזילות על מנת להבטיח היערכות מספקת במקרה של התממשות התרחיש.
- בנוסף לסיכון האשראי של צד נגדי בגין סיכון לכשל, נדרש הבנק להקצות הון לכיסוי הסיכון להפסדי שערורך לשווי שוק (CVA), בגין סיכון צפוי של צד נגדי לנגזרים מעבר לדלפק (OTC).

2. חשיפות לסיכון צד נגדי

טבלה ה-1: ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי לפי גישה פיקוחית

31 בדצמבר 2023					31 בדצמבר 2024					
RWA	EAD לאחר CRM	Alpha ששימש לצורך חישוב EAD רגולטורי	חשיפה פוטנציאלית עתידיית	עלות שחלוף	RWA	EAD לאחר CRM	Alpha ששימש לצורך חישוב EAD רגולטורי	חשיפה פוטנציאלית עתידיית	עלות שחלוף	
במיליוני ש"ח										
8,596	25,415	1.4	14,580	3,574	12,536	28,182	1.4	16,533	3,598	גישת SA-CCR
הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקות מימון ניירות-ערך (SFT))										
213	1,063	-	-	-	421	2,103	-	-	-	
8,809	26,478	1.4	14,580	3,574	12,957	30,285	1.4	16,533	3,598	סך-הכל

טבלה ה-2: הקצאת הון בגין התאמת שערורך לסיכון אשראי

31 בדצמבר 2023		31 בדצמבר 2024		
RWA	EAD לאחר CRM	RWA	EAD לאחר CRM	
במיליוני ש"ח				
4,560	25,391	5,124	28,169	סך-כל התיקים שמחשבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ה-3: הגישה הסטנדרטית - חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי לפי תיק פיקוחי ומשקלות סיכון

31 בדצמבר 2024				
סך חשיפת אשראי	100%	50%	20%	0%
במיליוני ש"ח				
ריבנויות	48	-	-	48
ישויות סקטור ציבורי (PSEs) שאינן ממשלה מרכזית	41	41	-	-
בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))	6,640	202	6,438	-
חברות ניירות-ערך	19,675	12,537	7,138	-
תאגידים	3,507	3,449	58	-
תיקים קמעונאיים פיקוחיים	28	28	-	-
הלוואות לעסקים קטנים	22	22	-	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	324	324	-	-
נכסים אחרים	-	-	-	-
סך-הכל	30,285	3,823	13,576	48

31 בדצמבר 2023				
סך חשיפת אשראי	100%	50%	20%	0%
במיליוני ש"ח				
ריבנויות	83	-	-	83
ישויות סקטור ציבורי (PSEs) שאינן ממשלה מרכזית	501	-	501	-
בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))	7,349	21	7,328	-
חברות ניירות-ערך	14,119	-	14,119	-
תאגידים	3,874	3,838	36	-
תיקים קמעונאיים פיקוחיים	41	41	-	-
הלוואות לעסקים קטנים	6	6	-	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	505	505	-	-
נכסים אחרים	-	-	-	-
סך-הכל	26,478	4,390	21,948	83

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ה-4: הרכב הביטחון - בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי

31 בדצמבר 2024						
ביטחון שמשמש בעסקות למימון ניירות-ערך (SFTs)		ביטחון שמשמש בעסקות נגזרים				
שווי הוגן של ביטחון שהופקד	שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	שווי הוגן של ביטחון שהופקד		שווי הוגן של ביטחון שהתקבל		
		לא מנותק	מנותק ⁽¹⁾	לא מנותק	מנותק ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח						
-	-	425	-	2,755	-	מזומן - מטבע מקומי
1,653	17,733	2,380	-	5,424	-	מזומן - מטבעות אחרים
9,570	1,492	-	950	7	-	חוב ריבוני מקומי
9,987	-	1,223	764	3,574	-	חוב ריבוני אחר
-	-	-	-	-	-	חוב של סוכנות ממשלתית
118	-	-	2,977	2,853	-	אגרות-חוב קונצרניות
-	-	-	-	-	-	מניות
-	-	-	-	-	-	ביטחון אחר
21,328	19,225	4,028	4,691	14,613	-	סך-הכל

31 בדצמבר 2023						
ביטחון שמשמש בעסקות למימון ניירות-ערך (SFTs)		ביטחון שמשמש בעסקות נגזרים				
שווי הוגן של ביטחון שהופקד	שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	שווי הוגן של ביטחון שהופקד		שווי הוגן של ביטחון שהתקבל		
		לא מנותק	מנותק ⁽¹⁾	לא מנותק	מנותק ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח						
-	-	843	-	2,664	-	מזומן - מטבע מקומי
2,630	6,302	4,704	-	6,414	-	מזומן - מטבעות אחרים
5,577	-	-	128	-	-	חוב ריבוני מקומי
1,626	1,599	792	472	4,163	-	חוב ריבוני אחר
-	-	-	-	-	-	חוב של סוכנות ממשלתית
-	869	-	4,516	2,127	-	אגרות-חוב קונצרניות
-	-	-	-	-	-	מניות
-	-	-	-	-	-	ביטחון אחר
9,833	8,770	6,339	5,116	15,368	-	סך-הכל

(1) ביטחון מנותק - ביטחון שהעמיד הבנק בחשבון מופרד המנותק מסיכון חדלות פירעון, ואשר יש להניח שיוחזר לתאגיד הבנקאי במקרה של חדלות פירעון של הצד הנגדי.

לבנק אין חשיפות לנגזרי אשראי ליום 31 בדצמבר 2024.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ה-5: חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים

31 בדצמבר 2023		31 בדצמבר 2024		
RWA	EAD אחרי CRM	RWA	EAD אחרי CRM	
במיליוני ש"ח				
49	(1)2,617	43	2,531	חשיפות לצד נגדי מרכזי כשיר (סך-הכל)
-	-	-	-	חשיפות לעסקות עם צד נגדי מרכזי כשיר (לא כולל ביטחון ראשוני והעברות לקרן סיכונים), מזה:
21	1,064	14	695	א. נגזרי OTC
13	674	15	755	ב. עסקות נגזרים סחירים בבורסה
-	-	-	-	ג. עסקות מימון ניירות-ערך
-	-	-	-	ד. מערכי קיזוז שבהם אושר קיזוז בין מוצרים
-	-	-	-	ביטחון ראשוני מנותק
12	557	11	565	ביטחון ראשוני לא מנותק
3	(1)322	3	516	העברות ממומנות לקרן סיכונים
-	-	-	-	העברות לא ממומנות לקרן סיכונים
-	-	-	-	חשיפות לצד נגדי מרכזי שאינו כשיר (סך-הכל)
-	-	-	-	חשיפות לעסקות עם צד נגדי מרכזי שאינו כשיר (לא כולל ביטחון ראשוני והעברות לקרן סיכונים), מזה:
-	-	-	-	א. נגזרי OTC
-	-	-	-	ב. עסקות נגזרים סחירים בבורסה
-	-	-	-	ג. עסקות מימון ניירות-ערך
-	-	-	-	ד. מערכי קיזוז שבהם אושר קיזוז בין מוצרים
-	-	-	-	ביטחון ראשוני מנותק
-	-	-	-	ביטחון ראשוני לא מנותק
-	-	-	-	העברות ממומנות לקרן סיכונים
-	-	-	-	העברות לא ממומנות לקרן סיכונים

(1) סווג מחדש.

ו. סיכון שוק

סיכון שוק הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים, ובכלל זה:

- **סיכון ריבית** - סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בעקומי התשואה במטבעות השונים;
- **סיכון מטבע** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי חליפין;
- **סיכון אינפלציה** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בעקום הציפיות למדד המחירים לצרכן ובאינפלציה בפועל;
- **סיכון מחירי מניות** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי מניות או במדדי מניות;
- **סיכון מרווחי אשראי** - סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינוי במרווח בין התשואה לפדיון של אגרות-חוב קונצרניות הנסחרות בשווקים לבין התשואה חסרת הסיכון הרלוונטית;
- **סיכון תנודתיות** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי התנודתיות המצוטטים בשוק;
- **סיכון מרווח (Basis risk)** - סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים או בסיסי ריבית שונים. גורמי סיכון השוק העיקריים אליהם חשוף הבנק הם שערי הריבית של השקל (במגזר הצמוד והלא-צמוד) ושל הדולר, אינפלציה, שער החליפין שקל/דולר ומרווחים בין עקומי הריבית השונים.

ו.1. סיכון שוק

ו.1.א. ניהול סיכון השוק

ניהול סיכונים השוק מתבצע בראיה גלובלית של הפעילות בבנק בארץ ובסיני הבנק בחו"ל ובשים לב לפעילות החברות הבנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה. ניהול סיכונים השוק מתבצע בכל חברה בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי מדיניות הנקבעת על-ידי הדירקטוריון של כל חברה ובהתאמה למדיניות הקבוצתית. הבנק קבע מגבלות סיכון קבוצתיות החלות גם על החברות הבנות בהן רמת הסיכון הוגדרה כמשמעותית לקבוצה, ככל שישנן. אמידה ובקרה של סיכונים שוק ונזילות מתבצעות על בסיס מתודולוגיה אחידה ברמת הקבוצה, בהנחיית החטיבה לניהול סיכונים, ובשים לב לגודל ההון ולאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה. החשיפות לסיכונים שוק של הבנק ושל החברות הבנות נבחנות על-ידי המחלקה לניהול סיכונים שוק ונזילות בחטיבה לניהול סיכונים ומדווחות להנהלה ולדירקטוריון הבנק בתדירות התואמת את רמת הסיכון. חטיבת שווקים פיננסיים אחראית על ניהול החשיפות לסיכונים שוק הנוצרות כתוצאה מפעילות כל היחידות העסקיות בבנק. סיכונים השוק בתיק הבנקאי מנוהלים על-ידי אגף ניהול נכסים והתחייבויות וסיכונים השוק למסחר מנוהלים על-ידי אגף חדרי עסקות וברוקראז'. אמידת סיכונים השוק ובקורת משלימות עליהם מתבצעות בחטיבה לניהול סיכונים במחלקה לניהול סיכונים שוק ונזילות, באופן בלתי תלוי, בנוסף על המעקב והניתוח המבוצעים כחלק מפעילותה של חטיבת שווקים פיננסיים. לגבי סיכון השקעה בתיק הנוסטרו ראה [סעיף סיכון מניות ומרווחי אשראי](#) להלן. מסגרות הסיכון משקפות את תיאבון הסיכון של הבנק לסיכונים שוק, דהיינו, רמת הסיכון שהדירקטוריון וההנהלה מוכנים לשאת במסגרת הפעילות העסקית על מנת להשיג תשואה/ערך. המסגרות נקבעות על-ידי הדירקטוריון ומעוגנות בנהלים הכוללים, בין היתר, מגבלות על רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בגורמי סיכון עיקריים ומגבלות ייעודיות לתחומים השונים. התיאבון לסיכון שוק בבנק נקבע במונחי הקצאת הון כלכלית ו/או VaR ו/או רגישויות ו/או תרחישים.

זיהוי החשיפה לסיכונים שוק מבוצע באופן שיטתי על-ידי איסוף מידע ממערכות ניהול המוצרים למסחר ולא למסחר. המידע מנותח לצורך ניהול הסיכון ואמידתו תוך שימוש במערכות מיכון מתקדמות המותאמות לכל אחד מן הצרכים ובמודלים מקובלים לתמחור. המודלים נבחנים בהליך תיקוף סדור.

ו.1.ב. מדיניות ניהול סיכונים השוק

מדיניות ניהול סיכונים השוק בקבוצת הבנק באה לידי ביטוי במדיניות ניהול סיכונים קבוצתית ובמגבלות כמותיות. הפעילות בשווקים מיועדת הן למטרות גידור החשיפות הנוצרות מפעילות הבנק וממתן שירות ללקוחותיו והן לניהול פוזיציות במסגרת מגבלות. ככלל, ניהול סיכונים השוק בקבוצה מכוון להגדלת תוחלת הרווח, תוך שמירה על רמות סיכון מאושרות ומבוקרות.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

מדי שנה מוגש לאישור הדירקטוריון מסמך המדיניות לניהול סיכוני Treasury בקבוצה, במסגרתו מאושרים בין היתר נוהלי הסיכון ובהם מגבלות והרשאות לפעילויות השונות לרבות מסגרת כוללת לאומדן הסיכון בתיק הבנקאי בבנק, מגבלות על רגישות כלל הבנק לגורמי סיכון ומסגרות סיכון לתחומים השונים בפעילות המסחר, בפעילות התיק הבנקאי ובפעילות ההשקעות. המסמך משקף את תיאבון הסיכון של הבנק ואת תכנית העבודה של חטיבת שווקים פיננסיים בתחומים אלה. מסמך המדיניות כולל התייחסות לאירועים המחייבים דיווח לרבות נוהל אסקלציה למנכ"ל וליו"ר הדירקטוריון ו/או יו"ר הוועדה לניהול סיכונים, לפי העניין, ובהם התפתחויות חריגות בשווקים או אירוע מהותי אחר.

טבלה ו-1: המגבלות העיקריות על חשיפות לסיכוני שוק נכון ליום 31 בדצמבר 2024

מגבלה	במיליוני ש"ח
כלל פעילות הבנק	
אומדן סיכון כולל (VaR)	2,030
רגישות השווי הכלכלי לשינויים של 1% במקביל בעקומי הריבית:	
שקל לא-צמוד	1,480
שקל צמוד מדד	1,660
מטבע-חוץ	660
רגישות לשינוי של 10% בשער החליפין שקל/מטבע-חוץ	550
חשיפות בסיס במגזר שקל צמוד מדד	+/-110%
מההון הפיננסי הפעיל	
מזה: תיק למסחר	
אומדן סיכון כולל (VaR)	130
רגישות השווי הכלכלי לשינויים של 1% במקביל בעקומי הריבית:	
שקל לא-צמוד	180
שקל צמוד מדד	160
מטבע-חוץ	110
רגישות לשינוי של 10% בשער החליפין שקל/דולר	250
רגישות הכנסה בתיק הבנקאי בישראל	
רגישות ההכנסה לשנה לשינויים של 1% במקביל בעקומי הריבית:	
שקל לא-צמוד	1,600
שקל צמוד מדד	300
מטבע-חוץ	500

1.1.ג. אמצעי פיקוח ומימוש המדיניות

הפעילות היוצרת את סיכוני השוק נמצאת בתחום האחריות של צוות הנהלה לניהול נכסים והתחייבויות. המדיניות, לרבות המגבלות שנקבעו, מובאת לדיון ולאישור, לפי העניין, לצוותי ההנהלה, לוועדות הדירקטוריון או למליאת הדירקטוריון. הפעילות השוטפת מתנהלת על-ידי צוותי משנה בהשתתפות בעלי תפקידים בכירים בבנק, האחד בראשות מנהל חטיבת שווקים פיננסיים והשני בראשות מנהל אגף ניהול נכסים והתחייבויות. צוות מקומי פועל גם בניו-יורק. פעילות הצוותים היא במסגרת החלטות הדירקטוריון וועדותיו בדבר חשיפות לסיכוני שוק ובכפוף להוראות הפיקוח על הבנקים, או הרגולטור המקומי, לפי העניין.

הדירקטוריון והוועדה לניהול ובקרת סיכונים מקבלים דיווח על הפעילות, החשיפות, תוצאות הפעילות וביצוע המדיניות שאושרה, לפחות אחת לרבעון. הדיווחים כוללים: סקירת נושאים שנידונו ודווחו בצוותים, לרבות החלטות עיקריות; עיקרי החשיפות ורמות הסיכון המנוצלות מתוך המסגרות המאושרות; תוצאות הפעילות; סיכום אירועי דיווח במידה ואירעו (הפסדים, חריגות מנהלים, אירועים חריגים); בקשות ואישורים להרחבת פעילויות; תמונת סיכון שוק/השקעה כוללת של פעילות הבנק וחברות בנות בעלות חשיפות משמעותיות לקבוצה ודיווחים נוספים על-פי העניין.

אמידת הסיכונים ובקרתם

מעגל בקרה ראשון - חטיבת שווקים פיננסיים, סניפי חו"ל וחברות בנות: בנוסף על אמידת הסיכונים, בחינת התוצאות ובקרה שוטפת על העמידה במגבלות, מתבצעת עבודת בקרה תפעולית על-ידי יחידות שונות בחטיבת שווקים פיננסיים ובשלוחות. מטרותיה הנוספות של בקרה זו הן בדיקת תקינות, שלמות והתאמה בין בסיסי הנתונים השונים במערכות דיווח שונות ואיתור שגיאות תפעוליות.

מעגל בקרה שני - החטיבה לניהול סיכונים: זיהוי ואמידת הסיכונים, בקרת המגבלות על היקף הסיכונים והדיווח על הממצאים מבוצעים, או מבוקרים, על-ידי המחלקה לניהול סיכונים שוק ונזילות בחטיבה לניהול סיכונים, באופן בלתי תלוי בניתוחים השוטפים ובדיווחים המבוצעים כחלק מפעילות המעגל הראשון. המחלקה גם מבצעת בקרה משלימה על סיכונים השוק, בקבוצה. המחלקה אחראית לגיבוש, לתחזוקה ולפיתוח השוק של המדיניות הקבוצתית ושל המתודולוגיה לאמידת סיכונים שוק של קבוצת הבנק.

1.1. המתודולוגיה לאמידת סיכונים השוק

המתודולוגיה להערכת סיכונים שוק אשר בשימוש בבנק אושרה על-ידי הדירקטוריון והנהלה. המתודולוגיה כוללת חישובי VaR, תרחישים ותרחישי קיצון (Stress Test) על כל תיקי המסחר ועל התיק הבנקאי. המתודולוגיה להערכת סיכונים שוק תואמת את היעדים האסטרטגיים בבנק ואת דרישות ועדת באזל ועומדת בסטנדרטים בינלאומיים.

המתודולוגיה לאמידת סיכון VaR

אומדן הסיכון במונחי VaR בפעילות המסחר מחושב לפחות פעם ביום, באופן של עשרה ימי עסקים וברמת מובהקות של 99%. ההתייחסות הינה לסיכון הגבוה מבין שתי שיטות אמידת סיכון מקובלות. האומדן מספק התראה מהירה יחסית על רמת סיכון השוק בתקופות של עלייה בתנודתיות. שערך מלא של התיק למסחר מתבצע לפחות אחת ליום, בתרחישים שונים, לצורך אומדן.

בנוסף, מבוצע באופן שוטף תהליך בחינה בדיעבד (Backtest), במטרה לבחון את תקפות מודל אמידת הסיכון בתיק למסחר. מספר החריגות נבחן על-פי קריטריונים שהוגדרו בהמלצות ועדת באזל כאשר עד ארבע חריגות מתוך כמאתיים חמישים תצפיות בשנה נחשב כ"תחום הירוק" (לרמת מובהקות של 99%). תוצאות הבדיקה מדווחות שנתיית להנהלה ולדירקטוריון ועל פיהן המודל נמצא ב"תחום הירוק". המודל הפנימי משמש לאמידת הסיכון הפנימית בבנק. בנק ישראל לא אימץ את גישת המודלים הפנימיים לריתוק הון רגולטורי בגין סיכונים שוק. אמידת סיכון של פעילות התיק הבנקאי במונחי VaR מתבצעת אחת לחודש בשיטה ההיסטורית ובאופן של חודש.

מגבלות המתודולוגיה לאמידת הסיכון בפעילות המסחר בבנק

- סימולציות מונטה קרלו מניחה כי גורמי הסיכון מתפלגים נורמלית. הנחה זו איננה מתקיימת תמיד במציאות;
 - הסימולציה ההיסטורית מניחה כי ההתנהגות ההיסטורית של גורמי הסיכון תחזור על עצמה בעתיד, דבר שעלול לא להתקיים;
 - שינוי פתאומי בגורם סיכון אינו ניתן לחיזוי באף אחת מהשיטות;
 - בשימוש ברמת מובהקות של 99% מתעלמים מהפסדים שעשויים להתרחש מעבר לרמת המובהקות;
 - השימוש באופן של עשרה ימי עסקים מגלם הנחה כי ניתן לגדר או למכור את הפוזיציות, תוך עשרה ימי עסקים. במוצרים יחודיים, במצבי שוק מסוימים או בתקופות משבר ייתכן ובעיות נזילות בשוק לא תאפשרנה סגירה או גידור מלא של הפוזיציות בפרק זמן זה;
 - אומדן הסיכון מחושב על הפוזיציות רק מספר פעמים במהלך יום העסקים.
- כדי למתן את השפעת המגבלות האמורות מופעלים, בנוסף, תרחישי מאמץ לבדיקת ההפסד האפשרי במקרים קיצוניים, לגבי כל תחומי הפעילות למסחר, כמפורט להלן.

מגבלות המתודולוגיה לאמידת הסיכון בתיק הבנקאי

- סיכון האשראי הגלום בנכסים אינו מהווה פרמטר בחישובים שנעשים לצורך אמידת סיכונים השוק, אשר מטרתם להתמקד בכימות סיכונים השוק בתיק הבנקאי;
- המידע המשמש לאמידת הסיכון נאסף ממערכות מיכון שונות;
- שימוש במודלים התנהגותיים במוצרים שונים;
- הסימולציה ההיסטורית מניחה כי ההתנהגות ההיסטורית של גורמי הסיכון תחזור על עצמה בעתיד, דבר שעלול לא להתקיים;
- בשימוש ברמת מובהקות של 99% מתעלמים מהפסדים שעשויים להתרחש מעבר לרמת המובהקות.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

כדי למתן את השפעת המגבלות האמורות, מופעלים, בנוסף, תרחישי קיצון לבדיקת ההפסד האפשרי במקרים קיצוניים כמפורט להלן וכן נבדקת השפעת הקרסת ההנחות ההתנהגותיות.

המתודולוגיה להפעלת תרחישים ותרחישי קיצון

- המתודולוגיה להערכת סיכונים שוק בבנק כפופה למתודולוגיה הקבוצתית וכוללת גם חישוב אומדני סיכון במונחי VaR וגם הפעלת תרחישים ותרחישי קיצון (Stress tests) על תיקי המסחר ועל התיק הבנקאי:
- ניתוח רגישות - רגישות התיק/הפעילות לגורמי הסיכון השונים נבחנת באמצעות הרצת תרחישים על גורם סיכון אחד, כאשר שאר גורמי הסיכון נשארים קבועים. בדרך זו ניתן לבחון את השפעתם של גורמי הסיכון העיקריים על התיק. בתיקי האופציות נבחנת גם השפעה צולבת של יותר מגורם סיכון אחד;
- תרחיש היסטורי גרוע ביותר המבוסס על היסטוריה של חמש השנים האחרונות ובאופק של עשרה ימי עסקים מחושב על התיק למסחר. תרחיש היסטורי גרוע ביותר המבוסס על היסטוריה של עשר שנים ובאופק של חודש מחושב על התיק הבנקאי ועל כלל הבנק;
- תרחישים מאקרו כלכליים - תרחישים סובייקטיביים המפותחים בשיתוף עם המחלקה הכלכלית של הבנק ומאשרים על-ידי צוות תרחישי קיצון; המתודולוגיה להפעלת תרחישי קיצון בבנק מתוארת בפרק תרחישי קיצון לעיל;
- תרחישי ריבית קבועים - סט תרחישים שבו הריביות העיקריות שהבנק חשוף אליהן מתורחשות בשינויים מקבילים ולא מקבילים;
- תרחישים קיצוניים במתודולוגיה דומה לזו המופעלת ביצירת תרחישי VaR, המבוססים על התנודתיות של גורמי הסיכון בתקופת לחץ בשווקים (Stressed VaR);
- תרחישים נוספים על-פי הצורך. העקרונות המנחים את קביעת והפעלת התרחישים אושרו על-ידי צוות ההנהלה והדירקטוריון.

2.1. סיכון שוק בתיק למסחר

סיכונים שוק בתיק למסחר הם תוצאה של פעילות הבנק כעושה שוק, כסוחר וכמנהל פוזיציות עבור עצמו. ככלל, הפעילות מבוססת על ניהול דינמי של הפוזיציות באמצעות מכשירים פיננסיים סחירים ונזילים. השינויים בהיקף החשיפות עשויים להיות מהירים כפונקציה של שינויים בשווקים ושל פעילות הלקוחות. לרוב, ניתן לשנות את היקף החשיפות במהירות ולהתאימן לפוזיציה הרצויה. רמת הסיכון של הבנק נמדדת ומבוקרת על-פי נהלים הכוללים, בין היתר, מגבלות על אומדן סיכון במונחי VaR ועל רגישות השווי הכלכלי לשינויים בגורמי הסיכון העיקריים. אומדן סיכון בשיטת הערך בסיכון (VaR), אומד את ההפסד המקסימלי הצפוי לתאגיד בשל התממשות סיכונים שוק, בתקופת זמן נתונה וברמת מובהקות סטטיסטית שנקבעה מראש על-ידי הבנק ואושרה על-ידי הדירקטוריון (ראה [המתודולוגיה לאמידת הסיכון לעיל](#)). אומדן הסיכון VaR בפעילות למסחר נעשה באופק של עשרה ימי עסקים, ומשמעו הנחה כי ניתן לגדר ולמכור את הפוזיציות תוך עשרה ימי עסקים.

המגבלות העיקריות לפעילות מפורטות בפרק ניהול סיכונים השוק לעיל. אמידת הסיכון וכן בדיקת העמידה במגבלות של הפעילות למסחר מתבצעות לפחות פעם ביום, הן על-ידי יחידות בקרה בתוך חטיבת שווקים פיננסיים והן על-ידי יחידות במעגל הבקרה השני.

טבלה ו-2: אומדני הסיכון של הפעילות למסחר (VaR)

ממוצע	ליום	ממוצע בשנת	ליום
בשנת	31 בדצמבר	2024	31 בדצמבר
2023	2023		2024
		במיליוני ש"ח	
45	33	48	25

סך-הכל מסחר בחדרי העסקות

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ו-3: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ושינויים במדד המחירים לצרכן

31 בדצמבר 2023		31 בדצמבר 2024		
ירידה 10%	עלייה 10%	ירידה 10%	עלייה 10%	
במיליוני ש"ח				
111	(131)	209	(140)	דולר ארצות-הברית
2	(2)	31	(18)	אירו
ממד המחירים לצרכן				
ירידה 3%	עלייה 3%	ירידה 3%	עלייה 3%	
(899)	879	* (856)	* 819	

* ליום 31 בדצמבר 2024 נכללה בתחשיב השפעת פיקדונות ברירת מדד כמפורט להלן.

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בשערי חליפין, המבוסס על שערך כל המכשירים המאזניים והחוף-מאזניים במערכת לניהול סיכונים, תוך שימוש במודלים מקובלים לשערך כל מכשיר, ובשערים יציגים כשער הבסיס. לצורך החישוב משוערך התיק מחדש בשער חליפין המשקף עלייה/ירידה בשיעור המוצג, ללא הנחות נוספות. נציין כי לשינויי שערי חליפין גם השפעה מסוימת על סך נכסי הסיכון ובהתאם על יחסי ההון. עוד יצוין כי לשינויי בשערי חליפין השפעה על ערכם של פריטים לא-כספיים (כדוגמת, נירות-ערך) הנקובים במטבע-חוץ, שלא הובאו בחשבון בניתוח הרגישות. הרגישות למדד המחירים לצרכן מחושבת על-פי חשיפת הבנק למדד כמפורט בביאור 30 בדוחות הכספיים ובתוספת רצפת מדד על הרווח החשבונאי הצפוי. החל מיום 30 בספטמבר 2024 נכללת בתחשיב השפעת פיקדונות ברירת מדד בהתאם למסלול הצפוי תחת התרחיש האמור.

טבלה ו-4: סיכון שוק על-פי הגישה הסטנדרטית

הבנק נדרש לשמור הון בגין נכסי סיכון שוק, על-פי מודל סטנדרטי שהוגדר על-ידי בנק ישראל. הלימות ההון הרגולטורית מחושבת על סיכוני הריבית והמניות בתיק למסחר בלבד, כפי שהוגדרו לעיל, ועל סיכוני המטבע בתיק הבנקאי ובתיק למסחר.

נכסי סיכון		
31 בדצמבר 2023	31 בדצמבר 2024	
במיליוני ש"ח		
מוצרים ישירים		
3,137	3,685	סיכון שיעור ריבית (כללי וספציפי)
-	-	סיכון פוזיציה במניות (כללי וספציפי)
375	563	סיכון שער חליפין
-	-	סיכון סחורות
אופציות		
-	-	הגישה הפשוטה
733	159	גישת דלתה-פלוס
-	-	גישת התרחישים
-	-	איגוח
4,245	4,407	סך-הכל

בתחום פעילות לקוחות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים פותחו בבנק מודלים ממוחשבים לאמידת ולבקרת סיכון האשראי לצד הנגדי, הן ברמת העסקה והן ברמת הלקוח. מגבלות החשיפה לצד נגדי נקבעות על-ידי סמכויות האשראי המתאימות בבנק. כמו-כן, נקבעו כללים ונוהלי עבודה לקביעת רמת הבטוחות הנדרשת מול עסקות אלו, וכן כללי הפעולה לסגירת החשיפות מול הלקוח במידה ונדרש. מדיניות הבנק לפעילות בנגזרים עם מוסדות פיננסיים המחויבים לעמידה בדרישות להלימות הון הינה לפעול במסגרת הסכמים לתחום החשיפה (CSA). למידע נוסף על חשיפות האשראי לצד נגדי ואופן ניהולן ראה [פרק סיכון אשראי צד נגדי](#) לעיל.

3.1. סיכון ריבית בתיק הבנקאי

סיכון ריבית בתיק הבנקאי מתייחס להשפעה הפוטנציאלית של שינויים בעקומי הריבית השונים על הערך הכלכלי של הבנק (דהיינו, השינוי בערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות) ו/או על הכנסות הריבית (רגישות ההכנסה החשבונאית). הסיכון נוצר במהלך הפעילות הבנקאית השוטפת והיזומה של הבנק, ונובע ממתן שירות שוטף לקהל הרחב ולמגזר העסקי והפיננסי ומפעילויות אחרות, ובכללן חשיפת הריבית הנובעת מניהול תיק ההשקעות. הסיכון נובע מהבדלים במבנה הנכסים וההתחייבויות - תקופה, בסיסי ריבית, מועדי חידוש ריבית ועוד. בבנק קיימות מגבלות הן על רגישות הערך הכלכלי והן על רגישות ההכנסה וההון לתרחישי שינוי בעקומי התשואות השקליים והמדדיים ובעקומי התשואות במטבעות אחרים (כולל חברות בנות פיננסיות המנוהלות על-ידי וחברות בנות בעלות חשיפה משמעותית מבחינת הקבוצה ככל שישנן).

זיהוי החשיפה לסיכונים ריבית מבוצע באופן שיטתי על-ידי איסוף מידע ממערכות ניהול המוצרים. המידע מנותח לצורך ניהול הסיכון ואמידתו תוך שימוש במערכות מיכון מתקדמות המותאמות לכל אחד מן הצרכים ובמודלים מקובלים. המודלים נבחנים בהליך תיקוף סדור. בתיק הבנקאי בישראל, התזרימים הנובעים מנכסים והתחייבויות מופקים ומנותחים על-ידי מערכת ייעודית לניהול סיכון הריבית לכל המוצרים הבנקאיים, לפי תאריכי שינוי הריבית. כן מתקבלים נתונים בקבצים נפרדים מסניף ניו-יורק ומהחברות הבנות להן חשיפה משמעותית לקבוצה. במקביל מתבצעים חישובי רגישות במחלקה לניהול סיכונים שוק ונזילות שבחטיבה לניהול סיכונים, תוך שימוש במערכת לניהול סיכונים.

בטבלת רגישות הערך הכלכלי מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בעקומי הריבית, המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בעקום ריבית שאינו מביא בחשבון את מרווח סיכון האשראי של הצד הנגדי ותוך שימוש במודלים פנימיים לגבי חלק מהמוצרים. זאת בשונה מהחישוב בטבלאות שווי הוגן המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בריבית היוון המשקפת גם את רמת הסיכון של הצד הנגדי למכשיר הפיננסי. בהתאם להוראות הדיווח לציבור של בנק ישראל, הבנק מיישם תרחישי זעזוע וקיצון הפוטנציאליים לשינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים המשמשים את הבנק. תרחישי הזעזוע והקיצון מחושבים בהתאם לכללים שנקבעו בדרישות הדיווח. התרחישים הנדרשים הינם תרחישים מקבילים בעקומי הריבית, התללה (ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך), השטחה (עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך), וכן תרחישים של עליית ריבית בטווח הקצר וירידת ריבית בטווח הקצר. התרחישים יושמו באופן אחיד על כל המטבעות הנכללים בדיווח לציבור.

בחישוב חשיפת הבנק לשינוי בשערי הריבית במונחי ערך כלכלי ושווי הוגן מחשב הבנק את השפעת תזוזת הריבית על כל הנכסים וההתחייבויות הפיננסיים, תוך שימוש במודלים ההתנהגותיים הבאים:

- מודל העו"ש - בהתבסס על מודל סטטיסטי והערכות מתייחס הבנק לחלק מיתרות עו"ש הזכות כיציבות ופורס אותן כהתחייבות לזמן ארוך יותר ממועד הפירעון החוזי.
- מודל פירעונות מוקדמים במשכנתאות - המודל כולל הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיר בהתאם להערכת הבנק בעזרת מודל סטטיסטי המתבסס על ניתוחים היסטוריים והנחות נוספות.

מודלים אלו נבחנים אחת לתקופה ומעודכנים באופן המשקף את השינויים בשוק ואת הערכות ההנהלה.

רגישות ההכנסה שונה מרגישות הערך, בעיקר כיוון שאינה כוללת שינוי ערך מהוון של נכסים והתחייבויות לזמן ארוך, אשר אינם נמדדים בדוח רווח והפסד על בסיס שווי הוגן, אך כוללת את שינוי ההכנסה הנובע משינוי הריבית, שאינם חלק מרגישות הערך, כגון מרווחי פיקדונות. מדיניות ניהול סיכון הריבית מכוונת, בהתאמה ליעדי הבנק, להשגת מבנה החשיפה הרצוי בכל אחד מהמגזרים (שקל לא-צמוד, שקל צמוד מדד ומטבע-חוץ וצמודיו), בהתאם להערכות לגבי משתני השוק ובכפוף למגבלות. הרגישות לריבית נמדדת באופן מבוקר לפחות אחת לחודש, עם מדידות תכופות יותר לצרכי ניהול החשיפות. ככלל, מטרת ניהול סיכונים הריבית בקבוצה הינה לאפשר שירות ללקוחות תוך לקיחת סיכון באופן מבוקר.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

סיכון הריבית בתיק הבנקאי (סיכון שוק שאינו למסחר) בבנק הפועלים מנוהל בחטיבת שווקים פיננסיים על-ידי אגף ניהול נכסים והתחייבויות ובכל חברה בת בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי מדיניות הנקבעת על-ידי הדירקטוריון של כל חברה ובהתאמה למדיניות הקבוצתית. אמידה ובקרה של הסיכון מתבצעות על בסיס מתודולוגיה אחידה ברמת הקבוצה, בהנחיית החטיבה לניהול סיכונים וחטיבת שווקים פיננסיים, ובשים לב לגודל ההון ולאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה בת. החשיפה לסיכון של החברות הבנות נבחנת על-ידי יחידות בהנהלה הראשית ומדווחת להנהלה ולדירקטוריון הבנק בתדירות התואמת את רמת הסיכון.

הכלים לניהול ולגידור החשיפות בתיק הבנקאי הינם מדיניות המחירים, ניהול תיק אגרות-החוב, הנפקת מכשירי חוב, נגזרים ועוד. ניהול החשיפות שלא למסחר של הבנק מסתמך, בין היתר, על תחזיות והנחות עבודה לגבי ההתפתחויות הצפויות בשוקי הכספים וההון בארץ ובעולם. הבנק מגדר בנגזרים, תוך שימוש בחשבונאות גידור, חלק מרגישות הריבית של אגרות-החוב וההתחייבויות הארוכות במטבע-חוץ. השפעת הפעולות שבוצעו בשווקים נבחנות אחת לשבוע על-ידי אגף ניהול נכסים והתחייבויות. אחת לחודש נבחן שינוי הערך הכלכלי הנובע משינויים בשווקים על התיק הבנקאי כולל גידורים.

טבלה ו-5: שווי הוגן נטו מותאם* של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

ליום 31 בדצמבר 2023					ליום 31 בדצמבר 2024					
שקל לא-צמוד	שקל צמוד	מטבע-חוץ - דולר	מטבע-חוץ - אחר	סך-הכל	שקל לא-צמוד	שקל צמוד	מטבע-חוץ - דולר	מטבע-חוץ - אחר	סך-הכל	
במיליוני ש"ח										
634,877	16,136	96,773	63,349	458,619	673,746	16,282	100,314	66,451	490,699	נכסים פיננסיים**
1,526,443	162,671	683,691	17,920	662,161	1,777,798	170,255	724,456	14,379	868,708	סכומים אחרים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, מורכבים וחוץ-מאזניים
594,131	16,733	141,370	25,805	410,223	626,127	17,351	150,297	23,505	434,974	התחייבויות פיננסיות**
1,525,451	162,259	640,359	20,761	702,072	1,776,569	169,876	675,681	19,321	911,691	סכומים אחרים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, מורכבים וחוץ-מאזניים
41,738	(185)	(1,265)	34,703	8,485	48,848	(690)	(1,208)	38,004	12,742	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים
(3,896)	-	-	(3,896)	-	(4,816)	-	-	(4,816)	-	השפעת התחייבויות לזכויות עובדים
16,057	702	3,019	-	12,336	21,977	778	4,146	-	17,053	השפעת ייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה
53,899	517	1,754	30,807	20,821	66,009	88	2,938	33,188	29,795	שווי הוגן נטו מותאם*
53,922	528	2,069	30,040	21,285	65,073	237	3,003	32,148	29,685	מזה: תיק בנקאי
80	-	-	(110)	190	(13)	-	-	(252)	239	מזה: השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השפעת הנחות התנהגותיות אחרות

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים, ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 32 בדוחות הכספיים](#).

** למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ו-6: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם* של הבנק וחברות מאוחדות שלו

		ליום 31 בדצמבר 2023				ליום 31 בדצמבר 2024					
		שקל	שקל	שקל צמוד	שקל	שקל	שקל צמוד	שקל	שקל		
		לא-צמוד	לא-צמוד	למדד	לא-צמוד	לא-צמוד	למדד	למדד	לא-צמוד		
		אחר	אחר	דולר	אחר	אחר	דולר	דולר	אחר		
		במיליוני ש"ח									
שינויים מקבילים											
	עלייה במקביל של 1%	41	(1,091)	(161)	91	(1,120)	76	(1,028)	(196)	43	(1,105)
	מזה: תיק בנקאי	47	(1,071)	(155)	89	(1,090)	39	(991)	(200)	46	(1,106)
	מזה: השפעת פריסה לתקופות של פיקדונות הציבור לפי דרישה	3,049	-	605	177	3,831	2,412	-	485	158	3,055
	מזה: השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיור	67	181	-	-	248	27	109	-	-	136
	עלייה במקביל של 2%	115	(2,129)	(325)	172	(2,167)	237	(1,992)	(391)	87	(2,059)
	מזה: תיק בנקאי	129	(2,089)	(312)	169	(2,103)	200	(1,955)	(395)	90	(2,060)
	מזה: השפעת פריסה לתקופות של פיקדונות הציבור לפי דרישה	5,897	-	1,170	342	7,409	4,695	-	944	309	5,948
	מזה: השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיור	105	310	-	-	415	40	185	-	-	225
	ירידה במקביל של 1%	71	1,144	150	(97)	1,268	(140)	1,100	201	(56)	1,105
	מזה: תיק בנקאי	24	1,123	145	(95)	1,197	(94)	1,061	204	(59)	1,112
	מזה: השפעת פריסה לתקופות של פיקדונות הציבור לפי דרישה	(3,267)	-	(647)	(190)	(4,104)	(2,549)	-	(513)	(168)	(3,230)
	מזה: השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיור	(103)	(243)	-	-	(346)	(46)	(149)	-	-	(195)
	ירידה במקביל של 2%	246	2,343	298	(205)	2,682	(155)	2,281	413	(111)	2,428
	מזה: תיק בנקאי	134	2,299	288	(202)	2,519	(109)	2,242	416	(114)	2,435
	מזה: השפעת פריסה לתקופות של פיקדונות הציבור לפי דרישה	(6,771)	-	(1,342)	(393)	(8,506)	(5,245)	-	(1,056)	(346)	(6,647)
	מזה: השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיור	(253)	(565)	-	-	(818)	(117)	(349)	-	-	(466)
שינויים לא מקבילים											
	התללה ⁽¹⁾	(170)	(164)	(93)	68	(359)	(525)	(180)	(40)	33	(712)
	מזה: תיק בנקאי	(229)	(163)	(96)	67	(421)	(534)	(174)	(37)	32	(713)
	השטחה ⁽²⁾	213	(59)	(29)	(44)	81	563	(29)	(27)	(32)	475
	מזה: תיק בנקאי	266	(56)	(25)	(44)	141	559	(27)	(32)	(31)	469
	עליית ריבית בטווח הקצר	166	(514)	(126)	(3)	(477)	576	(465)	(138)	(10)	(37)
	מזה: תיק בנקאי	227	(503)	(121)	(4)	(401)	552	(448)	(144)	(8)	(48)
	ירידת ריבית בטווח הקצר	(181)	510	140	7	476	(616)	468	141	1	(6)
	מזה: תיק בנקאי	(240)	498	134	8	400	(644)	450	146	(1)	(49)
	מקסימום**	213	1,144	(161)	(97)	1,268	(616)	1,100	201	(56)	1,105
	מזה: תיק בנקאי	266	1,123	(155)	(95)	1,197	(644)	1,061	204	(59)	1,112

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ובניכוי התחייבות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של העו"ש זכות לפי מודל.

** מקסימום - לא כולל תרחישי 2%.

(1) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.

(2) השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ו-7: רגישות הערך הכלכלי של הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש)

ליום 31 בדצמבר 2023		ליום 31 בדצמבר 2024					
מטבע-חוץ	שקל צמוד מדד	שקל לא-צמוד	מטבע-חוץ	שקל צמוד מדד	שקל לא-צמוד		
במיליוני ש"ח							
						שינויים במקביל	
	(177)	(1,088)	(329)	(217)	(1,135)	(361)	עלייה במקביל של 1%
	177	1,193	461	204	1,237	495	ירידה במקביל של 1%

הפער בין רגישות השווי הכלכלי לרגישות השווי ההוגן ליום 31 בדצמבר 2024 נובע בעיקרו משימוש בעקומי היוון שונים כמתואר לעיל שהשפעתם נאמדת בכ-0.3 מיליארד ש"ח במגזר הלא-צמוד ו-0.1 במגזר מטבע-חוץ. במהלך שנת 2024 הושפעה הרגישות במגזר הלא-צמוד מרכישות אגרות-חוב ממשלתיות תוך הארכת מח"מ תיק אגרות-החוב מחד, ועדכון פריסת העו"ש שאושר בדצמבר 2024 מאידך, כך שהרגישות בתאריך המאזן הינה ללא שינוי מהותי ביחס לשנה הקודמת. רגישות השווי ההוגן ורגישות הערך הכלכלי לעיל כוללות כאמור השפעת מודלים התנהגותיים לפריסת יתרות העו"ש ולפירעונות מוקדמים בתיק המשכנתאות, שהשפעתם על רגישות השווי ההוגן מפורטת בטבלה ו-10 להלן. בפרט, העו"ש פרוס על פני תקופה של 10 שנים, הפריסה ומח"מ העו"ש מפורטים בטבלה זו. הבנק לא מפעיל מודל התנהגותי לתכניות חיסכון מאחר שנבחנה השפעות ההפקדות השוטפות והמשיכות המוקדמות בתכניות חיסכון ונמצא כי השפעתן נטו קטנה.

טבלה ו-8: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

ליום 31 בדצמבר 2023		ליום 31 בדצמבר 2024				
סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות מריבית	סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות מריבית	
במיליוני ש"ח						
						שינויים במקביל
133	82	51	409	(150)	559	עלייה במקביל של 1%
122	71	51	441	(118)	559	מזה: תיק בנקאי
(1,021)	(104)	(917)	(727)	192	(919)	ירידה במקביל של 1%
(999)	(82)	(917)	(798)	121	(919)	מזה: תיק בנקאי
			(727)	192	(919)	מקסימום
			(798)	121	(919)	מזה: תיק בנקאי

רגישות ההכנסה בטבלה לעיל חושבה על-ידי שינוי עקומי התשואות תוך שימוש בהנחות התנהגותיות לגבי שינויים במרווחי פיקדונות ולגבי מעבר כספים מעו"ש לפיקדונות נושאי ריבית במקרה של עליית ריבית. ההנחות נבחנות ומתעדכנות תקופתית בהתאם להתפתחויות בסביבת הריבית. הרגישות לירידת ריבית ביום 31 בדצמבר 2024 ירדה לעומת הרגישות ביום 31 בדצמבר 2023 בעיקר מפעילות נגזרים, שבאה לידי ביטוי בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. רובה המכריע של רגישות ההכנסה לירידת ריבית נובע מרגישות לירידת הריבית בישראל. נציין כי ברגישות לעליית ריבית חל גידול לעומת הרגישות ביום 31 בדצמבר 2023, בשל עדכון הנחות מעבר מעו"ש לפיקדונות בתרחיש זה, שבא לידי ביטוי בסעיף הכנסות מריבית.

טבלה ו-9: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על ההון העצמי (נטו לאחר מס)

31 בדצמבר 2023	31 בדצמבר 2024	
במיליוני ש"ח		
(723)	(932)	עלייה במקביל של 1%
704	969	ירידה במקביל של 1%

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ו-10: חשיפה כוללת של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

31 בדצמבר 2024				
מעל דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 עד 5 שנים
במיליוני ש"ח				
סכומים מדווחים				
406,212	48,939	37,047	70,256	56,265
376,678	642,964	457,231	171,016	78,752
335,283	40,838	113,320	53,352	22,261
401,490	663,686	407,839	162,195	83,742
46,117	(12,621)	(26,881)	25,725	29,014
פירוט נוסף של החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית				
א. לפי מהות הפעילות				
54,910	5,202	(48,264)	16,364	29,831
(8,793)	(17,823)	21,383	9,361	(817)
ב. לפי בסיסי הצמדה				
65,994	(17,678)	(36,697)	3,815	14,527
610	1,068	3,791	16,883	6,477
(20,487)	3,989	6,025	5,027	8,010
ג. השפעות על החשיפה לשינויים בריבית				
-	(102)	(290)	(741)	(652)
109,205	-	(20,925)	(21,803)	(14,371)
86	164	633	708	(30)

* ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

** סווג מחדש.

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים, ולאחר השפעת פריסה לתקופות של העו"ש זכות לפי מודל.
- (2) סכומים לקבל ולשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, מורכבים וחוץ-מאזניים, לאחר השפעה של ההתחייבויות לזכויות עובדים.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעור הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסר לכל מבקש.
- בטבלה זו, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי (למעט פריטים לא-כספיים) ושל סכומים אחרים לקבל ולשלם ולאחר השפעת ההתחייבות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה כמוסבר בהערה ג' להלן, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 32 בדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי.
- הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הנובעים מפיקדונות לפי דרישה חושב בהתאם להנחות לגבי תקופות לפירעון המשמעות את הבנק לניהול סיכוני ריבית.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 32 בדוחות הכספיים.
- ה. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

2023 בדצמבר 31			2024 בדצמבר 31						
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנה	מעל 5 עד 10 שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים					במיליוני ש"ח
1.17	4.57%	**634,879	1.18	4.79%	673,748	6,605	1,870	12,253	34,301
0.60		**1,526,443	0.59		1,777,824	-	335	2,836	48,012
0.94	4.06%	**578,076	1.03	4.36%	604,178	2	82	2,966	36,074
0.62		**1,529,347	0.62		1,781,385	-	803	4,020	57,610
		**53,899	-		66,009	6,603	1,320	8,103	(11,371)
*2.28		**53,922	*1.86		65,073	6,604	1,190	8,110	(8,874)
*4.35		** (23)	*3.20		936	(1)	130	(7)	(2,497)
*(0.45)		20,819	*(0.16)		29,792	4,784	992	6,516	(12,461)
*3.34		30,807	*3.29		33,188	72	364	1,619	2,304
*17.31		2,273	*5.46		3,029	1,747	(36)	(32)	(1,214)
8.46	2.43%	(3,896)	8.08	2.37%	(4,816)	-	(435)	(1,244)	(1,352)
**1.81	4.58%	16,057	2.42	4.74%	21,977	-	-	-	(30,129)
** (0.35)	** (0.04%)	80	(0.24)	(0.04%)	(13)	-	(574)	(1,202)	202

4.1. סיכון מניות ומרווחי אשראי - סיכון השקעה

הגדרת סיכון השקעה בבנק, הינה חשיפה לשוק המניות, למרווחי אשראי ולסיכון האשראי בשווקי אגרות-החוב והמניות בתיק הבנקאי בקבוצה (כתוצאה מהחזקה במוצרים אלו עלול הבנק להיחשף גם לסיכונים ריבית ו/או מטבע ו/או נזילות ואלה מנוהלים בנפרד). על-פי הגדרת הבנק, אגרות-חוב ממשלת ישראל בש"ח ובמטבע-חוץ ואגרות-חוב ממשלה, המוחזקות על-ידי שלוחה, של המדינה בה היא פועלת, אינן נושאות סיכון השקעה ולכן אינן נכללות במדידת סיכון ההשקעה בבנק.

סיכון ההשקעה בקבוצה נוצר בעיקר בשלוש מסגרות:

1. תיק השקעות המנוהל באחריות חטיבת שווקים פיננסיים. ככלל, השקעות אלה מבוצעות באמצעות ניירות-ערך סחירים.
2. השקעות לא סחירות המבוצעות על-פי רוב באמצעות החברה הבת פועלים אקוויטי על-פי מדיניות שנקבעת מדי תקופה על-ידי דירקטוריון החברה בהתאמה למדיניות הקבוצתית. מסגרת תיאבון הסיכון בפעילות זו הוגדלה במהלך השנים האחרונות במסגרת מתווה השקעות רב שנתי אשר אושר בדירקטוריון הבנק. לפרטים ראה [פרק חברות עיקריות בדוח הדירקטוריון וההנהלה](#).
3. חברות מוחזקות: אחזקות אסטרטגיות במניות של חברות מוחזקות. הקבוצה מחזיקה מניות ואגרות-חוב, בעיקר לצורכי השקעה, שירידה בערך עשויה לפגוע ברווח והפסד של הבנק ו/או בהון הבנק.

4.1.4. ניהול סיכון ההשקעה בתיק המנוהל

ניהול תיק השקעות בבנק על-ידי חטיבת שווקים פיננסיים מכוון למקסום הערך על עודפי הנזילות ולהגדלת הרווחיות באמצעות לקיחת סיכון השקעה במסגרת תיאבון הסיכון. התיק מהווה וכלי נוסף לניהול חשיפות הריבית, ההצמדה והנזילות בתיק הבנקאי. ככלל, תיק ההשקעות מורכב ממוצרים הנסחרים בשווקים הפיננסיים ושיש אפשרות לקבל עבורם ציטוטי מחיר.

מסגרת ההשקעות נקבעה בראייה גלובלית וכלל מערכתית באישורו של דירקטוריון הבנק, וכוללת מגבלות על היקף ההשקעה ועל מדדי הסיכון הכוללים: מגבלת תיאבון סיכון וקיבולת סיכון במונחי תרחיש קיצון ומגבלות פרטניות לאפיקי ההשקעה השונים, ביניהן מגבלות היקף על-פי סוגים, מגבלות פיזור גיאוגרפי, מגבלות דרוג ועוד. ההשקעות מבוצעות באמצעות מכשירים שהוגדרו כמותרים להשקעה.

הסיכון מנוהל באחריות-על של חטיבת שווקים פיננסיים לגבי יישום של המדיניות בקבוצה, הקצאת המסגרות שאושרו בהנהלה ובדירקטוריון, המעקב, ההנחיה והדיווח. הניהול בפועל מבוצע על-ידי יחידת ניהול השקעות נוסטרו בחטיבת שווקים פיננסיים, תוך שימוש במערכות יעודיות. בנוסף, פעילות ההשקעות מותרת בסניף ניו-יורק.

במעגל הבקרה השני, המחלקה לניהול סיכונים שוק ונזילות שבחטיבה לניהול סיכונים אחראית לגיבוש המתודולוגיה לאמידת סיכונים ההשקעה ולביצוע אמידה ובקרה בלתי תלויה של הסיכון. כמו-כן, המחלקה מאתגרת את הגורם העסקי ונותנת חוות דעת בלתי תלויה על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין 311, לפני השקעה מהותית.

הפעילות כפופה לכל ההוראות והחוקים הרלוונטיים לנושא זה הן בישראל והן בארץ השלוחה בה מתקיימת הפעילות. עקב מורכבות ההוראות הרגולטוריות מוגדרים לפעילות נהלים רגולטוריים יעודיים.

הזיהוי והמדידה של סיכונים ההשקעה מבוצע באופן שיטתי על-ידי איסוף מידע ממערכות הבנק. המידע מנותח תוך שימוש במערכות ניהול הסיכונים של הבנק ומדוח תקופתי לצוותי ההנהלה ולוועדות הדירקטוריון.

ככלל, המניות בבנק מסווגות חשבונאית כ"מניות שאינן למסחר" ומטופלות כלהלן: מניות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין - נמדדות לפי שוויין ההוגן ליום הדיווח, רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין - נמדדות לפי עלות בניכוי ירידת-ערך, אם קיימת, בתוספת או בניכוי שינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק, רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשינויים במחירים נצפים כאמור, נזקפים לדוח רווח והפסד.

מדי תקופת דיווח הנהלת הבנק בוחנת האם נדרש להכיר בירידת-ערך של אגרות-חוב המסווגות לתיק הזמין למכירה. הבחינה כאמור כוללת מספר שלבים ועקרונות כאמור בביאור 1.8 סעיף 8.א בדוחות הכספיים. כאשר מוכרת ירידת-ערך היא נזקפת לרווח והפסד. ירידות ערך בגין מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין מטופלות כאמור בביאור 1.8 סעיף 8.ב בדוחות הכספיים.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

1.4.ב. פוזיציות במניות בתיק ההשקעות

טבלה ו-11: פרטים על השקעות קבוצת הבנק במניות בהתאם לסיווג המאזני

31 בדצמבר 2023		31 בדצמבר 2024		
דרישות הון ⁽¹⁾	הערך במאזן	דרישות הון ⁽¹⁾	הערך במאזן	
במיליוני ש"ח				
(2) -	-	(2) -	-	השקעות המסווגות בתיק למסחר
695	4,433	773	4,867	השקעות במניות שאינן למסחר
223	1,527	219	1,460	השקעה בחברות כלולות
918	5,960	992	6,327	סך-הכל השקעות במניות
	1,939		1,829	מזה: נסחר בבורסה
	4,021		4,498	מוחזק באופן פרטי

(1) דרישות הון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי הפיקוח על הבנקים בשיעור של 13.5%.
(2) כולל הקצאת הון בגין סיכון שוק ספציפי וסיכון שוק כללי.

לפירוט השקעות הבנק ראה [ביאורים 12 ו-15 בדוחות הכספיים](#).

ז. סיכון נזילות

סיכון נזילות - סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים או עתידי ליציבות הבנק ולרווחיו, הנובע מאי יכולתו לעמוד בהתחייבויותיו. סיכון הנזילות בבנק, נבחן בראיה רחבה יותר של יכולת עמידה בפירעון ההתחייבויות במועד פירעון גם בעתות לחץ, מבלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תכניות העבודה של הבנק ומבלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון המימון - הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון, או שהגיוס מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו באופן משמעותי בהכנסות הבנק נטו מריבית. הסיכון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות ולאור מקורות המימון של הבנק, הבנק אינו רואה בסיכון זה לכשעצמו סיכון מהותי. הבנק מייחס חשיבות רבה לגיוס מקורות יציבים בעלי פיזור גבוה.

ניהול סיכון הנזילות מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניף ניו-יורק. ניהול הנזילות השוטף הינו באחריות אגף ניהול נכסים והתחייבויות ומבוצע בהתאם למדיניות קבוצתית, במטרה לשמור על יכולתו של הבנק לעמוד בכל התחייבויותיו הנוכחיות, מבלי לפגוע בהתנהלות השוטפת וביכולת הקיימות של הבנק מבלי להיקלע להפסדים חריגים. דיווחים לצוותי הנהלה מתבצעים בתדירות חודשית, ולועדות הדירקטוריון בתדירות רבעונית. הבנק מנהל מעקב שוטף אחר יחס כסוי הנזילות, יחס המימון היציב, בוחן את השפעות התכנית העסקית על פרופיל הנזילות ומוודא שיחד עם השינויים העסקיים הצפויים ימשיך לעמוד בכל המגבלות. המחלקה לניהול סיכונים שוק ונזילות בחטיבת ניהול סיכונים עוסקת בניטור שוטף של הנזילות באמצעות פרמטרים פנימיים וסביבתיים, דיווח בלתי תלוי על רמת הסיכון לצוות הנהלה וועדת הדירקטוריון, ואיתגור הפרמטרים במודלים השונים לעניין הנזילות.

הבנק מחשב את יחס כסוי הנזילות "סולו" ו"מאוחד" מדי יום, בחלוקה לסך המטבעות ומטבע-חוץ. היחסים מדווחים כממוצע התצפיות היומיות מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון המדווח הינו 60.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ז-1: יחס כיסוי הנזילות (LCR) - תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו לתקופה של שלושה חודשים

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2024		
סך ערך משוקלל**	סך ערך לא משוקלל*	
במיליוני ש"ח/באחוזים		
סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
175,850	-	סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים		
19,208	278,019	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
3,775	75,496	פיקדונות יציבים
12,721	112,138	פיקדונות פחות יציבים
2,712	90,385	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
113,623	181,756	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
3,489	13,954	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיביים
109,668	167,336	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
466	466	חובות לא מובטחים
2,773	5,244	מימון סיטונאי מובטח
23,341	149,502	דרישות נזילות נוספות, מזה:
10,908	34,342	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
-	-	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
12,433	115,160	קווי אשראי ונזילות
16,442	16,442	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
2,236	77,903	מחויבויות מימון מותנות אחרות
177,623	-	סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים
תזרימי מזומנים נכסים		
2,049	4,898	הלוואות מובטחות (למשל עסקות מכר חוזר)
33,135	48,677	תזרימים נכסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
8,295	15,998	תזרימי מזומנים נכסים אחרים
43,479	-	סך-הכל תזרימי מזומנים נכסים
סך ערך מתואם***		
175,850		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
134,144		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
131%		יחס כיסוי נזילות (%)

* ערכים לא משוקללים חושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על-ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכסים ותזרימים יוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות ברבעון.

** ערכים משוקללים חושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכס ויוצא (לגבי תזרימים נכסים ויוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון המדווח הינו 60.

*** ערכים מתואמים חושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכס ויוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכסים).

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ז-1: יחס כיסוי הנזילות (LCR) - תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו לתקופה של שלושה חודשים (המשך)

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2023		
סך ערך משוקלל**	סך ערך לא משוקלל*	
במיליוני ש"ח/באחוזים		
סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
175,662	-	סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים		
18,176	270,533	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
3,624	72,474	פיקדונות יציבים
11,723	103,772	פיקדונות פחות יציבים
2,829	94,287	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
110,216	167,772	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
779	3,116	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיביים
108,607	163,826	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
830	830	חובות לא מובטחים
2,800	5,323	מימון סיטונאי מובטח
25,468	137,050	דרישות נזילות נוספות, מזה:
13,804	35,144	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
-	-	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
11,664	101,906	קווי אשראי ונזילות
15,788	15,788	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
1,951	75,265	מחויבויות מימון מותנות אחרות
174,399	-	סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים
תזרימי מזומנים נכנסים		
181	3,260	הלוואות מובטחות (למשל עסקות מכר חוזר)
26,587	42,519	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
11,024	16,744	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
37,792	-	סך-הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם***		
175,662		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
136,607		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
129%		יחס כיסוי נזילות (%)

* ערכים לא משוקללים חושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על-ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות ברבעון.

** ערכים משוקללים חושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון המדווח הינו 64.

*** ערכים מתואמים חושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

יחס כיסוי הנזילות הממוצע במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2024 (ממוצע תצפיות יומיות ברבעון) עמד על 131% במאוחד ועל 131% בתאגיד הבנקאי "סולו", כאשר הדרישה המזערית היא 100%. היחס הממוצע של הרבעון הרביעי של שנת 2024 עלה מעט לעומת יחס כיסוי הנזילות ברבעון הרביעי של שנת 2023 כתוצאה מהכרה בפיקדונות מסוימים כפיקדונות תפעוליים, בהתאם לאישור בנק ישראל שהתקבל ברבעון הראשון של שנת 2024. הבנק עוקב אחרי ההתפתחויות בשווקים ושומר על רמות נזילות נאותות בשקלים ובמטבע-חוץ.

עיקר הנכסים הנזילים של הבנק הינם אגרות-חוב ממשלתיות של ממשלת ישראל בשקלים ובמטבע-חוץ, אגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית במטבע-חוץ והפקדות בבנקים מרכזיים (בבנק ישראל ובפרדל ריזר). נכסים אלו ניתנים למימוש מהיר ו/או ניתן לבצע עליהם עסקות ריפוי או לקבל כנגדם הלוואות מהבנק המרכזי. הבנק מנהל את יחס כיסוי הנזילות, ובהתאם את הנכסים הנזילים, בהפרדה בין היחס הכולל לבין היחס במטבע-חוץ בלבד. לפירוט הנכסים הנזילים לפי רמות ראה טבלה להלן. דירקטוריון הבנק אימץ מגבלה פנימית המחמירה מהדרישה הרגולטורית ליחס כיסוי הנזילות, הן לתאגיד הבנקאי "סולו" והן במאוחד. יתרת הנכסים הנזילים מאפשרת לבנק גמישות בניהול צורכי התזרים הנובע מהפעילות השוטפת.

מקור המימון העיקרי של הבנק הוא פיקדונות מלקוחות קמעונאיים ועסקים קטנים בישראל, בעלי סיכון נזילות נמוך ביחס למקורות אחרים. בנוסף, הבנק מתממן באמצעות הנפקות, פיקדונות מחברות עסקיות ופיננסיות ועוד. המקורות במטבע-חוץ כוללים פיקדונות מלקוחות פרטיים ומלקוחות עסקיים בארץ, תושבי חוץ, חברות ישראליות בחו"ל, פיקדונות ריפוי, הנפקת CDs ומכשירים אחרים המבוטחים על-ידי ה-FDIC בארצות-הברית ומקורות נוספים. היקף אגרות-חוב המונפקות של הבנק לרבות מכשירי הון רובד 2 מסתכם בכ-20.2 מיליארדי ש"ח. הבנק שומר על אפשרות גישה לשוק ההון המקומי באופן רציף. בארצות-הברית חלק ניכר ממקורות המימון הינו Brokered CDs המבוטחים על-ידי ה-FDIC כאמור לעיל, הבנק עומד בכללי הרגולציה המקומית הנדרשים לצורך הנפקות אלו. בנוסף, הבנק יכול לקבל הלוואות מהבנקים המרכזיים, בנק ישראל וה-FED, כנגד שיעבוד נכסים שברשותו בפרט אגרות-חוב של ממשלות ישראל וארצות-הברית.

הבנק מנהל מעקב אחר ריכוזיות מקורות המימון בחתכים שונים, הן בשקלים והן במטבע-חוץ, ועומד במגבלות הפנימיות בנושא. הבנק אינו מסתמך על מימון משוק ההון כמקור מימון עיקרי.

בנוסף למדידת יחס הנזילות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין 221 כמתואר לעיל, מפעיל הבנק כלים נוספים ומנטר מדדים נוספים לסיכון הנזילות, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 342 "בנושא ניהול סיכון הנזילות" הבנק מפעיל מודל פנימי לאמידת סיכון הנזילות, בנוסף על המודל הרגולטורי. המודל הפנימי משקף את תפיסת ההנהלה בכל הנוגע למאפיינים ההתנהגותיים של נכסים והתחייבויות פיננסיים. המודל מבוסס על היציבות המוכחת של הפיקדונות בבנק וכולל תרחישים שונים לגבי שיעורי המיחזור והפירעון של הנכסים וההתחייבויות. ככלל, בעוד שבמהלך עסקים רגיל מניח הבנק מיחזור גבוה מאד של פיקדונות ואשראי, בתרחישי לחץ מניח הבנק יציאת פיקדונות בהתאם לסוג הלקוח והפיקדון, ניצול מסגרות מעבר לרגיל, ירידות ערך בשווי הנכסים ומקדמים נוספים. מקדמים אלו נבחנים מדי שנה על-ידי הנהלת הבנק והדירקטוריון. בכל תרחיש מחושב יחס נזילות על-פי פער הנזילות לתקופה של עד חודש למול הנכסים הנזילים. מגבלות הדירקטוריון ליחס הפנימי גבוהות מדרישות ההוראה. התרחישים המופעלים במודל הפנימי מתייחסים למצבי שוק שונים ובפרט תרחיש בנק, תרחיש מערכת ותרחיש משולב. התרחישים נבדלים בעיקר בהנחות לגבי מחזור פיקדונות ומקדמי הנכסים הנזילים.

כמו-כן מפעיל הבנק מודלים לתקופות ארוכות וקצרות יותר, מודל NSFR (בהתאם לניהול בנקאי תקין 222), מדדי ריכוזיות מפקידים, מערכת התרעה הכוללת מערכת ניטור של מדדים העשויים להצביע על סיכון למצב של משבר בצירוף תכנית פעולה ועוד, כאשר חלקם של מדדים אלו כפוף למגבלות פנימיות ו/או רגולטוריות. כמו-כן בוחן את יכולת המימון על-פי תכניות העבודה והתממשותן ועוקב הבנק אחר יחסי נזילות שונים בחברות בנות (הנדרשות לעמוד הן במגבלות נזילות פנימיות המותאמות לאופי פעילותן והן במגבלות הרגולטור המקומי).

הבנק שומר כרית נזילות למצבי לחץ, שומר על מבנה מאזן ובפרט מבנה מקורות המביא את סיכון הנזילות לרמה הרצויה, מנטר מערכת התרעה כדי לזהות מצבי לחץ בסביבת הנזילות מוקדם ככל האפשר ומחזיק תכנית פעולה למקרי משבר, הכוללת התכנסות צוותים, דרישות דיווח וסדרת פעולות להתמודדות עם משבר אפשרי בהתאם לתרחיש.

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 (יחס מימון יציב NSFR), זאת כאשר, דירקטוריון הבנק אימץ מגבלה פנימית מחמירה מהדרישה הרגולטורית בנושא. יחס המימון היציב נטו לסוף הרבעון הרביעי של שנת 2024 עומד על 125% במאוחד, כאשר הדרישה המזערית היא 100%. יחס המימון היציב נטו ירד מעט בהשוואה ליחס ליום 31 בדצמבר 2023 לאור גידול בצרכי מימון יציבים (בעיקר בגין אשראי) מעבר לגידול במקורות מימון יציבים.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ז-2: יחס מימון יציב נטו, תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו NSFR

ליום 31 בדצמבר 2024				
ערך משוקלל	ערך לא משוקלל לפי תקופות לפירעון			
	שנה או יותר	מ-6 חודשים עד שנה	עד 6 חודשים	ללא מועד פירעון*
במיליוני ש"ח				
פריטי מימון יציב זמין (AFS)				
	72,116	72,116	-	-
הון:				
הון פיקוחי	72,116	72,116	-	-
מכשירי הון אחרים	-	-	-	-
פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים:	251,215	15,724	24,369	232,329
פיקדונות יציבים	90,745	5,946	4,540	84,722
פיקדונות פחות יציבים	160,470	9,778	19,829	147,607
מימון סיטונאי:	79,734	6,228	18,905	225,336
פיקדונות לצרכים תפעוליים	6,178	-	-	12,357
מימון סיטונאי אחר	73,556	6,228	18,905	212,979
התחייבויות עם נכסים תואמים בעלי תלות הדדית	-	-	-	-
התחייבויות אחרות:	37,469	29,460	10,497	51,538
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו		(2,276)		
כל יתר ההתחייבויות וההון שלא נכללו בקטגוריות לעיל	37,469	29,460	10,497	53,814
סך מימון יציב זמין (AFS)				
	440,535	123,528	53,771	509,203
פריטי מימון יציב נדרש (RSF)				
סך נכסים נזילים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HQLA)	9,184	73,911	3,168	132,530
פיקדונות המוחזקים במוסדות פיננסיים אחרים למטרות תפעוליות	-	-	-	-
הלוואות וניירות-ערך הנפרעים כסדרם:	306,111	283,321	57,202	93,262
הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על-ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 1	221	-	-	2,211
הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על-ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה שאינם ברמה 1 והלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שאינן מובטחות	15,756	12,102	3,185	13,743
הלוואות ללקוחות סיטונאיים שאינם פיננסיים הנפרעות כסדרן, הלוואות ללקוחות קמעונאיים ולעסקים קטנים, והלוואות לריבנויות, לבנקים מרכזיים ולישויות סקטור ציבורי, מזה:	174,310	132,873	50,034	73,180
עם משקל סיכון של 35% או פחות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203	10,256	1,192	7,423	11,538
הלוואות לדיור המובטחות במשכנתא שנופרעות כסדרן, מזה:	110,235	132,929	3,798	3,506
עם משקל סיכון של 35% או פחות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203	22,008	32,033	1,195	1,179
ניירות-ערך שאינם בכשל ושאינם כשירים להיחשב נכסים נזילים באיכות גבוהה, לרבות מניות נסחרות בבורסה	5,589	5,417	185	623
נכסים עם הקבלה להתחייבויות בעלות תלות הדדית	-	-	-	-

* פריטים שידווחו במסגרת הטור "ללא מועד פירעון" הינם פריטים ללא מועד פירעון מוגדר. זה כולל, אך לא מוגבל, לפריטים כגון הון צמית, פיקדונות ללא מועד פירעון, פוזיציות בחסר, פוזיציות בעלות מועד פירעון פתוח, מניות שאינן כשירות להיחשב כנכסים נזילים באיכות גבוהה וסחורות הנסחרות פיזית.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ז-2: יחס מימון יציב נטו, תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו NSFR (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2024				
ערך משוקלל	ערך לא משוקלל לפי תקופות לפירעון			
	שנה או יותר	מ-6 חודשים עד שנה	עד 6 חודשים	ללא מועד פירעון*
במיליוני ש"ח/באחוזים				
28,574	9,376	131	22,146	-
נכסים אחרים:				
-	-	-	-	-
סחורות הנסחרות פיזית, לרבות זהב				
273	321	-	-	-
נכסים שהופקדו כביטחון ראשוני לחוזי נגזרים והעמדות לטובת קרן למימון כשל של צדדים נגדיים מרכזיים (CCPs)				
8,620	6,344	-	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו				
256	256	-	-	-
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו לפני ניכוי ביטחונות משתנים שהופקדו				
19,425	9,376	131	15,224	-
אחרים				
9,358	202,475	-	-	-
פריטים חוץ-מאזניים				
353,227	סך מימון יציב נדרש (RSF)			
125%	יחס מימון יציב נטו (NSFR) (%)			

* פריטים שידווחו במסגרת הטור "ללא מועד פירעון" הינם פריטים ללא מועד פירעון מוגדר. זה כולל, אך לא מוגבל, לפריטים כגון הון צמית, פיקדונות ללא מועד פירעון, פוזיציות בחסר, פוזיציות בעלות מועד פירעון פתוח, מניות שאינן כשירות להיחשב כנכסים נזילים באיכות גבוהה וסחורות הנסחרות פיזית.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ז-2: יחס מימון יציב נטו, תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו NSFR (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2023				
ערך משוקלל	ערך לא משוקלל לפי תקופות לפירעון			
	שנה או יותר	מ-6 חודשים עד שנה	עד 6 חודשים	ללא מועד פירעון*
במיליוני ש"ח				
פריטי מימון יציב זמין (AFS)				
	66,302	66,302	-	-
הון:	66,302	66,302	-	-
הון פיקוחי	-	-	-	-
מכשירי הון אחרים	245,391	13,435	30,080	222,675
פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים:	90,141	5,098	6,866	82,653
פיקדונות יציבים	155,250	8,337	23,214	140,022
פיקדונות פחות יציבים	72,047	4,185	15,671	221,966
מימון סיטונאי:	-	-	-	-
פיקדונות לצרכים תפעוליים	72,047	4,185	15,671	221,966
מימון סיטונאי אחר	-	-	-	-
התחייבויות עם נכסים תואמים בעלי תלות הדדית	34,673	27,971	8,019	33,459
התחייבויות אחרות:				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו			(1,449)	
כל יתר ההתחייבויות וההון שלא נכללו בקטגוריות לעיל	34,673	27,971	8,019	34,908
סך מימון יציב זמין (AFS)	418,413	111,893	53,770	478,100
פריטי מימון יציב נדרש (RSF)				
סך נכסים נזילים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HQLA)	7,117	75,150	9,858	116,658
פיקדונות המוחזקים במוסדות פיננסיים אחרים למטרות תפעוליות	-	-	-	-
הלוואות וניירות-ערך הנפרעים כסדרם:	283,246	267,665	46,586	85,291
הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על-ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 1	407	-	-	4,069
הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על-ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה שאינם ברמה 1 והלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שאינן מובטחות	11,376	8,688	2,671	9,015
הלוואות ללקוחות סיטונאיים שאינם פיננסיים הנפרעות כסדרן, הלוואות ללקוחות קמעונאיים ולעסקים קטנים, והלוואות לריבנויות, לבנקים מרכזיים ולישויות סקטור ציבורי, מזה:	162,573	127,845	40,449	68,961
עם משקל סיכון של 35% או פחות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203	11,729	3,999	7,444	10,816
הלוואות לדיור המובטחות במשכנתא שנפרעות כסדרן, מזה:	103,255	125,146	3,263	3,220
עם משקל סיכון של 35% או פחות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203	21,848	31,804	1,165	1,186
ניירות-ערך שאינם בכשל ושאינם כשירים להיחשב נכסים נזילים באיכות גבוהה, לרבות מניות נסחרות בבורסה	5,635	5,986	203	26
נכסים עם הקבלה להתחייבויות בעלות תלות הדדית	-	-	-	-

* פריטים שידווחו במסגרת הטור "ללא מועד פירעון" הינם פריטים ללא מועד פירעון מוגדר. זה כולל, אך לא מוגבל, לפריטים כגון הון צמית, פיקדונות ללא מועד פירעון, פוזיציות בחסר, פוזיציות בעלות מועד פירעון פתוח, מניות שאינן כשירות להיחשב כנכסים נזילים באיכות גבוהה וסחורות הנסחרות פיזית.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ז-2: יחס מימון יציב נטו, תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו NSFR (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2023				
ערך משוקלל	ערך לא משוקלל לפי תקופות לפירעון			
	שנה או יותר	מ-6 חודשים עד שנה	עד 6 חודשים	ללא מועד פירעון*
	במיליוני ש"ח/באחוזים			
28,228	8,498	116	23,286	-
-	-	-	-	-
94	111			
9,567	8,117			
356	356			
18,211	8,498	116	14,702	-
8,977	195,628			
327,568				
128%				

* פריטים שידווחו במסגרת הטור "ללא מועד פירעון" הינם פריטים ללא מועד פירעון מוגדר. זה כולל, אך לא מוגבל, לפריטים כגון הון צמית, פיקדונות ללא מועד פירעון, פוזיציות בחסר, פוזיציות בעלות מועד פירעון פתוח, מניות שאינן כשירות להיחשב כנכסים נזילים באיכות גבוהה וסחורות הנסחרות פיזית.

הבנק עומד בכל מגבלות סיכון הנזילות, הרגולטוריות והפנימיות, הכוללות, בין השאר, LCR לפי ניהול בנקאי תקין 221, מודל פנימי LCR ל-30 יום ומודלים לטווחים הקצרים והארוכים יותר, מודל NSFR (יחס מימון יציב). בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221, נכון ליום 31 בדצמבר 2024 הבנק מחזיק במאוחד נכסים נזילים (בעיקר זרבות בבנקים מרכזיים, ניירות-ערך סחירים של ממשלות וכן מטבעות ושטרי כסף) לזמן משבר (לאחר מקדמי ביטחון) בסך של 170.2 מיליארד ש"ח, בנוסף לאגרות-חוב נזילות שאינן מוכרות לצרכי חישוב הנכסים הנזילים. לאור ההנחות לגבי מחזור פיקדונות במהלך עסקים רגיל והנחות אחרות, הבנק אינו צופה בעיות נזילות שיחייבו שימוש בנכסים הנזילים, אך ערוך לתרחישים הנדרשים.

טבלה ז-3: פירוט נכסים נזילים לפי רמות כנדרש בהוראות באזל

ממוצע לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2024	יתרה ליום 31 בדצמבר 2024	
במיליוני ש"ח		
174,178	169,055	נכסי רמה 1
1,672	1,180	נכסי רמה 2
-	-	נכסי רמה 3
175,850	170,235	סך-הכל HQLA
במיליוני ש"ח		
173,046	183,854	נכסי רמה 1
2,616	2,522	נכסי רמה 2
-	-	נכסי רמה 3
175,662	186,376	סך-הכל HQLA

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה ז-4: נכסים זמינים משועבדים ולא משועבדים*

יתרת שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2024			
סך-הכל	נכסים לא משועבדים	נכסים המשמשים כביטחון לבנק מרכזי	נכסים משועבדים**
במיליוני ש"ח			
117,053	115,212	-	1,841
מזומנים ופיקדונות בבנקים			
80,145	66,187	2,932	11,026
אגרות-חוב של ממשלת ישראל			
21,119	12,656	-	8,463
אגרות-חוב של ממשלות זרות			
732	732	-	-
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל			
13,173	4,606	2,421	6,146
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים			
-	-	-	-
אגרות-חוב של אחרים בישראל			
1,802	971	90	741
אגרות-חוב של אחרים זרים			
4,867	4,867	-	-
מניות של אחרים			
121,838	90,019	5,443	26,376
סך-כל ניירות הערך			

* כמו-כן משועבדים נכסים אחרים בסך של 0 מיליוני ש"ח.
** כולל שיעבוד בעודף.

יתרת שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2023			
סך-הכל	נכסים לא משועבדים	נכסים המשמשים כביטחון לבנק מרכזי	נכסים משועבדים**
במיליוני ש"ח			
107,730	105,408	-	2,322
מזומנים ופיקדונות בבנקים			
84,303	75,833	1,362	7,108
אגרות-חוב של ממשלת ישראל			
25,641	21,549	-	4,092
אגרות-חוב של ממשלות זרות			
458	458	-	-
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל			
9,023	3,627	2,830	2,566
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים			
-	-	-	-
אגרות-חוב של אחרים בישראל			
3,264	2,299	56	909
אגרות-חוב של אחרים זרים			
4,433	4,433	-	-
מניות של אחרים			
127,122	108,199	4,248	14,675
סך-כל ניירות הערך			

* כמו-כן משועבדים נכסים אחרים בסך של 5,327 מיליוני ש"ח.
** כולל שיעבוד בעודף.

ה. סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. כשל הקשור לאחד הגורמים האמורים עלול להביא לפגיעה אפשרית ברווחיות. הבנק מפעיל יחידות בקרה ו/או נהלים ומערכות בנושאים הקשורים לפעילות בנקאית, לרבות יחידות אבטחת מערכות מידע והגנת הסייבר, ניהול המשכיות עסקית, ביטחון, קצין ציות ראשי, ניהול משאבי אנוש, בקרות תהליכים ועוד.

מפוזר מלחמת חרבות ברזל, אשר החלה ביום ה-7 באוקטובר 2023, נקט הבנק בשורה של תהליכים ואמצעים להמשך פעילות מיטבי בנסיבות שנוצרו, ובכללם הפעלת תכניות ההמשכיות העסקית של הבנק כבר ביומה הראשון של המלחמה. הצעדים כללו, בין היתר, כינוס של צוותי חירום, העברת עובדי המטה לעבודה מרחוק בהתאם לצורך, סגירת סניפים בודדים באזורי הלחימה תוך הסטת לקוחות ועובדים לפעילות מרחוק ומתקנים אחרים של הבנק, ביצוע התאמות בפעילות סניפים אחרים, הפעלת סניפים ניידיים ומתן הנחיות שוטפות לחיזוק מוכנות, ללא פגיעה מהותית בפעילות. הבנק בוחן את המצב באופן שוטף ומבצע התאמות בפעילות, מכנס את צוותי החירום לפי הצורך, וכן נערך לתרחישים נוספים של המשך המלחמה. נכון למועד הדוח השפעת המלחמה על הפעילות התפעולית של הבנק אינה משמעותית.

ככלל, הסיכונים התפעוליים שקשורים למלחמה והשלכותיהם נבחנים ומנותחים באופן שוטף. בהתאם, נשקלים ומיושמים בקרות ואמצעים למזעור הסיכונים. בהיבטי סיכון אבטחת מידע וסייבר, נציין כי במסגרת המלחמה גדל מספר מתקפות הסייבר על מטרות בישראל ובכללן הבנק וגדל היקף ניסיונות ההונאה כנגד הבנק ולקוחותיו, עד כה ללא פגיעה בפעילות הבנק. הבנק פועל במטרה לצמצם את הסיכון.

ה.1. ניהול הסיכונים התפעוליים

אסטרטגיית ניהול הסיכונים התפעוליים נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה ומיקסום התועלת העסקית, בהתייחס לעלות במונחי סיכון, על-ידי כל גורם אחראי בכל הרמות של הארגון. התהליך הניהולי מכוון להתבצע על בסיס הגדרת האחריות על הסיכונים (Risk Ownership). המטרה היא, שהתקשור והטיפול המושכל בסיכונים התפעוליים יתרמו לקבלת החלטות ניהוליות, תוך שיקולי תועלת עסקית מול עלות במונחי סיכון, הן ברמת הנהלת הארגון והן ברמת היחידות השונות.

מטרות ניהול הסיכונים התפעוליים הן:

- הבטחת פיקוח וניהול אפקטיביים של הסיכונים התפעוליים בכל יחידות הקבוצה לרבות הבעלות על הסיכונים וקבלת החלטות בשיקולי עלות - תועלת;
 - הבטחת זיהוי ותקשורת אפקטיביים של הסיכונים התפעוליים בכל העסקים העיקריים בקבוצה וביחידות התמיכה, במגמה להגדיר תיאבון סיכון תפעולי בהתאם ליעדים האסטרטגיים המאושרים עבור כל יחידה בקבוצה;
 - הגדרת מסגרת בקרה פנימית, שתקדם בקבוצה ערכי תרבות נאותים של מודעות, שקיפות ויעילות בטיפול בסיכונים התפעוליים;
 - הקצאה של ההון ביחס לסיכונים התפעוליים.
- האחריות על ניהול השוטף של הסיכון התפעולי וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלי החטיבות ועל מנהלי חברות הבת וסניפי ניו-יורק בקבוצת הבנק. עבודת המטה בתחום זה מוטלת על היחידה לניהול הסיכונים התפעוליים וסיכוני השוק, בחטיבה לניהול סיכונים. ביחידות הבנק והקבוצה מתנהלת פעילות שוטפת של רשת בקרי סיכונים תפעוליים, לפי העיקרון של ניהול מטריציוני, שמבוסס על כפיפות ארגונית למנהלי החטיבות או למנכ"ל חברות הבת והכוונה מתודולוגית מצד המחלקה לניהול הסיכונים התפעוליים.
- הפעילות לניהול הסיכון התפעולי מפותחת ומכוונת על-ידי שלושה פורומים: ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים, צוות ההנהלה לניהול סיכונים וצוות המשנה לניהול הסיכונים התפעוליים.
- מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים אושרה על-ידי ההנהלה ודירקטוריון הבנק. מסמך המדיניות מהווה מסגרת לניהול הסיכונים התפעוליים בקבוצה, בהתאם לעקרונות וחובות דיווח אחידים שיעדם ניהול תקין על-פי אמות המידה של באזל 2 (Sound Practices). פעילות הבנק בנושא מתבצעת על-פי כללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 206 בנושא מדידה והלימות הון - סיכון תפעולי, המתייחסת בין היתר להקצאת ההון הרגולטורי בגין הסיכונים התפעוליים (בהתאם לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 206 משנתים כללים אלו ב-1.1.2026) וכללי דווח הפסדים תפעוליים, וכן על-פי כללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 350 בנושא ניהול הסיכון התפעולי, התואמת את ההנחיות במסמך של באזל מיוני 2011 בנושא Sound Practice בניהול הסיכון התפעולי.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

הבנק פועל על-פי הגישה הסטנדרטית של באזל 2 והדרישות התואמות לניהול בנקאי תקין. במסגרת זו מתנהלים בין היתר פרויקטים ופעילויות, כמפורט להלן:

- איסוף מידע על אירועים תפעוליים בקבוצת הבנק. בסיס המידע לעניין זה הוקם בסוף שנת 2002 ומשמש בין היתר לניתוח האירועים, המגמות והדפוסים ותומך במיפוי ובהערכת הסיכונים התפעוליים שהקבוצה חשופה אליהם. הבנק עדכן את כללי האיסוף בהתאם לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 206.
- ניתוח תרחישי סיכון בפעילויות ותהליכים בראיה צופה פני עתיד.
- כחלק מפיתוח תשתית מעקב ובקרה, מאופיינים KRIs, אינדיקטורים עיקריים לסיכונים תפעוליים, ביחס למוצרים, תהליכים או סיכונים מוסדיים. ה-KRI (Key risk indicator) הנו מדד הניתן למדידה כמותית ועשוי לכלול גם מידע איכותי, המצביע על הימצאות גורם מסוים או מגמה. נקבעו ספים למעקב, אסקלציה וטיפול, לפי העניין.
- ביצוע הפקות לקחים מאירועים תפעוליים, שיתופי מידע רלוונטי בין יחידות ולמידה ארגונית.
- הדיווחים הרבעוניים מוגשים לצוות המשנה לניהול הסיכונים התפעוליים, צוות ההנהלה לניהול סיכונים וצוות, ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים ומליאת הדירקטוריון. הדיווחים כוללים עדכונים בדבר תכנית העבודה, סטטוס הפרוייקטים בביצוע, מידע אודות אירועים תפעוליים, הערכות סיכונים פוטנציאלים, מגמות, שינויים בפרופיל הסיכונים ומידע חיצוני השוואתי.
- פעולות נוספות בזיקה כוללות:
 - מערכת מיכונית לניהול הסיכון התפעולי הוטמעה ביחידות הקבוצה. המערכת פועלת בתחומים של איסוף מידע אודות אירועים תפעוליים, מיפוי והערכת הסיכונים והבקרות, איסוף KRI (אינדיקטורים עיקריים לסיכון), נושאים לטיפול, הפקת לקחים ודיווחים.
 - גיבוש ויישום מסגרת כוללת של עקרונות וסטנדרטים בנושא תפישת בקרה אחידה בקבוצת הבנק. במסגרת זו מתכנסים פורומי בקרה ומתבצע תהליך תקופתי להערכת אפקטיביות הבקרות.
 - השקת מוצר חדש/פעילות חדשה, על-פי הגדרות מדיניות השקת מוצר חדש בקבוצת הבנק, מלווה בבחינה וניתוח של הסיכונים התפעוליים הרלוונטיים הטמונים במוצר/פעילות.
 - הגדרת תשתית מתודולוגית לניהול סיכונים תפעוליים בתהליכי IT מהותיים וביישומי ענן.
 - הוצאת פעילות למיקור חוץ בשים לב לסיכונים הייחודיים למיקור חוץ. בהתאם להנחיות המדיניות הייעודית לנושא.
 - תשומת לב מיוחדת, לרבות גיבוש מדיניות ייעודית, ניתנה לניהול סיכונים בנקאות בתקשורת, בהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 367 בנקאות בתקשורת.
- מתבצעים מהלכים שוטפים לזיהוי, מיפוי והערכת סיכונים תפעוליים ובקרות ביחידות הבנק והקבוצה, לרבות מיפוי סיכונים מעילות והונאות. הפעילות מתבצעת על בסיס מתודולוגיה אחידה התואמת את דרישות ועדת באזל והוראות בנק ישראל בנושא, לרבות מעקב אחר יישום ההמלצות. אחת לשלוש שנים מתבצע מהלך של מיפוי מקיף של הסיכונים התפעוליים בכל יחידות הקבוצה. בהמשך, מתבצעים תחזוקה, עדכון והרחבה של הממצאים באמצעות ניתוחים נוספים, ניתוח סיכונים במוצרים/פעילויות חדשים והתקשרויות מהותיות למיקורי חוץ של פעילויות/תהליכים. מטרת הפעילות לזהות מוקדי סיכון מהותיים, להגדיר אחריות על הסיכונים (Risk Ownership), להעריך את הסיכונים (הממוצעים והקיצוניים) והבקרות הקיימות ולהבחין בין סיכונים נמוכים לבין סיכונים מהותיים הדורשים בחינה נוספת ונקיטת פעילויות בהתאם לשיקולי עלות - תועלת, על-פי דרכים עיקריות להתמודדות עם סיכונים, כדלקמן: למזער את הסיכון באמצעות יישום בקורות נוספות, להעביר את הסיכון לצד ג' (כגון: ביטוח, מיקור חוץ), לספוג את הסיכון תוך כימות שלו ולהפחית את הפעילות יוצרת הסיכון.
- פרופיל הסיכון התפעולי מנוטר תקופתית ביחס לתיאבון הסיכון התפעולי אשר מוגדר במדיניות באמצעות פרמטרים שונים ברמה כלל קבוצתית וברמה של יחידות ותהליכים ספציפיים. הבנק מקצה הון בגין נכסי סיכון תפעולי, על-פי מודל סטנדרטי שהוגדר על-ידי בנק ישראל. הדיווחים לעניין העמידה במגבלות תיאבון הסיכון מוגשים בתדירות רבעונית במסגרת מסמך הסיכונים הכולל.
- הבנק משתמש במדדים כמותיים של תיאבון הסיכון התפעולי אשר מתייחסים לפרמטרים הבאים: היקפי הנזקים התפעוליים ביחס להכנסות הגולמיות לפי הגישה הסטנדרטית של באזל, שיעור הגידול בנזקים משנה לשנה, תרחישי סיכון אשר דורגו ברמת סיכון גבוהה מאד ברמת קבוצת הבנק והערכת תרחישי קיצון.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

במהלך שנת 2024 נמשכה מגמה מוגברת של הונאות חיצוניות ובפרט הונאות במתאר פשינג, מתאר "העוקץ הרוסי" של הונאה המכוונת ליוצאי מדינות ברית-המועצות לשעבר והונאות במשיכת מזמונים בבנקים. לאור התגברות היקף ארועי ההונאות הוקם צוות ייעודי לנושא המתכנס באופן שוטף, הורחבו חוקי הניטור ובקורות עסקיות למניעה או התראה על פעילות חריגה תוך עדכונם באופן תכוף והוגברו בקורות תוך תיאום בין הגורמים השונים בבנק העוסקים במניעת הונאות. בנק ישראל מקדם מדיניות של הרחבת הזכאות לפיצוי ללקוחות בנסיבות שונות, כאשר קיימת גם יוזמת חקיקה בנושא, לפירוט ראה [פרק יוזמות רגולטוריות בדוח ממשל תאגדי](#).

2. סיכונים טכנולוגיה ומידע

הבנק תלוי במערכות ותשתיות IT לפעילותיו השונות. סיכון הטכנולוגיה והמחשוב הינו הסיכון לפגיעה בפעילותו התקינה של הבנק ובשירות ללקוחות, להפסד או לפגיעה במוניטין עקב אי נאותות או כשל במערכות ותשתיות ה-IT של הבנק. ככלל, הבנק מתחזק את מערכות ותשתיות המידע, מאמץ טכנולוגיות חדשות ופועל תמידית למתן תשתית טכנולוגית המאפשרת את התנהלות העסקית וקידום יוזמות אסטרטגיות בחטיבות השונות, בהתאם למדיניות ניהול טכנולוגיית המידע של הבנק. בבנק קיימים מסמכי מדיניות ייעודיים הכוללים התייחסות להיבטי אבטחת מידע וסייבר, עקרונות גיבוי והתאוששות במצבים של תקלות ואסונות, ומסמכי מדיניות בנושאים של מיקור חוץ, מחשוב ענן, כללים למימוש טכנולוגיות חדשות במסגרת בנקאות בתקשורת וניהול סיכונים IT.

בחינת סיכונים ה-IT מתבצעת באופן שוטף על-פי מתודולוגיה מקובלת, הן ברמת תהליכי ה-IT המהותיים המנוהלים בבנק והן ברמת מערכות המידע והתשתיות המשמשות את הבנק. הטיפול בסיכונים הנובעים מתהליכי IT מהותיים מבוצע כחלק מתפיסת הבקרה המיושמת בחטיבת טכנולוגיה ומחשוב, על-ידי מספר יחידות מקצועיות ייעודיות הכפופות להנהלת החטיבה. יחידות אלו פועלות על-פי ההנחיות הרגולטוריות השונות, וכוללות, בין היתר, מחלקת אבטחת מערכות מידע והגנת הסייבר, יחידת תכנון ובקרה, ניהול תהליכי SM (Service Management) ומחלקת ניהול סיכונים IT.

הבנק נערך ליישום הוראת ניהול בנקאי תקין 364 ("ניהול סיכונים טכנולוגיות המידע, אבטחת המידע והגנת הסייבר") שתיכנס לתוקף במאי 2026 ותחליף את הוראות ניהול בנקאי תקין 361 ו-363.

3. סיכונים אבטחת מידע וסייבר

סיכון הסייבר הינו הסיכון לנזק ובכללו שיבוש, הפרעה, השבתה של פעילות, גניבת נכס, דלף מידע, איסוף מודיעין או פגיעה במוניטין או באמון הציבור כתוצאה מהתרחשות אירוע סייבר. בתחום הסייבר מתנהלת פעילות כנדרש בהוראות בנק ישראל ובכללן הוראת ניהול בנקאי תקין 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, הוראת ניהול בנקאי תקין 363 בנושא שרשרת אספקה, חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 וחוקים אחרים בהתאם לעניין, במטרה להגן על מערך טכנולוגית המידע ולמזער את הסיכונים. סיכונים אבטחת מידע וסייבר בבנק מנוהלים על-ידי מערך אבטחת מערכות מידע וסייבר בחטיבת הטכנולוגיה והמחשוב.

בשנים האחרונות חל גידול בתחכום ובחומרת תקיפות הסייבר על המגזר הפיננסי העולמי, כאשר מגמות ההתפתחויות הטכנולוגיות כגון מחשוב ענן, פתיחות לממשקים חיצוניים והרחבת השירותים הדיגיטליים מחד ורמת התחכום והכלים העומדים לרשות התוקפים מאידך מגדילים את החשיפה לסיכונים סייבר. המגזר הבנקאי בישראל, ובכלל זה הבנק, חווים באופן שוטף התקפות סייבר, כגון DDOS (התקפת מניעת שירות מבזרת Distributed Denial Of Service attack - תקיפות שנועדו להשבית מערכת מחשב על-ידי יצירת עומס חריג על משאביה), דייג (דייג - Phishing - הוא ניסיון לגניבת מידע רגיש על-ידי התחזות ברשת האינטרנט) וכדומה. התקיפות מכוננות כנגד גורמי ממשל והסקטור הפיננסי בניסיון לפגיעה במוניטין וכן כנגד שרשרת האספקה (תקיפת ארגון באמצעות ספק/מוצר בשימוש). הבנק פועל באופן שוטף להפקת לקחים ועדכון ההערכות בהתאמה. בשנה האחרונה, ובפרט נוכח מלחמת חרבות ברזל, חל גידול בכמות ניסיונות ההונאה, בדגש על הונאות במתווה הנדסה חברתית, כאמור לעיל. כמו-כן, חל גידול במספר מתקפות הסייבר על מטרות בישראל ובכללן הבנק, עד כה ללא פגיעה בפעילותו. הבנק פועל במטרה לצמצם את הסיכון. בשנת 2024 לא נתגלו בבנק אירועי סייבר מהותיים בעלי השפעה על הדוחות הכספיים.

הבנק משקיע אמצעים רבים (אנושיים וטכנולוגיים) בכדי לחזק את מערך אבטחת המידע והגנת הסייבר על מנת להתמודד עם התפתחות האיומים. מערך ההגנה של הבנק מורכב משכבות הגנה המשלבות טכנולוגיות מתקדמות. הבנק מפעיל תהליכי הגנת סייבר על מנת למזער את הסיכון לחדירה וגישה לא מורשית למערכות המידע ולהתממשות תקיפות, ולהבטיח את נכונות, זמינות וחשאיות מאגרי המידע. במקביל מפעיל הבנק תהליכי גילוי וזיהוי אירועי סייבר בכל שעות היממה, ובכללם הפעלת מרכז אירועי אבטחת מידע. כמו-כן הבנק נערך להכלת אירועי סייבר תוך מזעור הנזק על נכסי הבנק ולקוחותיו. הבנק פועל באופן מתמיד לזיהוי יעדי ההגנה, האיומים, הסיכונים ואפקטיביות ההגנה ובונה את תכניות העבודה לשיפור מערך ההגנה בהתאם. בנוסף, הבנק פועל תוך דיאלוג מתמיד עם מערך הסייבר הלאומי וגורמים רלוונטיים נוספים.

הבנק מעדכן באופן שוטף את הערכת הסיכונים ביחס לתובנות מאירועי סייבר בארץ ובעולם הרלוונטיים למערכות הבנק ופעילותו העסקית, מעדכן את הערכת סיכוני הסייבר בהתאמה להתפתחות האיומים ומבצע פעילות מקיפה לצמצום הסיכון, בפרט לאור שימוש משמעותי של עובדים בעבודה מרחוק, הרחבת השימוש במחשוב ענן, התפתחויות בתחום הבינה מלאכותית ועוד. בנוסף, הבנק רואה חשיבות רבה בקיום תרבות ארגונית לניהול סיכון ולכן פועל בדרכים מגוונות (כגון: הרצאות, תקשורים, ותרגילים בדרגים שונים) להגברת מודעות העובדים לסיכוני הסייבר. היחידה לניהול סיכוני סייבר בחטיבה לניהול סיכונים עוסקת בקביעת מדדים ומתודולוגיות להערכת בשלות ההגנה, ניתוח משמעותיות עסקיות לתרחישי סייבר, אתגור מערך ההגנה, ובחינת התפתחויות בתחום סיכון הסייבר הרלוונטיות למערך הטכנולוגי והעסקי של הבנק.

4. סיכוני מחשוב ענן

הבנק פועל בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 362. הבנק ממשיך ליישם מחשוב ענן בתחומים מסוימים ובוחן שימושים נוספים תוך טיפול נאות בסיכונים התפעוליים הנגזרים מכך ובהתאמה להנחיות הרגולציה. זאת מתוך כוונה לאפשר יישום היתרונות העסקיים של שימוש בשירותי מחשוב ענן תוך ניהול מושכל של הסיכונים ועמידה בדרישות הרגולציה.

5. היערכות לחירום

בבנק מנוהלת ומיושמת תכנית רציפה להיערכות לחירום ולהמשכיות העסקית (BCMP - Business Continuity Management Plan) בהתאם למדיניות הבנק ולהוראות בנק ישראל מספר 355 ("ניהול המשכיות עסקית"), הוראה 357 ("ניהול טכנולוגיית המידע") והוראות נוספות. כמו-כן, הבנק נערך ליישום הוראת ניהול בנקאי תקין 364 ("ניהול סיכוני טכנולוגיות המידע, אבטחת המידע והגנת הסייבר") שתיכנס לתוקף במאי 2026. היערכות הבנק מבוססת על תכניות פעולה מפורטות, נוהלי עבודה, ניסויים ותרגולים תקופתיים המוגדרים במערכת נהלים לשעת חירום. כחלק מהיערכותו לחירום ביצע הבנק מהלך רחבי של קביעת מדיניות, הגדרת תרחישי יחוס, מיפוי וניתוח תהליכים קריטיים והמשאבים הנדרשים לאישושם בחירום (BIA) ועדכון תכניות הפעולה על בסיס מתודולוגיות מקובלות בעולם. מהלך זה מתעדכן באופן שוטף ומובא לאישור בתדירות שנתית. תכנית ה-BCMP מובלת על-ידי מחלקת ניהול המשכיות עסקית שהינה הגוף המקצועי המנחה, המפקח והאמון על הצגת תמונת המצב מטעם הבנק להנהלה ולדירקטוריון. המחלקה כפופה למנהל המשכיות העסקית בבנק ולמנהל צוות החירום הבנקאי (מנהל החטיבה הפיננסית). תכנית הפעילות מערבת את כל חטיבות הבנק, באמצעות ממוני המשכיות עסקית חטיבתיים וצוותים ייעודיים, כאשר כל מנהל חטיבה אחראי בשגרה על כל היבטי תכניות המשכיות העסקית בחטיבתו, לרבות בנייתה, תחזוקתה ועדכונה באופן שוטף ובמצב חירום - אחראי על הפעלת החטיבה תוך קיום התהליכים העסקיים הקריטיים. התמודדויות עם אירועי אמת והפעלת תכניות חירום ובכלל זה כינוס צוות חירום בנקאי והפעלתו מתבצעים בעת זיהוי פוטנציאל לאירוע חירום ובמהלכו עד לסיום האירוע. החטיבה לניהול סיכונים משמשת כמעגל בקרה שני בנושא סיכוני המשכיות עסקית והיערכות לחירום.

מדיניות המשכיות העסקית אומצה גם בחברות הבנות וכן בסניף ניו-יורק, בהתאמה למדיניות ממשל תאגידי והנחיות בנק ישראל. בנוסף, מבצע הבנק תרגילי חירום תקופתיים, הכוללים תרחישים תפעוליים טכנולוגיים ועסקיים מורכבים, בהשתתפות היחידות השונות, מרמת הסניפים, יחידות, חטיבות ועד רמת הנהלת הבנק. בבנק פועל אתר מחשוב מרכזי (Data center) להבטחת זמינות ומיגון מערכות המידע והמידע עצמו, בנוסף קיים אתר מחשוב משני וגיבויים נוספים. מערך ניהול המשכיות העסקית בבנק אושר על-ידי מכון התקנים הישראלי כתואם את דרישות התקן הבינלאומי ISO22301.

במסגרת היערכות המשכיות העסקית הבנק נערך לטיפול במגוון של תרחישים אפשריים. ביחס לתרחישי חירום שביגים עלול להיגרם לו נזק פיננסי משמעותי מנוטרות מערכות התרעה של "אורות אדומים" וקיימות תכניות מגירה מפורטות. תרחישי הקיצון נבחנים ונידונים תקופתית בצוות טיפול בתרחישי קיצון וריכוזי סיכון. הפעלת תכניות המגירה היא באחריות ההנהלה או צוות הנהלה ייעודי לטיפול בהיבטים הפיננסיים של מצבי משבר. צ'ארטר להקמתו של צוות כזה כלול אף הוא בין תכניות המגירה.

מלחמת חרבות ברזל, אשר החלה ביום ה-7 באוקטובר 2023, הביאה להפעלת תכניות המשכיות העסקית של הבנק לאורך המלחמה בהתאם לצרכים המשתנים. הצעדים כללו, בין היתר, כינוס של צוותי חירום, העברת עובדי המטה לעבודה מרחוק, סגירת סניפים בודדים באזורי הלחימה תוך הסטת לקוחות ועובדים לפעילות מרחוק ומיקומים אחרים, ביצוע התאמות בפעילות סניפים אחרים, הפעלת סניפים ניידים ומתן הנחיות שוטפות לחיזוק מוכנות, ללא פגיעה מהותית בפעילות. נכון למועד פרסום הדוח, הבנק פועל ב"שגרת מלחמה" ללא השפעה מהותית על פעילותו, תוך בחינה של המצב באופן שוטף ותוך היערכות לתרחישים אפשריים של המשך הלחימה.

ח.6. ביטוח

לבנק פוליסת ביטוח בנקאי המגדרת סיכונים תפעוליים וכוללת: (1) ביטוח בנקאי לכיסוי נזקים העלולים להיגרם לבנק כתוצאה ממעילות עובדים, אובדן מסמכים, זיוף מסמכים ועוד; פוליסה זו כוללת כיסוי לנזקי פשעי מחשב שנגרמו לבנק ו/או ללקוחותיו עקב חדירה של צד שלישי בלתי מורשה למערכות המחשב של הבנק; (2) ביטוח אחריות מקצועית להגנה בפני תביעת לקוח שנגרם לו נזק כתוצאה מפעולה בנקאית רשלנית. פוליסות אלו כפופות לחריגים המקובלים בפוליסות ביטוח של תאגידים בנקאיים בישראל (לרבות החרגת נזק הנגרם כתוצאה מעבירה על הוראות הקשורות בהלבנת הון ובמימון טרור).

בנוסף, המערך הביטוחי של הבנק כולל גם ביטוח רכוש, צד ג', חבות מעבידים, ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה וביטוחים נוספים. גבולות האחריות וסכומי הביטוח בפוליסות נקבעו על-ידי הבנק בהתאם להערכת הסיכון הכרוך בפעילות הקבוצה וכחלק ממדיניות ניהול הסיכונים הכוללת ותוך תיאום בין החטיבה לניהול סיכונים ובין היחידה המטפלת במערך הביטוח.

לפרטים בדבר הסדר פשרה עם המבטחים בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ופרשת FIFA ראה [ביאור 25 בדוחות הכספיים](#).

ט. סיכון ציות

סיכון הציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שהוא אינו מקיים את הוראות הציות כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 308.

במסגרת סיכון הציות כלולים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות אלה העוסקים בדיני המס), מתן ייעוץ ללקוח, אכיפה בניירות-ערך, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), הוראות החקיקה בישראל ליישום ה-FATCA וה-CRS והיבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או לשירותים ללקוחות או הוראות בעלות אופי דומה. תחת סיכון הציות כלול גם הסיכון להפרת סנקציות בינלאומיות ורשימות מוכרזים. הטיפול בסיכון כרוך במעקב, ניתוח ויישום הסנקציות הבינלאומיות ורשימות המוכרזים, במעקב אחר העברות כספים בינלאומיות ובמעקב אחר פתיחת חשבונות ללקוחות ופעילות בנקאית בהם. הבנק מיישם את הסנקציות בהתאם למדיניות שנקבעה.

סיכון הציות כולל גם את סיכון המוניטין הנלווה לאי-הציות להוראות האמורות.

במסגרת סיכון הציות נכלל גם הסיכון בקשר עם פעילות הבנק מול בנקים שמקום מושבם ברשות הפלסטינית אשר טעונה עמידה בדרישות רגולטוריות שונות, בפרט בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור, וכרוכה במעקב אחר העברות כספים אל ומאת תושבי הרשות הפלסטינית. בתחילת שנת 2009 הפסיק הבנק את פעילותו עם בנקים וסניפים שמקום מושבם ברצועת עזה, לאחר שהממשלה הכריזה על עזה כעל ישות עוינת. במרוצת השנים, חזר הבנק ופנה לבנק ישראל ולמשרד האוצר והודיע כי נוכח הבעייתיות הכרוכה במתן שירותים בנקאיים לבנקים הפלסטיניים ברצועה להפסיק מתן שירותים קורספונדנטים לבנקים אלה.

בחודש ינואר 2018 קיבל הבנק כתבי חסינות ושיפוי חתומים מהיועץ המשפטי לממשלה ומשרד האוצר (בהתאמה). כתב החסינות מגן על הבנק, נושאי משרה בו ועובדיו מפני הגשת כתב אישום בישראל בגין עבירות מסוימות בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור ביחס לשירותים שהבנק העניק או יעניק לבנקים פלסטיניים. בהמשך לכתב החסינות, קיבל הבנק בינואר 2018 מכתב מהמפקחת על הבנקים כי לא יינקטו צעדי אכיפה בכל הנוגע לפעולות של הבנק בקשר למתן שירותי קורספונדנציה שעליהם חל כתב החסינות.

בכתב השיפוי התחייבה מדינת ישראל לשפות את הבנק בגין הוצאות (חבות לפי פסק דין והוצאות משפט) בהן יישא הבנק במסגרת הליכים אזרחיים או הליכים פליליים שלא הסתיימו בהרשעה אשר ננקטו כנגד הבנק, נושא משרה בו או עובד בקשר עם מתן השירותים הקורספונדנטים בתקופת החסינות והשיפוי. התחייבויות החסינות והשיפוי הניתנות לבנק כאמור כפופות לסייגים שנקבעו בהן ולתנאים בהם על הבנק לעמוד. כתבי השיפוי והחסינות הוארכו מעת לעת וסכומם התעדכן. כתבי השיפוי והחסינות הוארכו עד ל-30 בנובמבר 2025. הבנק הודיע על הארכה זו לנציגי הבנקים הפלשתינאים, וכי לפיכך המועד להפסקת השירותים, עליה הודיע הבנק עוד ביום 31 במרץ 2024, יידחה עד למועד האמור. הבנק נערך לתרחיש הפסקת השירותים, ככל שיידרש, ולסיכונים הנלווים לתרחיש זה.

מלחמת חרבות ברזל ומצב החירום מעצימים את סיכויי הציות הנובעים ממימון טרור והלבנת הון. מערך הציות בבנק התאים את פעילותו למצב המלחמה והחירום בשורה של צעדים הממוקדים בין היתר בסיכונים העולים ממצב זה.

הבנק נוקט מדיניות של ציות לכל הוראות החוק והרגולציה, ופועל להטמעתה ביחידותיו ובקרב עובדיו. לצרכי ניהול הסיכון, ניתן להגדיר את סיכוי הציות המרכזיים שמפניהם מבקש הבנק להתגונן כמפורט להלן:

- הסיכון לנזק מהותי בגין צו רגולטורי מצד רשות כלשהי, בשל אי-ציות של הבנק או מי מעובדיו, להוראות העוסקות באיסור הלבנת הון ומימון טרור, וכן בגין ליקויים בתהליכים שנועדו להבטיח ציות כאמור או בגין חסרונם של תהליכים כאמור;

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

- הסיכון לנזק מהותי בגין אי כיבודן של סנקציות בינלאומיות, בשל ליקוי או טעות בשלמות הנתונים או בפרשנות הסנקציות ותחולתן;
- הסיכון לנזק מהותי בגין צו רגולטורי מצד רשות רגולטורית, בשל פעילות לא נאותה או לא הוגנת או לא אחראית או לא אתית של הבנק או מי מעובדיו ביחס ללקוחות הבנק או ביחס לנושאי מס או בשל אי-ציות להוראות דין בהקשרים אלו;
- הסיכון לנזק מהותי בגין צו רגולטורי מצד רשות רגולטורית, בשל אי-ציות של הבנק או מי מעובדיו לדיני ניירות-ערך;
- הסיכון לנזק מהותי בגין תביעה ייצוגית, הנובעת מאי-ציות להוראות המסדירות את יחסי הבנק והלקוח;
- הסיכון לנזק מהותי בגין תביעות או צוים רגולטוריים הנובעים מהתנהגות לא הולמת או לא אחראית, לא אתית, או לא ראויה של מי מעובדי הבנק;
- הסיכון לתביעה פלילית נגד הבנק או עובדים בכירים בו, בשל אי-ציות לחוק;
- הסיכון לנזק מהותי בגין אי עמידה או הפרה של הסכמי הבנק עם הרשויות האמריקאיות בארצות-הברית מיום 30 באפריל 2020, הכוללים פעולות ייעודיות ומחויבויות נוספות בתחום זה, כמפורט בביאורים 25 ו-25ה' בעניין התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות ובאתר הבנק. זיהוי מוקדי סיכון הציות המרכזיים ומעקב אחר התפתחותם נעשה, בין היתר, באמצעות מדדי סיכון. מוקדי הסיכון המרכזיים ועוצמת הסיכון הנובעת מהם עשויים להשתנות בהתאם לדינמיות הרגולציה, האכיפה, פעילות הבנק והלקוחות, התפתחות השוק וכיו"ב. לשם מדידת הסיכון, משתמש הבנק במדדים כמותיים ובמדדים איכותיים. המדדים כוללים, בין היתר, התפתחויות רגולטוריות ואכיפתיות, שינויים בלקוחות ובמוצרים מסוימים, ממצאי בקורות וביקורות, סקרי פערים ועוד.
- קצינת הציות הראשית של הבנק משמשת בתפקידה לפי הוראת ניהול בנקאי 308, בין היתר, כאחראית על מילוי החובות לפי חוק איסור הלבנת הון ומניעת מימון טרוח, וכן כממונה על האכיפה בניירות-ערך לפי חוק ליעול הליכי אכיפה ברשות ניירות-ערך וכקצינה אחראית על-פי ה-FATCA וה-QI. יחידת קצין ציות ראשי והממונה על האכיפה בניירות-ערך, מורכבת מיחידת איסור הלבנת הון ומימון טרוח, יחידת אכיפה בניירות-ערך, יחידת ציות בינלאומי, יחידת הציות למיסוי בינלאומי והוגנות, יחידת הגנת הפרטיות, תחרות ומניעת ניגוד עניינים, הפליה ושחיתות, יחידת מומחים - מוקד חץ ויחידת תאום ומעקב.
- יחידת קצין ציות ראשי נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים והעסקיים של הקבוצה תוך מזעור החשיפה לסיכונים ציות ומוניטין. יעדי יחידת קצין ציות ראשי הינם:
 - להוביל מדיניות ליישום מלוא הוראות החוק בכל יחידות הבנק בארץ ובעולם, תוך הבנת הצרכים של היחידות העסקיות ותמיכה בפעילותן;
 - בראייה מבוססת סיכון לזהות, לתעד ולהעריך באופן פעיל את סיכונים הציות הגלומים בפעילויות העסקיות של הבנק;
 - לנטר ולבדוק את הציות בקבוצת הבנק על-ידי ביצוע דגימות ולדווח לאורגני הבנק אודות הממצאים.האחריות על הניהול השוטף של סיכון הבנק בהיבטי הציות, וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון, חלה על מנהלי החטיבות ועל מנהלי חברות הבנות בקבוצת הבנק. האחריות המקצועית כמעגל בקרה שני בתחום זה מוטלת על יחידת קצין ציות ראשי בחטיבה לניהול סיכונים. ביחידות הבנק והקבוצה מתנהלת פעילות שוטפת של מערך קציני ציות, על בסיס ניהול מטריציוני, שמבוסס על כפיפות ארגונית למנהלי החטיבות/מנכ"לי חברות הבת וכפיפות מקצועית ליחידת קצין ציות ראשי.
- הפעילות של יחידת קצין ציות ראשי ואכיפה בניירות-ערך מפוקחת על-פי ממשל תאגידי באמצעות:
 - ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים;
 - הנהלת הבנק בראשות המנכ"ל;
 - דיווח רבעוני להנהלה הבכירה ולדירקטוריון על נושאי הציות.
- מדיניות הציות הקבוצתית, קובעת כללים לגבי מכלול הנושאים המרכיבים את נושאי הציות כאמור לעיל. המדיניות כוללת כללי ממשל תאגידי ואינטראקציה עם חברות בנות וסניף ניו-יורק, ומתבססת על החקיקה והרגולציה בישראל ובמקומות הפעילות הרלוונטיים. קבוצת הבנק הקימה תשתית לטיפול בחובות הגילוי הנדרשות מול יחידים ותאגידים בעניין ה-FATCA וממשיכה בתהליך מיכון הדרישות המתחייבות מחקיקה זו ומהרגולציה הישראלית בנושא. בדומה קבוצת הבנק הקימה תשתית לטיפול בחובות הגילוי הנדרשות מול יחידים ותאגידים בעניין ה-CRS. החוק הישראלי מחייב את המוסדות הפיננסיים בישראל לדווח על חשבונות פיננסיים של לקוחות בעלי תושבות מס זרה. זאת, במסגרת אמנת ה-CRS לחילופי מידע עליה חתמה ישראל. כמו-כן, הבנק קבע מדיניות כוללת של כסף מוצהר גם לעניין הלקוחות תושבי החוץ, שנועדה לצמצם את החשיפה להימצאותם של כספים לא מדווחים, בחשבונות תושבי החוץ בכל קבוצת הבנק.
- פעילות הסניף בניו-יורק כפופה לפיקוח של גופים מאסדרים פיננסיים אמריקאיים (בעיקר FED, FDIC ו-NYDFS) אשר להם סמכויות רחבות לבצע ביקורות עתיות ולנקוט בצעדי אכיפה שונים, פומביים ולא פומביים, במקרים שונים, לרבות במקרים של ממצאים בדבר ליקויים תפעוליים, ציותיים, או בממשל התאגידי או במקרה של הפרות רגולטוריות (ראה גם [ביאור 25.ד. לדוחות הכספיים](#)). בנוסף, קיימים כללים ומגבלות המוטלים על-ידי בנק ישראל על הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק, הן מכוח חקיקה ונהלים והן מכוח הוראות דין אחרות.

לגבי הסדרים עם הרשויות האמריקאיות בקשר עם חקירת המס ועם פרשת פיפ"א ראה [ביאור 25.D בדוחות הכספיים](#).

י. סיכון משפטי

הסיכון המשפטי כולל, בין היתר, תביעות משפטיות, פסקי דין, חוסר יכולת לאכוף חוזים, וכן חשיפה לקנסות או צעדי אכיפה מפעילות פיקוחית והסדרים פרטיים שעלולים לשבש או להשפיע באופן שלילי על פעילות קבוצת הבנק. הקבוצה נעזרת ביעוץ משפטי פנימי וחיצוני, לצורך התמודדות עם הסיכון.

הבנק נוקט התייחסות מרחיבה באשר לסיכונים המשפטיים וכולל בהם סיכונים הנובעים מהוראות חקיקה ראשית ומשנית והוראות רגולטוריות, לרבות סיכונים הנובעים מאי ידיעה של הוראות הדין המקומי או הזר החל על פעילות הבנק או הקבוצה, או פרשנות שגויה שלהם, פסיקה של בתי משפט, בתי דין וגופים אחרים שיש להם סמכות מעין-שיפוטית, פעילות שאינה מגובה ביעוץ משפטי, וכן ייעוץ משפטי לקוי וסיכונים הנובעים מהליכים משפטיים.

ניהול הסיכון המשפטי מתבצע בהתאם למסמך מדיניות ניהול החשיפות לסיכונים משפטיים המתעדכן ומוחל באופן קבוצתי. אחת לרבעון, נמסרים על-ידי הייעוץ המשפטי להנהלה ולדירקטוריון דיווחים שונים הנוגעים לסיכונים משפטיים לרבות מידע סטטיסטי בדבר הליכים משפטיים לסוגיהם, שנפתחו או נסתיימו בתקופה הרלוונטית.

למידע נוסף בנושא התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות ראה [ביאור 25 בדוחות הכספיים](#).

יא. סיכון מוניטין

סיכון המוניטין מוגדר כסיכון קיים או עתידי לפגיעה בהכנסות או בהון כתוצאה מתדמית שלילית על-ידי מחזיקי העניין הרלוונטיים, כגון: לקוחות, צדדים לעסקות, בעלי מניות, משקיעים, או גופים רגולטוריים. הסיכון, אשר בדרך כלל מתלווה לפעילויות אחרות וסיכונים אחרים, יכול להתממש במגוון דרכים כגון עזיבת לקוחות, רגולציות חדשות ועוד.

מדיניות ניהול סיכון המוניטין בקבוצת הבנק אושרה על-ידי ההנהלה והדירקטוריון ומיושמת ביחידות הקבוצה.

אסטרטגיית ניהול סיכון המוניטין בקבוצת הבנק קובעת כי יש למנוע, למזער ולבקר את סיכונים המוניטין. בהתאם לכך, נקבעו יעדים כלליים קבוצתיים ביחס לסיכון המוניטין ובפרט, הבטחת פיקוח וניהול אפקטיבי של סיכון המוניטין והגדרת מסגרת לבקרה פנימית, כאשר מטה השיווק והפרסום מהווה גורם מרכזי במעגל הבקרה הראשון והחטיבה לניהול סיכונים מהווה מעגל בקרה שני לנושא, במטרה לקדם תרבות וערכים של מודעות, שקיפות ויעילות בטיפול בסיכונים מוניטין.

מסגרת הטיפול בסיכון מוניטין כוללת, בין היתר, מיפוי, מעקב וטיפול במוקדי סיכון מהותיים בצוות סיכון מוניטין שמתכנס תקופתית, מעקב אחר KRI ובכללם נתונים פנימיים, סקרים חיצוניים ועוד ודיון ייעודי אחת לשנה. דירקטוריון הבנק וההנהלה אחראים לקידום סטנדרטים גבוהים של אתיקה ויושרה ולביסוס תרבות המדגישה את חשיבות הבקרה הפנימית.

בהקשר זה נציין את סיכון ההוגנות. סיכון זה מוגדר כסיכון שהתנהגות לא הוגנת כלפי הלקוחות, לא אתית או לא ראויה של הבנק, מתן שירות שאינו מתאים או באופן שאינו הולם, או מכירה של מוצרים ושירותים באופן לא הוגן, לא אתי או לא אחראי, יביאו לתוצאה בלתי רצויה עבור הלקוחות. התממשות הסיכון עלולה לגרום לבנק נזק מוניטין מול לקוחותיו ומול מחזיקי עניין אחרים. הבנק רואה חשיבות רבה להתנהגות הוגנת, הגדיר את ההוגנות והשירות כחלק מהמיקודים האסטרטגיים שלו לשנים הקרובות, פועל לשיפור השירות הבנקאי ונוקט בפעולות נוספות תוך חתירה באופן מתמיד לשיפור בפעילותו. נציין כי במקביל מתגברת הרגולציה בנושא, הן ביחס לפעילותו הצרכנית של הבנק והן ביחס לפעילות הבנק בתחומי שוק ההון בדגש על פעילות מול לקוחות (כדוגמת הוראת ניהול בנקאי תקין 461 "פעילות תאגיד בנקאי כברוקר דילר", הוראת ניהול בנקאי תקין 501 "ניהול מערך שירות ותמיכה ללקוחות" וסקרים בנושא המבוצעים ומתפרסמים על-ידי בנק ישראל).

יב. סיכון רגולציה

סיכון רגולציה מתייחס להוראות רגולטוריות שטרם נכנסו לתוקף, ובא לידי ביטוי בשני היבטים עיקריים:

- אי הערכות ליישום הוראה או הערכות חלקית ליישום של הוראה רגולטורית מחייבת.
- הכבדת הנטל הרגולטורי, באופן העלול להביא לפגיעה ביכולת הבנק לעמוד בהתחייבויותיו, לממש ולמקסם את יעדיו העסקיים, להציע ולספק שירותים בנקאיים מסוימים ו/או להצריך היערכות ליישום מורכב ומתמשך, ולביצוע השקעות טכנולוגיות ואחרות עתירות משאבים, הכרוכות בעלות ניכרת.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

אסדרה ופיקוח על פעילות התאגיד הבנקאי

הבנק פועל בסביבה רגולטורית מורכבת, המתאפיינת בשינויים תכופים ובחוסר ודאות. פקודת הבנקאות, חוקי הבנקאות השונים והוראות ניהול בנקאי תקין אשר מפרסם הפיקוח על הבנקים מעת לעת, מהווים את הבסיס החוקי והמרכזי לפעילותה של קבוצת הבנק. אלו מגדירים, בין היתר, את הדרישות הרגולטוריות אשר חלות על פעילות הבנק ועל חברות הבנות וחברות קשורות לקבוצת הבנק. פעילותו של הבנק כפופה גם לדרישות רגולטוריות של רגולטורים נוספים בתחומי פעילות ספציפיים, דוגמת רשות ניירות-ערך, רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון, רשות הגנת הפרטיות, רשות איסור הלבנת הון ורשות התחרות וכו'. הבנק וחברות הבת פועלים ומנהלים תהליכי עבודה ייעודיים וסדורים על מנת למפות ולאחר כל עדכון רגולטורי אשר צפוי לחול עליהם, ולהתאים את אופן פעילותם לכל דין רלוונטי.

דרכי ניהול הסיכון הרגולטורי

יחידת הרגולציה מעריכה ומנהלת את הסיכונים הרגולטוריים, על-ידי ניטור, זיהוי, איסוף המידע, הערכה, דיווח ומעקב ובקרה אחר ההתפתחויות הרגולטוריות בעת התהוותן. היחידה מהווה את הקשר בין היחידות הפנימיות בבנק לרגולטור במהלך התגבשות החקיקה, כך שתושמע ותשוקף דעתם של הגורמים המקצועיים הרלוונטיים, טרם התגבשות ההוראה הרגולטורית. בנוסף מספקת היחידה חוות דעת לפי העניין בדבר השפעת הרגולציה בהתהוות על ההתנהלות העסקית הצפויה של יחידות הבנק השונות. היחידה פועלת בשיתוף פעולה מלא עם היחידות המקצועיות הרלוונטיות בבנק וכן עם החברות הבנות והשלוחות, בארץ ובחו"ל, על מנת להבטיח יישום כלל דרישות הרגולציה באופן מלא ומיטבי. לעניין הציות להוראות הרגולטוריות, ממועד כניסת הרגולציה לתוקפה, ראה [סיכון הציות](#) לעיל. בנוסף, יחידת הרגולציה מבצעת הליך ניטור שוטף אחר עדכוני רגולציה בינלאומית משמעותיים, בתחומים אשר עשויים להשפיע על פעילות הבנק בישראל ובחינת הצורך בהיערכות הבנק, חברות הבת ו/או שלוחותיו בחו"ל ליישומם. לפירוט ביחס להתפתחות הסיכון ראה [פרק סיכונים מובילים ומתפתחים](#) לעיל. לפירוט בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה [דוח ממשל תאגידי](#).

ג. סיכון כלכלי

זיהוי גורמי הסיכון בסביבה הכלכלית נעשה על-ידי המחלקה הכלכלית תוך מעקב אחר נתונים כלכליים ופיננסיים שוטפים בארץ ובעולם, והערכה מקצועית של המשמעותיות הנגזרות מנתונים אלו. המחלקה ממפה ומדווחת על הסיכונים הפוטנציאליים במשק ובשוקים הפיננסיים לצוותים ולוועדות הרלוונטיים.

במקביל עורכת המחלקה סט תרחישי קיצון בעלי הסתברות להתממשות עתידית, אף אם נמוכה, שלהערכתה עשויות להיות להם השלכות כלכליות ופיננסיות משמעותיות על המשק ועל הבנק. תרחישי הקיצון מתעדכנים מדי רבעון בהתאם למפת הסיכונים, התרחישים מאושרים על-פי הנהלים על-ידי הגורמים המוסמכים לכך. בד בבד, המחלקה הכלכלית בוחנת שורה של "נורות אזהרה" שעשויות לאותת על עלייה בהסתברות לאירוע של תרחיש קיצון. דיווח על נורות האזהרה מבוצע באופן שוטף לצוות הנהלה לניהול סיכונים.

הבנק מתרגם את תנאי השוק בתרחיש להשפעה על פעילותו העסקית בהתאם לתחומי הסיכון השונים, ובוחן את ההשפעה על הרווחיות, ההון והלימות ההון תוך ניטור הסיכונים והמגזרים אשר עשויים להיות מושפעים מהשינויים הכלכליים במשק ובעולם, ומתאים את מדיניותו ופעילותו הבקרה לפי צורך. בין היתר, הבנק בוחן את השקעותיו בניירות-ערך בתיק ההשקעות בישראל ובחו"ל, את החשיפה למוסדות פיננסיים זרים, וכן מוקדי סיכון בתיק האשראי העלולים להיות מושפעים מן ההתפתחויות ועומד באופן שוטף בדרישות הנזילות כנדרש מהוראות הפיקוח.

ד. סיכון אסטרטגי

סיכון אסטרטגי הנו סיכון לשינוי מהותי, עכשווי ו/או עתיד, לרווחים, להון, למוניטין, למעמד ו/או לאספקטים מהותיים אחרים, כתוצאה משילוב של אחד או יותר מהגורמים הבאים - שינויים בסביבה העסקית, החלטות עסקיות שגויות, אסטרטגיה ומטרות אסטרטגיות שאינן תואמות את הארגון וסביבת פעילותו, יישום בלתי נאות של אסטרטגיה, היעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים וגורמים נוספים היוצרים את הסיכון. הסיכון האסטרטגי הנו פונקציה של התאמת (או היעדר התאמת) המטרות האסטרטגיות של הארגון לסביבת פעילותו, התאמת התכניות העסקיות שפותחו על מנת להשיג מטרות אלו, הגדרת הקצאת המשאבים ואיכות היישום. ככזה, הסיכון הוא מידע צופה פני עתיד. התכנית האסטרטגית של הבנק הינה תכנית רב-שנתית - המאושרת על-ידי הנהלת הבנק והדירקטוריון - והנבחנת ומותאמת מדי שנה לשינויים בסביבה העסקית בישראל ובעולם, לשינויים בסביבה התחרותית, לשינויים בסביבה הרגולטורית בה פועל הבנק ולשינויים ביעדי הבנק.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

במסגרת תהליך התוויית התכנית האסטרטגית, מתבצעת בחינה כללית של עסקי התאגיד והסיכונים האסטרטגיים הרלוונטיים ונערך תהליך תכנון מקיף. תחת תהליך התכנון השנתי, בוחנת הנהלת הבנק כיצד תיראה תמונת העתיד התחרותית ובהתאם לתמונה זו, נבנות תכניות אסטרטגיות אשר נותנות מענה להיערכות הנדרשת לתמונת עתיד זו.

תהליך התכנון האסטרטגי השנתי מחולק לשלושה שלבים עיקריים; כל אחד מהשלבים מספק התמודדות עם היבט אחר של ניהול והערכת הסיכון האסטרטגי:

שלב א' - זיהוי הסיכונים האסטרטגיים של הבנק בסביבת התחרות - בחינת הגורמים המשפיעים על היכולת התחרותית של הבנק ועל פוטנציאל הצמיחה העתידית לרבות בחינת מגמות בעולם ובישראל ותמונת מצב הבנק. בשלב זה ובהתאם לממצאים, ההנהלה והדירקטוריון מגדירים את היעדים האסטרטגיים המרכזיים ודגשים נוספים שיש להתייחס אליהם במהלך הכנת התכניות האסטרטגיות.

שלב ב' - גיבוש ואישור התכנית האסטרטגית - בהתאם לדגשים האסטרטגיים שהוגדרו, בסנכרון עם היעדים הפיננסיים, תוך תשומת לב להיבטי הסיכון.

שלב ג' - יישום התכנון האסטרטגי והטמעת אסטרטגית הבנק על-פי מתודולוגית ה-BSC (Balance Score Card) ויעדים בני-מדידה הנגזרים מהמטרות האסטרטגיות, במטרה להניע התנהגות וביצועים של היחידות השונות, תוך מעקב אחר יישום התכנית האסטרטגית.

בסוף שנת 2022 הבנק גיבש תכנית אסטרטגית מקיפה עד לשנת 2026. במחצית השנייה של שנת 2024 ועם כניסתו של המנכ"ל הנוכחי לתפקידו נבחנו והותאמו המיקודים האסטרטגיים של הבנק לשנים 2025-2028 ואשרו על-ידי הנהלת הבנק ודירקטוריון הבנק. המיקודים האסטרטגיים שגובשו במסגרת העדכון עוסקים בתחום המכירות, השירות וההוגנות, הדיגיטל, הדאטה, היעילות התפעולית וכן תשתיות ופלטפורמות תומכות. הבנק מעדכן את התכנית האסטרטגית מעת לעת.

טו. סיכון סביבתי

סיכונים סביבה

סיכונים סביבתיים מתעוררים כתוצאה מחשיפה של מוסד פיננסי ו/או הסקטור הפיננסי לפעילויות, שיש להן פוטנציאל לגרום להגרעה סביבתית, כמו זיהום אוויר ומים, זיהום קרקע, אובדן מגוון ביולוגי, בירוא יערות ואובדן מערכות אקולוגיות, או להיות מושפעות ממנה.

- לסיכונים הסביבתיים עלולה להיות השפעה פיננסית ושאינה פיננסית על תאגידים בנקאיים והם עלולים להתבטא בשירשור למגוון הסיכונים שהם מנהלים באופן שוטף, כמו סיכון אשראי. הסיכון יכול להתממש במגוון דרכים, כמו למשל אם יישא הבנק באחריות ישירה למפגע סביבתי, לרבות האפשרות שיידרש להסיר מפגע סביבתי או יהיה אחראי בגין מפגע סביבתי כלפי צד שלישי. הסיכון אף עלול להתממש בעקיפין, כתוצאה מהרעה במצב הפיננסי של לווה או השקעה בשל עלויות סביבתיות, שמקורן בקיום הוראות הנוגעות לאיכות הסביבה או בנזקים בגין הפרתן. כמו-כן, ייתכן ויתממש סיכון מוניטין כתוצאה מייחוס לבנק של קשר ישיר או עקיף לגורם למפגע סביבתי אגב פעילותו העסקית.
- ניהול הסיכונים הסביבתיים מהווה חלק מניהול מכלול סיכונים האשראי וההשקעה של הבנק. לצורך טיפול בהשפעת הסיכון הסביבתי על סיכון האשראי של לווים עסקיים גדולים ועל סיכון ההשקעה ביחס להשקעות גדולות קבע הבנק מסגרת לזיהוי, אפיון וניהול סיכונים סביבה. המתודולוגיה לזיהוי הסיכונים הסביבתיים כוללת, בין היתר, מיפוי פוטנציאל הסיכון הסביבתי לפי ענפי משק וכן ניתוח והתייחסות להיבטי סיכונים סביבתיים פרטניים ברמת לווה והשקעה במסגרת תהליכי הבחינה והאישור של בקשות אשראי והשקעה גדולות בענפים, שזוהו כחשופים לסיכון סביבתי מוגבר, וכן במסגרת ניהולו השוטף של הסיכון.
- הבנק או נושא משרה בכירה בו לא היו בתקופת הדיווח צד להליך משפטי או מנהלי מהותי בקשר עם איכות הסביבה.

סיכונים אקלים

משבר האקלים תופס מקום הולך וגובר בסדר היום העולמי. שינוי האקלים מייצר השפעות מזיקות וסיכונים, המכונים סיכונים אקלים. הגם שיש קשר וחפיפה מסוימים בין סיכונים אקלים לסיכונים סביבה, הם אינם זהים.

- סיכונים אקלים למוסד פיננסי הם סיכונים המתעוררים עקב חשיפתו לסיכונים הנגרמים על-ידי שינוי האקלים או הקשורים אליו:
- סיכונים פיזיים (Physical Risks) - סיכונים כתוצאה מאירועי אקלים אקוטיים (אירועי קיצון) כמו הצפות, סערות, גלי חום/קור, שריפות ענק ו/או מתהליכים כרוניים, המתפתחים בהדרגה, כמו עלייה בטמפרטורות, קיטון במשקעים/מידבור, עלייה בגובה פני הים ואחרים.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

- סיכוני מעבר (Transition Risks) - סיכונים המתעוררים אגב שיבושים הנגרמים בתהליך הטרנספורמציה וההתאמה של הכלכלה העולמית, המתחייב, על-פי הקונצנזוס המדעי והסכמי ועידת פריז מ-2016, על מנת להיאבק במקור לשינויי האקלים - מכלכלה המבוססת על פעילויות עתירות פליטות פחמן דו חמצני וגזי חממה אחרים לכלכלה דלת/מאופסת פליטות. הגורמים המניעים את התהליך הם שינויים ברגולציה, חקיקה ומדיניות ממשלתית, שינויים טכנולוגיים, שינויי שוק ושינויים בהעדפות צרכנים, שינויים בתחום הליטיגציה ועוד.
- סיכוני אקלים עלולים להתרגם לסיכונים הפיננסיים ה"מסורתיים" השונים שיש לבנק בפעילותו השוטפת, כמו סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון נזילות ואחרים וזאת דרך מגוון ערוצי תמסורת מיקרו-ומקרו-כלכליים, שעלולים להשפיע לרעה על החוסן הפיננסי של עסקים, משקי בית ועל הכלכלה בכלל, וכן לסיכונים אחרים לבנק, כמו סיכון מוניטין, סיכון רגולטורי, סיכון משפטי ועוד. תחום סיכון האקלים נחשב כתחום מתפתח ומורכב, המגלם, בין השאר, סיכון סיסטמי רחב היקף (גלובלי), חסר תקדים, בעל טווח ההתממשות ארוך בהרבה מטווח התכנון העסקי שבו בנקים מורגלים וכזה המאופיין בחוסר ודאות מהותי.
- הבנק כולל את הסיכון הסביבתי, בדגש סיכון אקלים, ברשימת הסיכונים המתפתחים, אך בשלב זה, ביחס לסיכונים אחרים שהבנק חשוף אליהם, הסיכון לא סווג כמהותי. ראה פרק [סיכונים מובילים ומתפתחים](#) לעיל. בשלב זה מוקדם להעריך את פוטנציאל השפעה ארוכת הטווח של סיכוני אקלים על הבנק. באשר לסיכונים בטווח הקצר - ההערכה הראשונית של הבנק היא, שאינו חשוף לחשיפות פיננסיות מהותיות כתוצאה מהתממשות סיכונים פיזיים או סיכוני מעבר וכי עיקר החשיפה בטווח זה מתמצה בהקשר סיכון המוניטין אגב חשיפה לסיכון מעבר בתיק האשראי העסקי. בהיבט זיהוי והערכת החשיפה לסיכוני אקלים הבנק פועל כיום על בסיס הערכה, כי בטווח התכנון הפיננסי (1-3 שנים) עיקר החשיפה הפיננסית הינו בהקשר סיכון מעבר בתיק האשראי. על אף היות מדינת ישראל ממוקמת באזור של Hotspot אקלימי, ניסיון הבנק עד עתה בהקשר פגיעות לסיכונים פיזיים אקוטיים הינו מצומצם ביותר, הגם שהסיכון עלול להתממש ללא התראה. לגבי סיכונים פיזיים כרוניים התפיסה היא, שמדובר בסיכונים בטווח התממשות ארוך יותר ולא מידי.
- בהקשר הערכת סיכון המעבר בתיק האשראי העסקי ביצע הבנק מהלך זיהוי וסיווג מוקדי פעילות כלכליים, בהתבסס על ענפי משק החשופים לסיכון מעבר שורשי (מובנה) מוגבר בגין פוטנציאל לשיבושים במודל העסקי שלהם וכתוצאה בחוסנם הפיננסי כתוצאה מתהליך המעבר לכלכלה דלת פליטות פחמן. הטבלה להלן מציגה את חלקם של ענפי המשק, המסווגים כבעלי חשיפה פיננסית שורשית מוגברת לסיכוני מעבר, מסך יתרות סיכון האשראי בבנק.

טבלה טו-1: סיכון אשראי בענפי משק בסיכון שורשי מוגבר במעבר לכלכלה דלת-פחמן (Transition Risk) - הבנק⁽¹⁾

סך-הכל סיכון אשראי בענפי משק בסיכון מעבר מוגבר	תעשייה כימית, גומי ופלסטיק, מלט ופלדה	תחבורה והובלה	אספקת חשמל וגז	סקטור דלקים פוסיליים	% מסך סיכון האשראי בישראל ובחו"ל
5.99%	0.94%	3.17%	1.13%	0.75%	31.12.2024
6.04%	0.96%	3.01%	1.22%	0.85%	31.12.2023
6.32%	1.07%	3.07%	1.12%	1.06%	31.12.2022

(1) הנתונים מבוססים על סיווג לקוחות לענפי משק בבנק. סיווג זה אינו מזהה באופן חד ערכי תחומים ברלוונטיות לעולם המושגים בהקשר סיכון אקלים וסיכון מעבר בפרט. למשל, פעילות חברות בתחום המלט, בתחום הפלדה, בתחום התחבורה החשמלית או בתחום ייצור חשמל על בסיס אנרגיות מתחדשות אינה מזהה ייעודית בענפי המשק. כתוצאה, הנתונים המוצגים מגלמים הטייה מסוימת כלפי מעלה. הנתונים אינם מבטאים הערכת סיכון לגבי לווים או השקעות ספציפיים. הבנק אינו צופה כי הסיכון במוקדי החשיפה לסיכון מעבר מוגבר יתממש בטווח המידי באופן מהותי ואינו סבור כי התממשות הסיכון, ככל שתרחש, תתרחש בבת אחת על פני הענפים.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 345 בנושא "עקרונות לניהול אפקטיבי של סיכונים פיננסיים שקשורים לאקלים", תיכנס לתוקפה ביוני 2026. הבנק פועל ליישום ההוראה על-פי מתווה תכנית עבודה, המתייחס באופן פרטני להיבטי סיכון אקלים ביחס לסיכונים ה"מסורתיים" אליהם חשוף הבנק בפעילותו ולשאר הנדבכים בהוראה. למידע נוסף על סיכון סביבתי ואופן ניהולו ראה פרק סביבה בדוח סביבה, חברה וממשל תאגידי (ESG).

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טז. סיכון מודל

סיכון המודל הינו סיכון להשלכות שליליות העשויות לבוא לידי ביטוי בהפסד כספי או השפעות לא פיננסיות (קבלת החלטות עסקיות ו/או אסטרטגיות שגויות, פגיעה במוניטין של הבנק ועוד), כתוצאה מהחלטות המתקבלות מתוצרי מודלים שגויים או שימוש לא הולם בתוצרי המודל. מקורות הסיכון הם ליקויים אפשריים באיכות נתוני קלט, מתודולוגיית פיתוח, יישום טכנולוגי ושימוש עסקי.

ביום 21 באוגוסט 2024 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין 369 בנושא ניהול סיכונים מודלים המסדיר את ההיבטים העיקריים בניהול אפקטיבי של סיכונים מודל. הבנק פועל ליישום ההתאמות הנדרשות למסגרת הנוכחית בהתאם להוראה.

סיכון המודל בקבוצה מנוהל על-ידי יחידת ניהול סיכון, יחידה ייעודית ובלתי-תלויה, המהווה מעגל בקרה שני לסיכון זה. מדיניות הקבוצה לסיכון מודל, פיתוח ותיקוף מודלים אושרה בהנהלת הבנק ובדירקטוריון. מדיניות הקבוצה מגדירה עקרונות לניהול סיכון מודל. ניהול סיכון המודל כולל תיקוף בלתי תלוי, מעקב אחר פעולות להפחתת הסיכון המבוצעות ביחידות השונות, הגדרת בעלי תפקידים, הגדרת תיאבון סיכון ואמידת הסיכון המצרפי.

בשנים האחרונות מתרחשים שינויים בפרמטרים מאקרו-כלכליים כגון שינויי ריבית ואינפלציה. שינויים אלו יש בהם בכדי להשפיע לרעה על הסיכון הנגזר משימוש במודלים. זאת עקב שינויים של הנתונים ההיסטוריים והתנהגות הלקוחות אשר חלק ממתודולוגיות המודלים מבוססים עליהם. לצורך זיהוי החולשות ושיכוך הסיכון במודלים הוגבר הניטור אחר סיכון המודל במודלים הרלוונטיים מעבר לניטור הנעשה על-ידי יחידות הקו הראשון. הניטור לא העלה, עד כה, ממצאים הדורשים התערבות.

התפתחות עולם הבנקאות בשימוש בנתונים ומודלים והביסוס הגובר במודלים כחלק מתכניות העבודה של הבנק, עתיד לתרום לעלייה של סיכון המודל וכן מציב אתגרים בתחום ניהול סיכון המודל ובפיתוח מודלים חדשים. הטיפול באתגרים אלו מתבטא בתכנית העבודה של הקבוצה.

יז. גילוי בגין תגמול

לפירוט לגבי תגמולים לנושאי משרה בכירה בבנק בהתאם לאמור בתקנה 21 לתקנות ניירות-ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970, ראו פרק ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי הבנק ואופן ניהולם בדוח השנתי של הבנק לשנת 2024.

יז.1. הגופים המפקחים על התגמול

הגופים המפקחים על התגמול הינם דירקטוריון הבנק, לרבות באמצעות ועדת תגמול של הדירקטוריון. ועדת תגמול מנתה בשנת 2024 (ומונה גם למועד הדוח) חמישה חברים, מהם שלושה דירקטורים חיצוניים לפי הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות") ודירקטור אחד חיצוני לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 301 שהוא גם דירקטור בלתי תלוי. יו"ר הוועדה הינה דירקטורית חיצונית לפי הוראות חוק החברות. סמכויות ועדת התגמול הן אלה שניתנו לה בהתאם לדין החל, ובין היתר בהתאם להוראות חוק החברות והוראות המפקח על הבנקים (הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין והוראה 301א להוראות ניהול בנקאי תקין) וכפי שמוגדר בנוהלי הבנק. ועדת תגמול דנה וממליצה לדירקטוריון על מדיניות התגמול ובכללה מבנה ה-KPI כך שתתמוך בהשגת מטרות הבנק, ובכללן הן יעדים עסקיים והן יעדים בתחומי ניהול הסיכונים והציות. מדיניות התגמול מובאת לאישור הדירקטוריון וביחס לנושאי משרה גם לאישור האסיפה הכללית. ועדת תגמול מפקחת על יישום מדיניות התגמול ותכניות התגמול, ונעזרת לשם כך בגורמי ניהול הסיכונים, הבקרה והביקורת בבנק. ועדת תגמול, לאחר שנעזרה בגורמי ניהול הסיכונים, הבקרה והביקורת בבנק, לפי הצורך, עיצבה, ומעצבת את אמצעי הבקרה לשם הבטחת קיומם של עקרונות מדיניות התגמול, כך שניתן יהיה לוודא באופן שוטף שהתגמול בפועל לנושאי המשרה, מדדי הסיכון והביצוע ותוצאותיהם, עקביים עם מנגנוני התגמול שנבחרו ועם יעדי המדיניות. הוועדה נעזרת בעבודתה גם ביועצים חיצוניים, כלכליים ומשפטיים, המיעצים לוועדה בקשר עם מדיניות התגמול ותכניות התגמול בהתאם לדין החל, בקשר עם המידע לו נדרשת הוועדה על מנת להחליט החלטות מושכלות, תהליכי אישור תגמולים בבנק, ובקורות שונות, והכל כנדרש על-פי הדין החל.

מדיניות התגמול של הבנק כוללת פרק הון בקבוצת הבנק, ואשר מחיל עקרונות דומים לאלו עליהם בנויה מדיניות התגמול של הבנק גם על חברות בנות נבחרות של הבנק בארץ, כאשר לגבי השלוחות בחו"ל, קיימות התאמות מסוימות, על-מנת להתאים את התגמול לתנאי הדין החל במדינה הרלוונטית ותנאי שוק העבודה שם.

העובדים המרכזיים בבנק (כהגדרת המונח בהוראה 301א) כוללים את נושאי המשרה הבכירה לרבות מנכ"ל הבנק, חברי הנהלת הבנק, מנהלים אחרים הכפופים ישירות למנכ"ל הבנק, קבוצה של עובדים בחוזה עבודה אישי בכיר הכפופים לחברי הנהלת הבנק ואשר אינם נושאי משרה, מספר עובדים ביחידות הנוסטרו וחדר עסקאות אשר אינם נושאי משרה או מנהלים בכירים, וכן מקבלי תגמול הגבוה מ-1.5 מיליוני ש"ח ומנהלים נוספים (שאינם בהסכם בכיר) בעלי השפעה מהותית על פרופיל הסיכון של הבנק.

יז.2. התכנון והמבנה של תהליכי התגמול

בחודש נובמבר 2023 אישרה האסיפה הכללית את מדיניות התגמול לנושאי משרה לשנים 2024-2026 ("מדיניות התגמול"). מדיניות התגמול תואמת את חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג) התשע"ו-2016 (להלן: "חוק הגבלת התגמול") והתקרה הקבועה בו (להלן: "תקרת התגמול"), חוק החברות ובהתאם להוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי. הבנק גם אימץ מדיניות תגמול כוללת למנהליו הבכירים ולעובדיו שאינם נושאי משרה (כל פרקי מדיניות התגמול הללו לגבי כל האוכלוסיות יכנונו להלן יחד "מדיניות התגמול").

להלן מאפיינים עיקריים ויעדים, לרבות התייחסות לדרך בה מבטיח הבנק כי עובדים העוסקים בניהול סיכונים ובציות מתוגמלים ללא תלות בעסקים עליהם הם מפקחים לפי מדיניות התגמול:

כללי - הבנק שואף לתגמול נושאי משרה ומנהלים על עבודתם ועל תרומתם לבנק ולשמרם לטווח הארוך תוך כדי יצירת תמריצים ראויים וקשירת האינטרסים שלהם לאינטרסים של הבנק ומחזיקי העניין בו, תוך התאמה למטרותיו של הבנק, תכניות העבודה שלו ומדיניותו בראייה ארוכת טווח. מדיניות התגמול עקבית עם האסטרטגיה של הבנק, תכניות העבודה ותיאבון הסיכון של הבנק ומטרתה להוביל להשאת ערכו של הבנק תוך שימת דגש על יציבות הבנק והחליפיות בין השגת תשואה לנטילת סיכון.

מטרתיה העיקריות של מדיניות התגמול הן:

- הנעת נושאי המשרה לפעול ליצירת ערך כלכלי ארוך טווח לבנק ולמחזיקי העניין בבנק, באופן המחזק את הקשר בין התגמול לבין יצירת ערך למחזיקי העניין של הבנק.
- התאמת התגמול הכולל לתיאבון הסיכון של הבנק.
- שמירה על תחרותיות הבנק בגיוס ושימור כוח אדם איכותי לתפקידי ניהול בכירים, כאשר גובה התגמול יהיה מידתי ויתחשב בתנאי השוק, במבנה התגמול בבנק ובהגבלות הרגולטוריות על התגמול.
- התגמול לנושאי המשרה יכולול מרכיב שישקף עמידה ביעדים כלליים של הבנק בתחום ניהול הסיכונים, ובתחום הציות לדין ולנוהלי הבנק.
- קידום מבנה תגמול המתחשב בהשפעת פערי התגמול בין דרגים שונים בבנק על יחסי העבודה בבנק ותומך בשמירה על תקינותם.
- התאמת התגמול לסוג הפעילות והאחריות של נושאי המשרה וכישוריהם.

לפרטים נוספים אודות מדיניות התגמול, מאפיינים עיקריים יעדים ומטרות, ראו ביאור 22 בדוחות הכספיים בדבר זכויות עובדים וכן דיווח מידי של הבנק מיום 8 בנובמבר 2023 אסמכתא מספר 122787-01-2023.

יז.3. הכללת סיכונים קיימים ועתידיים בתהליך התגמול

תכניות העבודה השנתיות והרב שנתיות נבנות, בין היתר, תוך התייחסות להיקף הסיכונים, לסוגיהם השונים, אשר הבנק מוכן לנטול על עצמו. לפי מדיניות התגמול, המענק השנתי מורכב מרכיב של ביצועי הבנק לפי מדרגות תשואה להון; מרכיב מדד השוואתי שנקבע כל שנה מראש על-ידי הדירקטוריון (כגון תשואת המניה של הבנק ביחס לתשואת המניה של מתחרה/מתחרים; מרכיב KPI, הכוללים בתוכם גם מדדי ניהול סיכונים, בקרה וציות; ומרכיב של שיקול דעת מנהל. בנוסף, הכללת הסיכונים בתהליך התגמול מושגת, בין היתר, באמצעות הגבלת התגמול המשתנה בתקרה, באמצעות דחיית חלק מתשלום המענק השנתי, במקרים מסוימים, והכפפתו לביצועים של הבנק בשנים עתידיות, כך שהמנהלים יהיו חשופים לתוצאות התממשות הסיכונים שנלקחו ותגמולם ירד אם וכאשר הסיכונים יתממשו בעתיד, קביעת תנאי סף של עמידה ביחסי הלימות הון, אשר ככל שהבנק לא יעמוד בו לא יוענק בonus (למעט מענק בשיקול דעת) וזכות של ועדת התגמול והדירקטוריון להפחית או לשלול בonus במקרים מסוימים (ראה [להלן בסעיף 5.ז.2](#)). זאת מעבר למדדי סיכון המהווים חלק ממדדי הביצוע של כל המנהלים הרלוונטיים, כאמור לעיל.

גורמי ניהול הסיכונים, הבקרה והביקורת בבנק סייעו לדירקטוריון הבנק ולוועדת התגמול של הדירקטוריון להבטיח כי מדדי הסיכון ומדדי הביצוע בהם נעשה שימוש במנגנוני התגמול של נושאי המשרה עקביים עם יעדי מדיניות התגמול, יעדי הבנק ותיאבון הסיכון.

הסיכונים העיקריים אותם מביא הבנק בחשבון בעת יישום מדדי תגמול כוללים: סיכונים אשראי, סיכונים שוק ונזילות, סיכונים תפעוליים, סיכונים ציות, סיכונים מוניטין, סיכונים אסטרטגיים ואחרים.

יז.4. תהליך בניית מדדי ביצוע אישיים KPIs

מדדי הביצוע האישיים לשנת 2024 כוללים מדדים עסקיים הנגזרים מתכניות העבודה של הבנק בתחומים שונים, ובכללם מדדים פיננסיים כדוגמת רווח ו-C/I, מדדי המלצת לקוחות על הבנק, מדדי מחוברות עובדים וכן הם כוללים מדדי ניהול סיכונים הרלוונטיים לאותו בעל תפקיד, זאת בנוסף להערכת מנהל. קיים שוני במבנה מדדי הביצוע הנקבעים לבעלי תפקידים עסקיים לבין אלה הנקבעים לבעלי תפקידים בתחומי הפיקוח והבקרה, בהתאם להוראות הרגולטוריות.

יז.5. התאמת התגמול לביצועים לטווח ארוך

ככלל, על-פי מדיניות התגמול, התגמול המשתנה מורכב, בין היתר, ממענק שנתי המותנה בביצועים פיננסיים של הבנק אשר יתבססו על תשואה להון ואשר ייקבע גם על-פי עמידה ביעדי ביצוע אישיים מדידים, כמותיים ואיכותיים ועל מדד השוואתי. כמו-כן, התגמול המשתנה מורכב מאופציות המבשילות על פני תקופה של שלוש שנים.

בנסיבות הקבועות בהוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין, 50% מהתגמול המשתנה עשוי להידחות ולהיפרס על-פני שלוש שנים באופן אשר יפצה על ביצועים שאינם מספקים בתקופה זו, ככל שיהיו, וישולם בשלוש מנות שוות במזומן אשר תנאי לתשלומן הינו שהבנק לא ירשום הפסד בדוחותיו הכספיים בגין השנה שקדמה למועד תשלום מנת המענק הנדחה וככל שלא תהיה חריגה מהותית מהלימות ההון. אם התגמול המשתנה בשנה נתונה יהיה נמוך מ-40% מהתגמול הקבוע באותה שנה, לא תתבצע דחיה כאמור, הכל כפוף לדין החל. לפי מדיניות התגמול, ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להפחית עד 100% מהמענק השנתי של המנהל וזאת במקרים הבאים ומטעמים שינומקו: 1. מצבו הכספי או העסקי של הבנק או התוצאות העסקיות מצדיקות זאת; 2. מטעמים הקשורים בתפקודו של המנהל; או 3. במקרים של אי ציות להוראות הדין או לנהלי הבנק.

מדיניות התגמול קובעת כי, במקרה בו יתברר ששולמו למנהל מענקים על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק, ישיב המנהל לבנק, את ההפרש בין סכום המענק שקיבל, לזה שהיה זכאי לו עקב התיקון האמור, ובלבד שאם המנהל פרש מהבנק, חלפו לא יותר משלוש שנים ממועד סיום העסקתו בבנק. המנהל לא יידרש להשיב לבנק את חלק המענק שנוכה ושולם כמס לרשות המסים. כמו-כן, קיימות הוראות נוספות לעניין חובת ההשבה של התגמול המשתנה בהתאם להוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה יז-1: תגמול בגין שנת הדיווח לנושאי המשרה הבכירה והעובדים המרכזיים האחרים (במיליוני ש"ח)

2023		2024		
עובדים מרכזיים אחרים	נושאי משרה בכירה	עובדים מרכזיים אחרים	נושאי משרה בכירה	
סכום התגמול				
תגמול קבוע				
168	17	132	19	מספר עובדים
172	37	152	42	סך תגמול קבוע
161	32	146	41	מזה: מבוסס מזומן
-	-	-	-	מזה: נדחה
9	4	-	-	מזה: מניות או מכשירים מבוססי מניות אחרים
-	-	-	-	מזה: נדחה
2	1	6	1	מזה: צורות אחרות
-	-	-	-	מזה: נדחה
תגמול משתנה				
142	16	122	19	מספר עובדים
46	9	61	17	סך תגמול משתנה
46	9	52	12	מזה: מבוסס מזומן
2	-	-	-	מזה: נדחה
-	-	9	5	מזה: מניות או מכשירים מבוססי מניות אחרים
-	-	9	5	מזה: נדחה
-	-	-	-	מזה: צורות אחרות
-	-	-	-	מזה: נדחה
218	46	213	59	סך התגמול

טבלה יז-2: תשלומים מיוחדים ששולמו בשנת הדיווח לנושאי המשרה הבכירה והעובדים המרכזיים האחרים (במיליוני ש"ח)

2024						
תשלומי פיצויים		מענקים בעת החתימה		בנוסים מובטחים		
מספר עובדים	סך-הכל	מספר עובדים	סך-הכל	מספר עובדים	סך-הכל	
-	-	-	-	-	-	נושאי משרה בכירה
2	5	-	1	-	-	עובדים מרכזיים אחרים
2023						
תשלומי פיצויים		מענקים בעת החתימה		בנוסים מובטחים		
מספר עובדים	סך-הכל	מספר עובדים	סך-הכל	מספר עובדים	סך-הכל	
-	-	-	-	-	-	נושאי משרה בכירה
1	7	-	-	-	-	עובדים מרכזיים אחרים

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה יז-3: תגמול נדחה לנושאי המשרה הבכירה והעובדים המרכזיים האחרים (במיליוני ש"ח)

2024				
הסכום הכולל של התגמול הנדחה ששולם בשנת הדיווח	הסכום הכולל של התיקון שבוצע במהלך השנה עקב התאמות משתמעות בדיעבד**	הסכום הכולל של התיקון שבוצע במהלך השנה עקב התאמות מפורשות בדיעבד	מזה: הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה והתגמול המוחזק שחשף להתאמות בדיעבד, מפורשות ו/או משתמעות בדיעבד	הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה

תגמול נדחה ותגמול מוחזק

נושאי משרה בכירה				
מזומן	-	-	-	-
מניות*	-	-	-	-
מכשירים מבוססי מניות	-	-	-	9
אחר	-	-	-	-
עובדים מרכזיים אחרים				
מזומן	-	-	-	9
מניות*	-	-	-	-
מכשירים מבוססי מניות	-	-	-	19
אחר	-	-	-	-
סך-הכל	5	-	-	37

2023				
הסכום הכולל של התגמול הנדחה ששולם בשנת הדיווח	הסכום הכולל של התיקון שבוצע במהלך השנה עקב התאמות משתמעות בדיעבד**	הסכום הכולל של התיקון שבוצע במהלך השנה עקב התאמות מפורשות בדיעבד	מזה: הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה והתגמול המוחזק שחשף להתאמות בדיעבד, מפורשות ו/או משתמעות בדיעבד	הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה

תגמול נדחה ותגמול מוחזק

נושאי משרה בכירה				
מזומן	-	-	-	-
מניות*	-	-	-	-
מכשירים מבוססי מניות	-	-	-	-
אחר	-	-	-	-
עובדים מרכזיים אחרים				
מזומן	2	-	10	10
מניות*	-	-	-	-
מכשירים מבוססי מניות	1	-	-	-
אחר	-	-	-	-
סך-הכל	3	-	10	10

* לא קיים בבנק.

** יחידות RSU מותנות שחולטו עקב עמידה חלקית בהפרשי התשואה מהפרש התשואה המזכה בכמות המקסימלית.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

יח. תוספות

יח.1. קשרים בין הדוחות הכספיים ובין חשיפות פיקוחיות

טבלה יח-1: הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי

הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי	31 בדצמבר 2023	31 בדצמבר 2024	במיליוני ש"ח
	מאזן פיקוחי מאוחד		
	107,730	117,053	מזומנים ופיקדונות בבנקים*
10	(10)	(7)	* מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת בהון רובד 2
	127,122	121,838	ניירות-ערך*
	542	136	* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינן עולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי
	35	-	* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי, שאינן עולות על סף הפחתה
	126,545	121,702	* מזה: ניירות-ערך אחרים
10	(14)	(11)	* מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת בהון רובד 2
	4,723	2,227	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
	414,375	450,303	אשראי לציבור
	-	-	* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי, שאינן עולות על סף הפחתה
	216	35	* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינן עולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי
	(6,994)	(6,820)	הפרשה להפסדי אשראי*
10	(4,225)	(4,814)	* מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת בהון רובד 2
	(2,769)	(2,006)	* מזה: הפרשה להפסדי אשראי שלא נכללת בהון הפיקוחי
	407,381	443,483	אשראי לציבור, נטו
	3,175	1,870	אשראי לממשלות
10	(15)	(10)	* מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת בהון רובד 2
	1,527	1,460	השקעה בחברות כלולות*
	80	105	* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי, שאינן עולות על סף הפחתה
	3,672	3,883	בניינים וציוד
	25,229	22,149	נכסים בגין מכשירים נגזרים
	5,971	6,881	נכסים אחרים*
	3,880	4,371	* מזה: נכסי מס נדחה**
6	3	7	** מזה: נכסי מס נדחה, למעט אלו המיוחסים להפרשי עיתוי
	3,877	4,364	** מזה: נכסי מס נדחה אחרים
	2,091	2,510	* מזה: נכסים אחרים נוספים
	686,530	720,844	סך-כל הנכסים

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

לוח יח-1: הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי (המשך)

הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי	31 בדצמבר 2023	31 בדצמבר 2024	
	מאזן פיקוחי מאוחד		
	במיליוני ש"ח		
			התחייבויות והון
	554,595	574,285	פיקדונות הציבור
	9,085	10,837	פיקדונות מבנקים
	2,436	932	פיקדונות הממשלה
	6,279	18,201	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
	21,800	20,190	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים*
	119	(455)	* מזה: כתבי התחייבות נדחים שאינם מוכרים כהון פיקוחי
	8,269	9,175	* מזה: כתבי התחייבות נדחים המוכרים כהון פיקוחי**
	8,269	9,175	** מזה: כשירים כרכיבי הון פיקוחי
	9	-	** מזה: אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר
	24,240	20,915	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים*
	8	11	* מזה: בגין סיכון האשראי העצמי
	15,665	17,334	התחייבויות אחרות
	10	856	* מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת בהון רובד 2
	634,100	662,694	סך-כל ההתחייבויות
	52,430	58,150	הון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי*
	52,430	58,150	* מזה: הון מניות רגילות ופרמיה, עודפים, הפסד כולל אחר וקרנות הון**
	1	1,326	** מזה: הון מניות רגילות
	2	6,449	** מזה: פרמיה על מניות רגילות
	3	51,626	** מזה: עודפים
	א4	(1,269)	** מזה: הפסד כולל אחר מצטבר***
	(999)	(296)	*** מזה: התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
	7	-	*** מזה: הפסדים נטו בגין גידורי תזרימי מזומנים
	ב4	18	** מזה: קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
	-	-	זכויות שאינן מקנות שליטה*
	5	-	* מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון עצמי רובד 1
	-	-	* מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שלא ניתן לייחס להון הפיקוחי
	52,430	58,150	סך-כל ההון
	686,530	720,844	סך-כל ההתחייבויות וההון

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה יח-2: קשרים בין הדוחות הכספיים ובין חשיפות פיקוחיות

31 בדצמבר 2024						
יתרות מאזניות של פריטים ש:					יתרות מאזניות כפי שדווחו בדוחות הכספיים שפורסמו ובהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי	
לא כפופים לדרישות הון או כפופים לניכוי מבסיס ההון	כפופים למסגרת סיכון שוק	כפופים למסגרת איגוח	כפופים למסגרת סיכון אשראי של צד נגדי	כפופים למסגרת סיכון אשראי		
במיליוני ש"ח						
נכסים						
-	-	-	-	117,053	117,053	מזמנים ופיקדונות בבנקים
-	15,875	-	-	105,963	121,838	ניירות-ערך
-	-	-	-	2,227	2,227	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
-	-	23	-	450,280	450,303	אשראי לציבור
(6,567)	-	-	-	(253)	(6,820)	הפרשה להפסדי אשראי
(6,567)	-	23	-	450,027	443,483	אשראי לציבור, נטו
-	-	-	-	1,870	1,870	אשראי לממשלות
-	-	-	-	1,460	1,460	השקעה בחברות כלולות
-	-	-	-	3,883	3,883	בניינים וציוד
-	-	-	22,149	-	22,149	נכסים בגין מכשירים נגזרים
7	-	-	-	6,874	6,881	נכסים אחרים
(6,560)	15,875	23	22,149	689,357	720,844	סך-כל הנכסים
התחייבויות						
-	-	-	-	-	574,285	פיקדונות הציבור
-	-	-	-	-	10,837	פיקדונות מבנקים
-	-	-	-	-	932	פיקדונות הממשלה
-	-	-	-	-	18,201	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
-	-	-	-	-	20,190	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
-	-	-	-	-	20,915	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
-	-	-	-	-	17,334	התחייבויות אחרות
-	-	-	-	-	662,694	סך-כל ההתחייבויות

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה יח-2: קשרים בין הדוחות הכספיים ובין חשיפות פיקוחיות (המשך)

31 בדצמבר 2023						
יתרות מאזניות של פריטים ש:					יתרות מאזניות כפי שדווחו בדוחות הכספיים שפורסמו ובהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי	
לא כפופים לדרישות הון או כפופים לניכוי מבסיס ההון	כפופים למסגרת סיכון שוק	כפופים למסגרת איגוח	כפופים למסגרת סיכון אשראי של צד נגדי	כפופים למסגרת סיכון אשראי		
במיליוני ש"ח						
נכסים						
-	-	-	-	107,730	107,730	מזומנים ופיקדונות בבנקים
-	17,712	-	-	109,410	127,122	ניירות-ערך
-	-	-	-	4,723	4,723	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
-	-	46	-	414,329	414,375	אשראי לציבור
(6,196)	-	-	-	(798)	(6,994)	הפרשה להפסדי אשראי
(6,196)	-	46	-	413,531	407,381	אשראי לציבור, נטו
-	-	-	-	3,175	3,175	אשראי לממשלות
-	-	-	-	1,527	1,527	השקעה בחברות כלולות
-	-	-	-	3,672	3,672	בניינים וציוד
-	-	-	25,229	-	25,229	נכסים בגין מכשירים נגזרים
40	-	-	-	5,931	5,971	נכסים אחרים
(6,156)	17,712	46	25,229	649,699	686,530	סך-כל הנכסים
התחייבויות						
-	-	-	-	-	554,595	פיקדונות הציבור
-	-	-	-	-	9,085	פיקדונות מבנקים
-	-	-	-	-	2,436	פיקדונות הממשלה
-	-	-	-	-	6,279	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
-	-	-	-	-	21,800	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
-	-	-	-	-	24,240	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
-	-	-	-	-	15,665	התחייבויות אחרות
-	-	-	-	-	634,100	סך-כל ההתחייבויות

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

טבלה יח-3: המקורות העיקריים להבדלים בין סכומי החשיפה הפיקוחית לבין היתרות המאזניות בדוחות הכספיים

31 בדצמבר 2024					
פריטים שחלה עליהם:				סך-הכל	
מסגרת סיכון שוק	מסגרת איגוח	מסגרת סיכון אשראי של צד נגדי	מסגרת סיכון אשראי		
במיליוני ש"ח					
15,875	23	22,149	682,797	720,844	סכום היתרה המאזנית של הנכסים בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי
-	-	-	-	-	סכום היתרה המאזנית של ההתחייבויות בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי
15,875	23	22,149	682,797	720,844	סכום כולל נטו לפי בסיס האיחוד הפיקוחי
-	-	-	78,414	250,027	סכומים חוץ-מאזניים
-	-	-	(40,615)	(40,615)	הבדלים נוספים שנגרמים מהבדלים בכללי הקיזוז
-	-	-	6,567	6,567	הבדלים הנגרמים מהפרשות
-	-	10,667	15,627	26,294	הבדלים אחרים
15,875	23	32,816	742,790	963,117	סכומי חשיפה שמוזבאים בחשבון למטרות פיקוחיות

31 בדצמבר 2023					
פריטים שחלה עליהם:				סך-הכל	
מסגרת סיכון שוק	מסגרת איגוח	מסגרת סיכון אשראי של צד נגדי	מסגרת סיכון אשראי		
במיליוני ש"ח					
17,712	46	25,229	643,543	686,530	סכום היתרה המאזנית של הנכסים בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי
-	-	-	-	-	סכום היתרה המאזנית של ההתחייבויות בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי
17,712	46	25,229	643,543	686,530	סכום כולל נטו לפי בסיס האיחוד הפיקוחי
-	-	-	69,742	220,311	סכומים חוץ-מאזניים
-	-	-	(31,246)	(31,246)	הבדלים נוספים שנגרמים מהבדלים בכללי הקיזוז
-	-	-	6,196	6,196	הבדלים הנגרמים מהפרשות
-	-	3,547	4,796	8,343	הבדלים אחרים
17,712	46	28,776	693,031	890,134	סכומי חשיפה שמוזבאים בחשבון למטרות פיקוחיות

הערה:

כולל סכומים מתחת לספי הניכוי (כפופים למשקל סיכון 250%).

קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

בהתאם ל-FAS 157 ASC-820-10 שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך העברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. התקן מחייב, לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. ASC 820-10 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי הוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
- נתוני רמה 2: נתונים נצפים עבור הנכס או התחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות.

דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2024

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הנתונים המשמשים למדידת שווי הוגן מסווגים לרמות שונות במדרג השווי ההוגן, הבנק מסווג את מדידת השווי ההוגן בכללותה לרמה הנמוכה ביותר של הנתון שהוא משמעותי למדידה בכללותה. מדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה (blockage factor) הן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי נתוני רמה 1 והן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי רמות 2 או 3, למעט מצבים בהם פרמיה או ניכיון היו מובאים בחשבון במדידת שווי הוגן על-ידי משתתפים בשוק בהיעדר נתוני רמה 1.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

ASC 820 דורש מהבנק לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד. הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:

- כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מתחשב באותם ביטחונות לצורך קביעת סיכון האשראי.
- כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי הינה מהותית - הבנק מבצע הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים (כגון: אומדנים לשיעורי כשל צפויים ושיעורי הפסדי אשראי בעת כשל). החישוב מבוצע בהתבסס על מודל פנימי המניח תרחישים שונים לשווי העסקות.